

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Michaelis Ritii Neapolitani De regibus Francor[um] lib. III

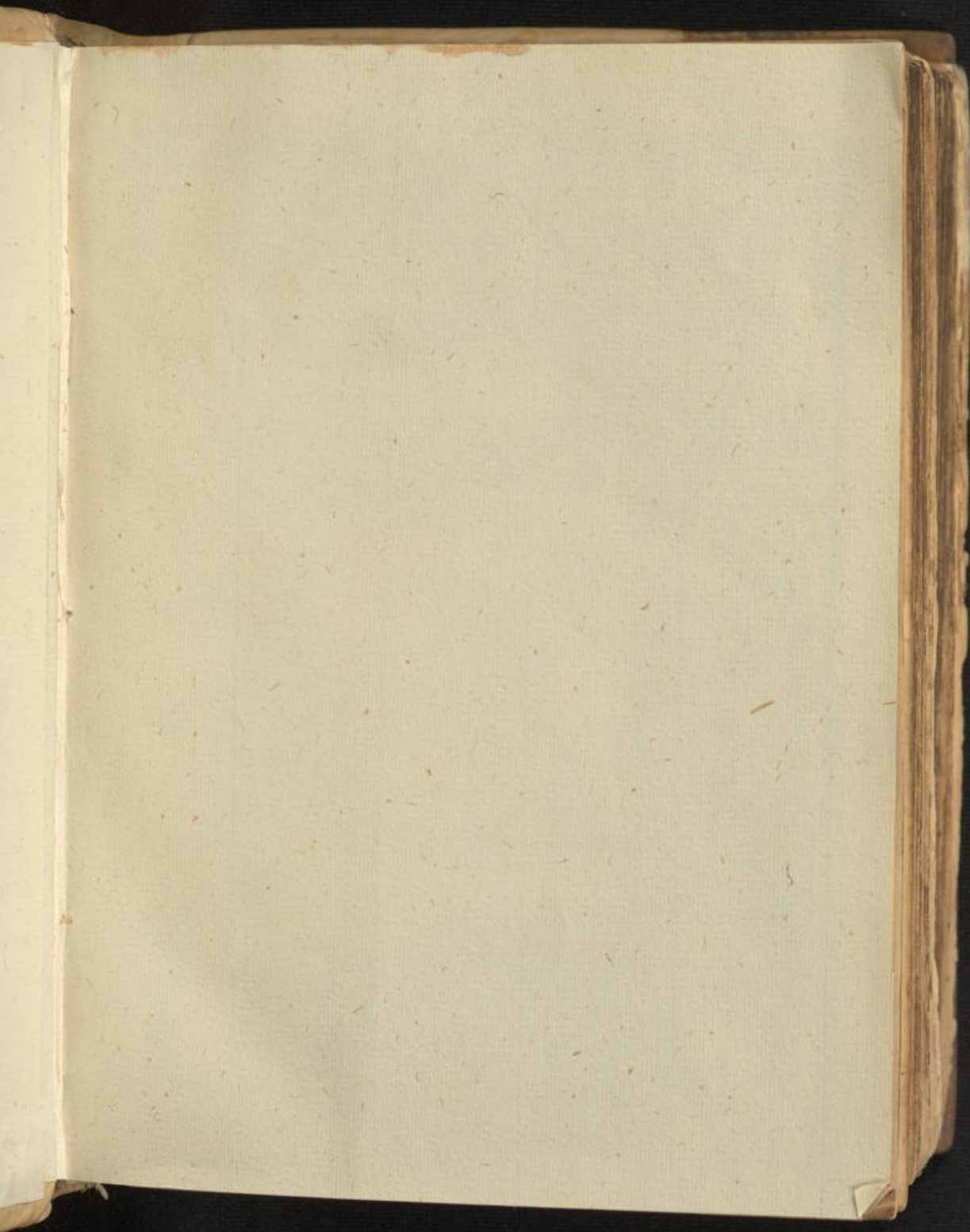
Riccio, Michele

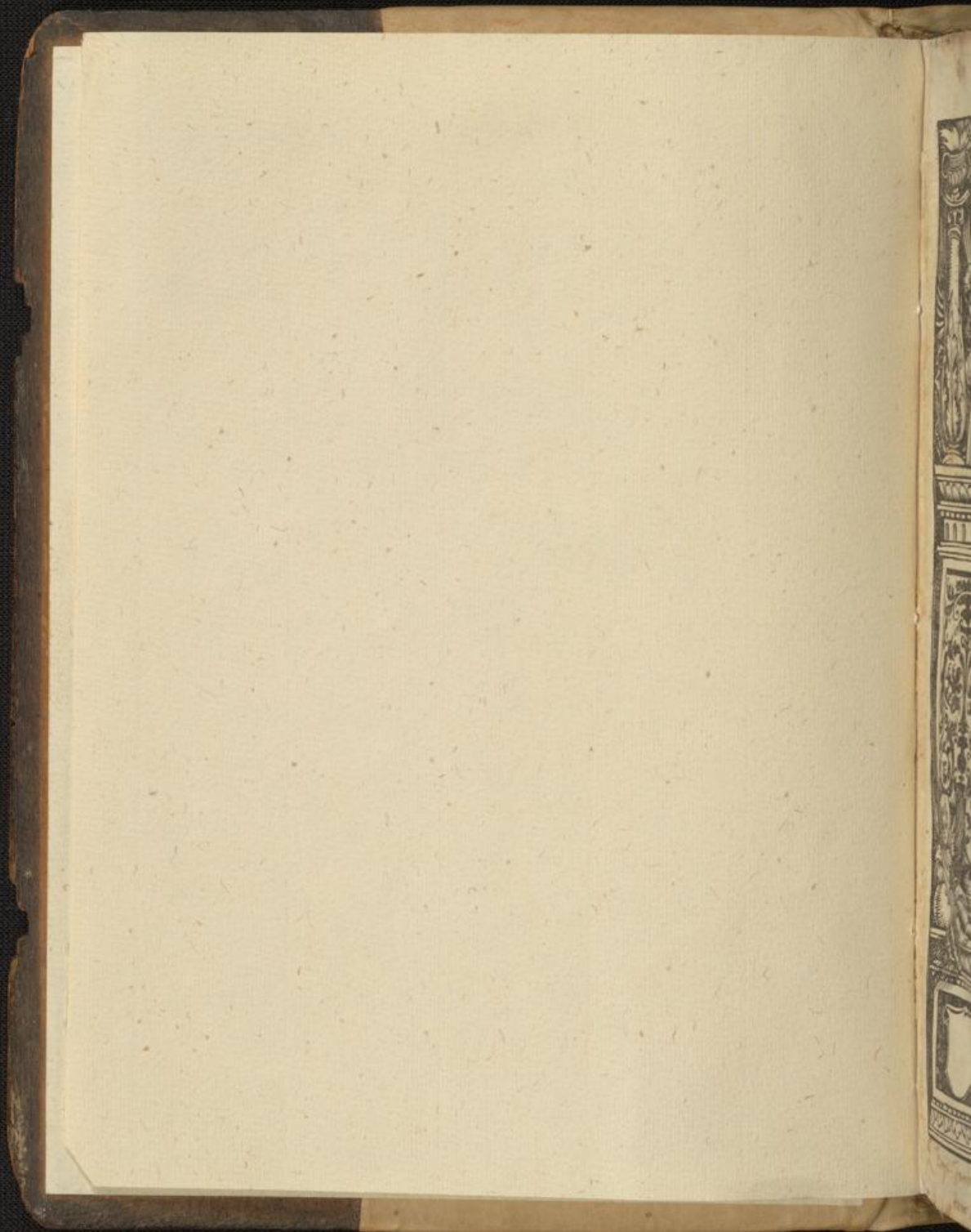
Basiliae, 1517

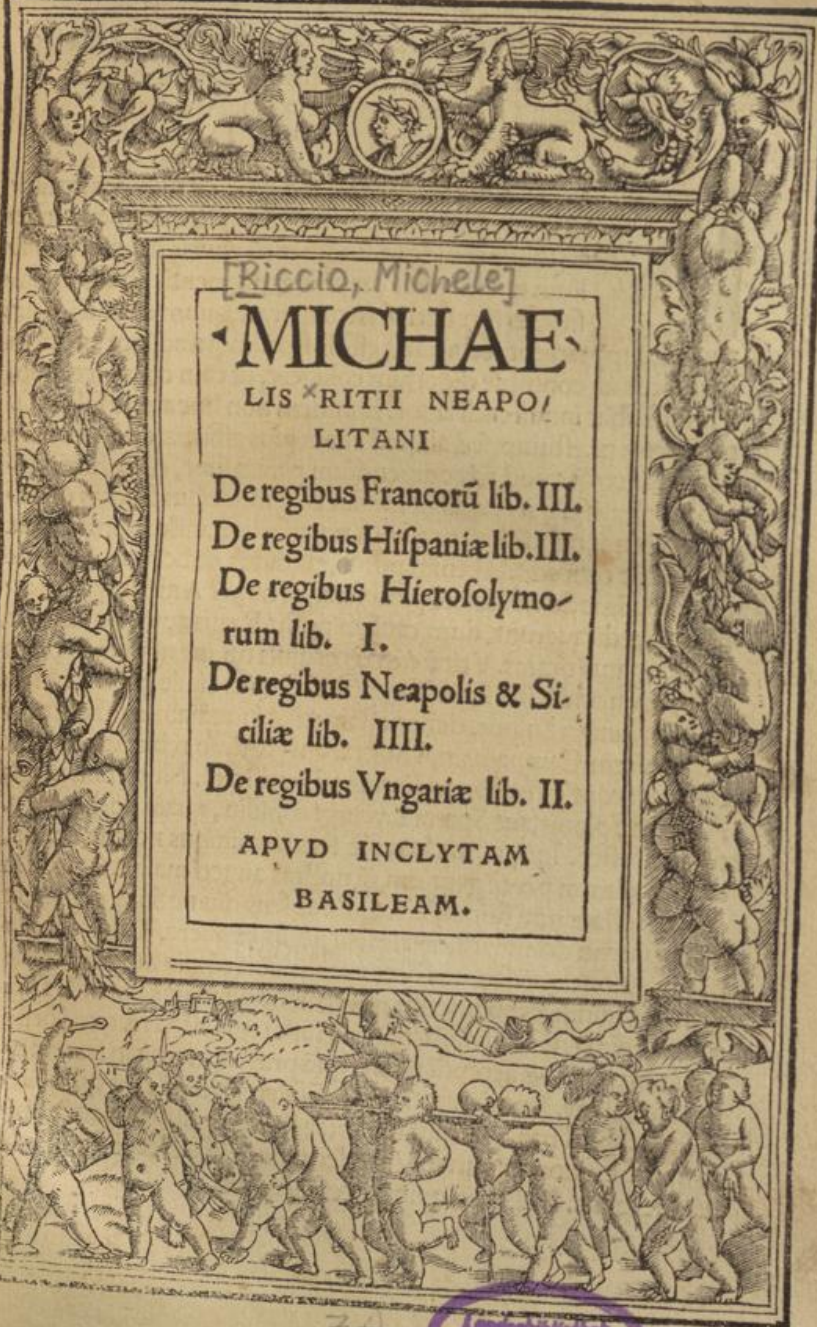
[urn:nbn:de:bsz:31-270905](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270905)

42 A 1205 RH

[Riccio, Michele]
MICHAE

LIS ^xRITII NEAPO/
 LITANI

De regibus Francorū lib. III.

De regibus Hispaniæ lib. III.

De regibus Hierosolymo-
 rum lib. I.

De regibus Neapolis & Si-
 ciliæ lib. III.

De regibus Vngariæ lib. II.

APVD INCLYTAM
 BASILEAM.

20

Landesbibliothek
 Karlsruhe

MICHAELI RITIO PATRICIO NEAPOLITANO
ciuili & Pontificij iuris consultis. sacrosancti poten-
tissimiq; Gallorum regis a consilio. A. Ianus
Parrhasius. S. P. D.

NETIS a me uir ornatissime, quid de tuis lucubrationibus in patria historia sentia. Simplicis & aperti ingenij sum. proinde iudicium meum paucis habeto. Consilium tibi non fuit (ut uideo) pigmentis ab arte quaesitis, rerum gestarum seriem narrare, quum uires alioquin abunde suppetere, sed ab alijs effuse sparsimq; traditam, uelut in corpusculum continue digestum colligere, ut eam cognoscere uolentibus absit inquirendi labor. Equidem non hoc abs te solum satis superq; praestitum, sed aliquid etiam plus affirmare non dubitem. Nam praeterq; quod ad compendium parata sunt, & ex fide recitantur omnia, si quis intelligit mutari cum temporibus formas & genera dicendi, neq; stilum praesentis notae fastidit, inde etiam tibi laudem facile concedit. Est enim purus, candidus, illaboratus, & qui tuam quodammodo nobilitate praeferebat, ut nuper Ampliss. patres attoniti praedicauerunt, dum causam nostri Regis apud Pontificem Max. legatus orares. Utinam ceteris ordinis tui, in antiquis & potioribus amulandis idem studij foret, profecto ius ciuile tanta scribilitate, Romanaeq; linguae, dehonestamentis inquinatum non esset. O uere felicem Campaniam, si nostrarum partium rebus ex uoto successis, ei contigisset abs te diutius administrari. Non enim magis Athenae Solonis, aut Sparta Lycurgi consilio, quam nostra respublica tuo florisset. Iniqua me hercule fors hominibus nostris inuidit, opesq; aliarum per te gentium, q; nostras augeri maluit. At illud in eius potestate non fuit, auferre, quin absens diu noctuq; cogites, ut ab impotenti dominatu, natale solum possis eximere, & dum pro temporum conditione quiescis, qua licet optimi ciuis consilio fungaris, eiusq; memoriam uindices ab interitu. quod nescio an maius putandum sit, q; a uolentissima tyrannide, sub imperium iusti regis asserere. quod beneficiu tibi patria bis acceptum refert. quum praestet aternitati famaeq; perpetuo mensura, q; unius aetatis ocio consulere. Non est ergo quod Epitome tuam supprimas, quae multum notitiae studiosis allatura, patriae tibiq; nomen immortale pariet. Vale decus nostri soli. Mediolani, Kalendis Octobris. Millesimi quingentesimi quinti.

GVIDONI MAGNO

FRANCIAE CANCELLARIO, SVMMI SPLEN-
DORIS EQVITI, IVRIS HVMANI DI-
VINIQUE CONSVLTISS. MICHAEL
RITIVS NEAPOLITANVS IVRIS/
CONSVLTVS, ET SACROSAN-
CTI POTENTISSIMIQVE
GALLORVM REGIS
A CONSILO FE-
LICITATEM.

VVM nuper a patria profugus iniquitate tem-
porū, plus ocij nactus essem q̄ uelim, coepissem/
q̄ Romæ mecū metipse cogitare, cur olim felix il-
la Campania nunc extreme misera, Campania/
q̄ fines attributi, diu multumq̄ exterarum gentiū bellis at-
terant, unde Gallis, Hispanisq̄ & Pānonibus, interim Ger-
manis, acerrimi certaminis harena quædam fuerit, utrū soli
bonitate & fato hoc acciderit, ut ab re non fingantur, inde gi-
gantes æditi, uel alia de causa, quæ sit in obscuro, ueteres hi-
storias excussi, si quæ præsertim Regum stemmata, gradus
q̄ cognationis exequuntur, ut quoquisq̄ iure contenderit,
inuenirem. Quumq̄ res ob ingentē uoluminū (quod te nō
fugit) enormitatem præterq̄ q̄ lectu laboriosa, uix animo
certe complecti posse uideretur, operæpretium facturū pu-
taui, si quis ad concinnum breuiarium, compendiosamq̄ re-
digeret epitomen. Itaque probato consilio, prouinciam mi-
hi capeffendam ratus, enixe studui, nihil non ex fide trade-
re. Sicubi

a 2 re. Sicubi

EPISTOLA NVNCVPATORIA:

re. Si tibi uariāt opiniones, aut uacillat historia, in ijs publicam, receptioremque sententiam, sum secutus, ut si quando te uel ordinis tui ceteros, quibus aut nūq̃, aut raro datur a grauissimis reipublicis curis aliqua remissio, eadem cognoscendi libido incesset, longas rerum ambages indagare necesse nō habeant, sed exiguo labore uoti compotes animum leuent. Quoniam uero nostri Reges a Francorum, Hispanorumq̃ regia antiquitus habent originem, seq̃ Hierosolymorum reges appellant & Vngariæ, paulo altius ab ipsis incunabulis, institutioneque utriusque gentis regum repetendum existimaui, & ab ijs ad Hierosolymitanos, indeq̃ ad reges Neapolis & Vngariæ stilum cōuertere. Quas nostras lucubrationunculas, cui potius nuncuparem quam tibi, quem nihil æque delectat, ac res a maioribus bene, fortiterque gestas, euentusque, & uarios eorū casus cogitatione repetere, exemplo Macedonis Alexandri, qui quom perlustraret Ilium, citharaque Paridis uisenda offerretur, Achillis inquit malle, qua ille Heroum pulcherrima facta canere solitus est. Maxime (quæ tua est humanitas) quom me summo prosequaris affectu, cupiamque posteris hoc exiguo licet munere testatum, quam obnoxius amplitudini, uirtutiq̃ sim tuæ teque non magis hæc animo facilis amici, quā censoris acri iudicio lecturum confidam. Quod, ut alij quoq̃ faciant etiam, atq̃ etiam petimus, Itaq̃ uir ornatissime rem per se modicam compensabis (ut nostra soles) egregia uoluntate, quam in me nūq̃ desiderabis. Vale ex urbe Roma Calend. Octobris. M. D. V.

D. MICHAELIS

RITII, DE REGIBVS LIBER PRI/
MVS, QVI EST DE REGI/
BVS FRANCORVM.

ALLOS esse, quos aiunt Græci Galli,
Galatas, inter omnes fere cōstat
a Galato, quē Polyphemus ex
Galatæa suscepit, ut autumat
Appianus. Hos in tris gentes ut
finibus ita uocabulis etiā discre/
tas, partitus est Cæsar, Aquita/
nos, Belgas & Celtas, a Celto
Herculis filio Steropesque, eius

quam genuit Atlas, appellationem sortitos. Sunt qui dicāt Franco,
euerſa Troia partem incolarum Duce Francone, ex Hecto-
re genito, sedes ad Mæotim cœpiſſe in finibus Alanorū, cō
ditaq; urbe Sycambria Francos a nomine ducis eſſe dictos. Sycam/
Equidem quamq; ſcio Homerū non plures uno Scaman-
dro, uel (ut alij uocabant) Aſtyanaacte liberos Hectori tri-
buiſſe, nec Anaxicratem, nec Euripidem, quorum alter Ar/
golicorum ſecundo, alter in Andromacha, nothos Hectori
filios editos aſſerunt ex Pellicibus, uſq; Franconis meminiſ-
ſe, quia tamen hæc uenia datur, antiquitati conſecrari origi-
nes ſuas, & ad ipſos etiam deos nedum Heroas referre, quo
primordia ſuæ gētis auguſtiora faciāt (ut Liuius autor eſt)
id nec affirmare, nec refellere in animo eſt. Quidio præſer/
tim nonnihil aſtipulante, per hæc,

a 3 Ingenij

Ingenijq; sui dictus cognomine largus

Gallica qui Phrygium duxit in arua senem.

Gallus.

ramen apud eum quidam non a Gallis arua Gallica accipiunt, sed ab amne Phrygiae Gallo, cuius aquae potu, mentem loco moueri testis est Plinius. Parthenius Phocensis histori-
arum primo, Franci Gallica gens inquit Alpium montes ac-
colunt, aliud praeterea nihil. Appellationis causam nonnulli
putant immunitate stipendiorum, quibus ab imperatore Va-
lentiniano leuati sunt in decennium. Quidam Francos qua-
si feroces domitis Alanis interpretantur. Ii post a Sycam-
bria ab ipso Caesare pulsi, quod usurpata diutius quam con-
cesserat immunitate, tributa penitus abnegarent, assumptis
ex sua nobilitate Marcomiro, Suimone, & Genebaudo du-
cibus ad Rhenum confederunt. Ibi constituto oppido Fran-
cofordiae nomen indiderunt. In Gallia primum potiti sunt
urbe Treuerorum, Lucio Romano praefecto dedente. Sed
partim eorum praesenti fortuna non contenti, quarendis
nouis sedibus egressi, ad Sequanae ripas errore uagi perue-
niunt, ibiq; amoenitate locorum capti consistunt, administra-
tione rerum permissa Marcomiro, quem summo opere cele-
brabant & colebant, opinione uulgata, quod Priami sangui-
ne propagatus esset.

Franci.

A Frāco/
nib⁹ Ger/
manis,
Franci de/
scēderūt,
qui hodi/
e Gallia
obtinēt,
nā Frācos
fuisse ger/
manos
clare te-
stā Aga/
thy⁹ grae/
cus autor
Frāco/
fordia.
Marco/
mirus.

Faramun-
dus.
Clodius
capillat⁹.

Eius deinde filium nomine Faramundum omnium apud
se primum ad regium fastigium prouehunt. is imperauit an-
nis undecim. Vita functo successit Clodius ex eo genitus, a
promisso capillo cognomento capillatus, prosperisque pra-
lijs proximas nationes subegit Turingos, Tornacenses, &
Cameracenses, nullaq; ex se relicta sobole, uigesimo ex quo
regitare

Angli

1 2

regnare cepit anno diem clausit.

In eius locum sufficitur a stirpe Clodio propior Meroeus, Meroeus quem pro Romanis aduersus Hunnos & Visogotos in campo Catalaunico pugnantem occubuisse constans fama est.

Paternum decus Childericus accepit, qui secunda fortuna Childericus. ad superbiam luxumque prolapsus, ob impotentiam dominandi pulsus, ac rursus Guinomadi gentis suae principis, in cuius fidem confugerat, opibus, & factione reuocatus, Gillonem Romanum qui Suesionibus praeerat, æquo Gillo. Marte superat, Aurilianenses & Andegauos in ditionem redigit, annis quatuor & uiginti, rex exiuit hominem.

Excepit imperium, Clodoueus Childerico patre natus, qui Glodoueus. Remos & Suesiones in potestatem redegit in uxorem ducta

Crotilde, cuius erat patruus Gondebaldus Burgundio Crotildis. num rex, susceptos ex ea liberos Christiani dogmatis esse Gondebaldus. passus est, quo mater eos imbuerat, quamuis ipse perstaret in maiorum ceremonijs, inuidiose causatus Crotildi iratis

dijs ob neglectum eorum cultum, alterum eius filium ab humanis exemptum, alterius morbo impliciti in dubio uitam esse. Sed ubi puer a matre suscepto uoto conualuit, Ipseque Clodoueus Germanos ancipiti praelio superauit, in uxoris religionem concessit, ac a Remigio Remensi Pontifice

ex aqua lustratus, oleo quod a columba coelitus allatum rumor est, ungit, ex eoque mos durat, ut Francorum reges quom Oleum coelitus demissum.

diadema atque honoris insignia accipiunt, eo tingantur. Itaque Clodoueus accepto uero dei cultu, Burgundiones Aquitanosque & Gotos bello domuit, Et Tolosanos imposito praesidio

praesidio retinuit in potestate, Burgondiam Gendebaldo concessit, uxoris eius patruo, soceriq; fratri germano, grandi prius ab eo accepta pecunia quam pepigerat.

Theodo-
ricus.
Clodomi-
ris.
Chilber-
tus.

Eo uita functo regnum quatuor in parteis est diuisum, inter eius filios. Ex ijs Theodoricus Metenses, Clodomiris Aurelianenses, Clotarius Suesiones, Chilbertus Parhisios est fortitus. Clodomiris instigante Crotilde bellum suscepit in Burgundiones, & Gendebaldum qui Crotildis parentes e medio sustulerat, eius auum atq; auiam maternam, regnoque incubabat, ad ipsam Crotildem iure gentium spectati, quae muliebriter ardens ulciscendi, regnandiq; cupiditate, filium concitauit in Gendebaldum. Clodomiri magno constitit matri paruisse, exercitu namq; ducto in Burgundiones, in acie fortiter dimicans occubuit, uictoriam suis reliquit, & tres filios Theobaldum, Gonterum, & Clodoardum.

Chlodo-
miris.

Chilber-
tus.

Chilbertus Parhisiorum rex unus ex Chlodouei filijs in Almaricum Hispaniae regem, pia de causa bellum suscipit. Erat Almarico nupta Chilberti soror impolluta religionis & uerri cultus obseruantissima, quae quom nullis aut precibus, aut minis, ad Arrhianae sectae praestigias, quibus uir erat imbutus, traduci posset, ab eo contumeliose tractabatur. Eius iniurijs motus frater inito praelio uictor, Hispanos adusq; Toleti fines imperata facere copulit, absq; prole undequinquagesimo sui principatus anno diem clausit.

Theodo-
ricus.

Theodoricus is, qui Metensibus imperabat, & Clotarius qui Suesionibus ex ijs quos dixi fratribus supererat, qui regno Clodomiris inhiantes, ausi rem barbarae crudelitatis, accitos ad se fratris filios ab Auia Crotilde, quae Parrisijs eos educabat, ex ijs duos Theobaldum, Gonterumq; foede necant Aurelijs

Aurelij. Clodoardus a caede elapsus ad aram confugit in-
 spoliati fani, quod Asylum uocāt. ibi quoad uixit praeipuo
 studio, sanctissimeq; nomen loci coluit. unde post obitum
 consecratus, & inter diuos relatus est. Theodoricus (ita auariciam
 immanemq; eius ambitionem ulciscente fato) sine li-
 beris ad manes Erebi raptus est. Vnde regia, quam in qua-
 tuor ueluti membra disceperant, in unum corpus, pristi-
 namq; formam redacta, Clotarius potitus, unoq; & quin-
 quaginta cum regnasset annis, morte obita, apud Suesionē
 cōditus est. Eius autem filios exemplum patris ad omne fa-
 cinus impellebat. Itaq; quom diu bonis & malis artibus oc-
 cupare paternum solium pro se quisq; certasset, & consilia
 non succederent, in quatuor & ipsi partes, ut conuenerat ex
 numero sui regnum diuiserunt. Theoberto natu maximo
 Parhisijs, Gontranno Aurelij, Sigisberto Metenses, Chilpe-
 rico Suesiones obtigerunt, Theobertus, uel (ut alij uocant)
 Antibertus omni muliere corruptior, & ad libidinem solu-
 tissimus, in complexu pellicum mature decessit, ex illo multi-
 plici coniugio non plus uno suscepto filio, qui patrem con-
 tinuo secutus est. Sigisbertus incautum Chilpericum fratrem
 quom subito bello opprimere tētaffet, immixtis percussori-
 bus extinctus est. Nā quom Chilpericus obsessus a fratre Tor-
 naci, quo se ex fuga receperat, rebus suis parū fideret, Atha-
 naidis Hispaniae regis filia Fredegonda quam dimissa prio-
 re eius uxore Galfonda superduxerat, in eadem cum uiro
 fortuna, rem non muliebrem cogitauit, duos audacis, & ad
 omnia parati iuuenes animi comparat, oneratosq; promif-
 forum spe, & praesenti largitione, in hostium castra submit-
 tit, ij Sigisbertum improuide agentem adorti interimūt, ex
 b quo

Clodoar-
dus.

Asylum.

Clotari^o.Theober-
tus.Antiber-
tus.Sigisbert^oChilperi-
cus.Fredegō
da.

quo regnare coepit anno decimo quarto, superstitie filio Childeberto, quem susceperat ex Bronchilde filia Athanai dis Hispaniae regis, quo patre natam Fredegondam demostrauimus.

Gontrannus.

Childebertum amisso patre bona regni parte a Chilperico spoliatum, Gontrannus Aurelianensium rex alter eius patruus, quia liberis carebat, in spem successionis adoptauit. Orta mox inter eos, Theodorici Massiliensis Episcopi causa, graui dissensione, Gontrannus adoptionem reuocauit, inde Childebertus in gratiam cum Chilperico reuersus, uterque paribus auspicijs in Gontrannum ducit exercitum, demum rebus aequa conditione compositis, lapsus in insidias quomodo retu rediret a uenatione, Chilpericus a Lauderico obtruncatus in saltu quodam, Fredegondae coniugis abominando scelere quae cum Lauderico consueuerat, & uiro proposuit adulterum. Clotarius Chilperico patri suppositus. Gontrannus iterum Childeberto conciliatus, quomodo triginta regnasset annis, moriens eum scripsit heredem.

Childebertus.

Childebertus itaque cognomento Iunior, haud ita multo post haustu ueneni periit una cum coniuge, superstitibus filijs Theodeberto natu maiore, qui Metensibus imperauit, appellatus Anastasia, ac Theoderico Burgundionum rege, matremque ipsius Childeberti Bronchilde.

Clotarius.

Childebertus ergo cum patruale Clotario stationem regni tenuit octauam, quo mortuo rerum summa penes unum Clotarium fuit, is tamen assumpsit in partem principatus ipsius Childeberti filios.

Bronchildis.

Quomodo Bronchildis auiae fallacibus artificijs inculcatum Theodeberto & Theoderico fratribus esset, ut generis confortium ferro discinderent, orto inter eos bello apud oppidum.

dum Tullum, quod tunc ædificabatur, inito certamine in
 Theodericum inclinante fortuna, Theodebertus salutis suæ
 fuga consuluit, qua nunciata, Theodericus omnia igni, fer-
 roq; populatur hostiliter, nec ante finem fecit, quā Theode-
 berti populares & socij stipendiarij, accepta cōditione recisū
 regis sui caput Theodorico attulerūt, atq; hūc in modū Me-
 tēses inditionē Theodorici cōcesserūt, abductis inde Theo-
 deberti liberis, & in ijs exuberanti pulchritudine puella, ma-
 res in eius cōspectū deductos, efferato mulier animo Bron-
 childis eorū proauia iugulauit. Ipsam puellā, quom Theo-
 doricus matrimonio sibi destinasset, intercedente Bronchil-
 de, quæ nefas esse cōtēderet, neq; per leges licere fratris filiā
 ducere, ira percitus, & mulieris inconstantia minime ferēs, il-
 la autore bellū contra fratrem suscepisse, q; affirmaret eū non
 ex eodē patre, sed adulterio conceptū, nunc eū ipsum fratrem
 Germanum, quo nuptias impediāt, asserere, acri conuicio
 ab se reiecit, ægreq; ab eius perniciē temperauit. Ferox itaq; Bronchil-
 de foemina ad multo ante p̄cogitatū reuoluta facin⁹, uenenū di-
 luit, extinctoq; Theodorico, parricidiū parricidio cumulat.
 Eo pacto Franciæ totius imperium redigitur ad unum Clo-
 tarium Chilperici Sueffionum regis, & Fredegondæ fili-
 um, aduersum tendente Bronchilde, quæ Sigibertum The-
 odeberti expellere (ut aiebat) filium paterno regno suffici-
 endum enixe curabat, eam rem principes, & optimi quique
 aduersati, Clotario portas aperiunt, in aciem progressum
 Sigisbertum, Clotarius superat, eumque cum Bronchilde
 uiuum capit. Constituto iam regno, tot impiarum cædium
 p̄enas a Bronchilde sumpsit, muliere nō una tantum sim-
 plicique morte digna, multisq; rebus prædare gestis, in tātō
 regni

Theode-
berti fu-
ga.
Cædes.

Metēses.
Theodo-
rici.

Bronchil-
dis crude-
litas.

Clotari⁹.

Bronchil-
dis cædes

Dagobertus.

regni fastigio quadraginta quatuor exactis annis, excessit ab humanis. Ex asse instituto hærede Dagoberto filio, quæ prior eius uxor Engeldruda pepererat, excepta Aquitania

Aribertus.

quam Ariberto ex altera coniuge nato reliquit.

Dagobertus.

Aribertus Aquitania potitus, apud Tholosam non ita multo post obiit, unico superstite filio, qui mature patrem secutus est. Itaque & Aquitania ad ipsum Dagobertum rediit.

Hic est ille Dagobertus, qui Diui Dionysij templum condidit, in eoque cineres ipsius Dionysij, sociorumque eius Rustici & Eleutherij cum magna religione & ornamento posuit. Tandem mortuus ibi conditus uoluit.

Ludouicus.

A Dagoberto res ad Ludouicum cessit, eius ex Martilde filium, quam Dagobertus amissa priore coniuge superduxerat. Is ex iusta matrefamilias editus, omni regno potitus est, præterque Normannia, uel (ut alij uocant) Neustria. quam Sigisbertus ex Ranguetruda patris pellice natus permissu eius obtinuit. Ludouicus autem nulla re memorabili gesta per annos sexdecim quibus imperauit, inglorius ab humanis excessit, ex Batilde uxore natione Saxonia Clotario, Childerico, & Theodorico superstite liberis.

Clotarius.
Theodoricus.

Clotarius qui ætatis priuilegio, patri successerat, exinde anno quarto migravit e uita. Franci Theodoricum natum minimum in regnum recipiunt, quod eo retinendo potior uisus esset, ablegantque in Austriam Childericum, quomque Theodoricus ignauia deditus, adeundi salutandique sui copiam plebi non faceret, nisi Caleñ, tantum Maijs, eoque tempore muneribus ultro, citroque missitandis occuparetur, & regnum per alios administraret, hanc indignitatem proceres haud quatenus tulerunt. itaque Theodoricum & Ebroinum præfectum prætorio

pratorio compellūt in claustra collegij Monachorum. Childericus ex Austria accitus ad regnum uenit.

Childericus.

Quicum barbare sauiet in suos, & quendā illustri loco natum palo religatum fustibus cædi iussisset, adeo omniū animos rei mouit atrocitas, ut is, in quem Childericus animaduenerat, haud parum multos inueniret, qui secum contra salutem tyranni coniurarent. Itaq; redeuntē a uenatione excipiunt insidijs, & simul cum Vlde uxore grauida obtruncant. unde necesse fuit ad Theodoricum cōfugere, quem intra septa Cœnobij compulsū diximus.

Per idem tempus inertia regum pratorio præfectus a rege proximam dignitatem obtinebat, ad quam potētissimi quiq; Francorum summa cōtentione nitebantur, & Pipinus ex Austria profectus, is cui pusilli cognomē a breuitate corporis inditū, per uarios casus est euectus, inde Theodoricus euita migrat, unde uigesimo ex quo regnare cœpit anno. Clodoueus in patris locum subrogatus, tertio post anno naturæ concessit, Childeberto fratri relicto regno.

Pipinus.

Clodoueus.

Childebertus huius nominis tertius, & in regia decimus quintus, in rebus humanis haud diu fuit. Superstiteque Dagoberto filio, moritur.

Childebertus.

Dagoberti principatu uarij bellorū motus inter regni proceres extiterunt, quom quisq; sibi præfecturam, de qua diximus, affectaret. & in hunc, aut illum uariū esset hominum fauor. Aliquādiu Dagobertus imperij gubernacula retinuerat, omniaq; agebat ex arbitrio Pleutrudis uxoris, & Pipini Theodoaldiq; præfecti, in quorum tutela rex erat, quom Theodoaldus haud incruenta faciliq; uictoria ab honore derijcitur. in eius locum suffecto Rangefredo, nec ita multo

Dagobertus.

b 3 post

post exiuit hominē Dagobertus absq; prole. Et iā regium genus a stirpe defecerat. Igitur optimates sacerdotē quē dā nomine Danielē, cuius ingens apud eos erat opinio, primū pratorianis imponunt, & palatio præficiunt, expectato quo ad p̄fanū in modū capillū, barbāq; pmitteret. Quomiam tum sacris inaugurati, tradito uel ab Aegyptijs, uel a ludæis more caput haberent, ut hac etiā ætate, semirafum barbāq; diuini libi gratia nō nutrent, cōtrario profanorū more. Quare tonsu, habituq; mutato, e præfectura ad Regale fastigium prouectus, pro Daniele Chilpericus appellatur. Per eosdē dies Martellus Pipini filius, effracto carcere, laxatisq; uinculis, in quæ coniectus a Pleutrude nouerca fuerat, raptim sumptis armis ad asserendā palatij præfecturā, quā pater obtinuerat, aduolat. Egressis obuīam Chilperico rege & Rangefredo, qui tum pratorianis impositus erat, antipiti diu uictoria pugnātū, donec Martell⁹ in fugā uersus est. Sed aucto mox exercitu redijt, ac utrunq; regni finibus exegit. Ipse Chilpericus in fidē Cudonis Vasconū principis & focij confugit. Rangefredus se recepit in Andegauiam, quē Martellus in potestātē redactū dimisit. Oppidū præterea quoddā habendū cōcessit ubi imperaret, assumpraq; hereditario, iure debita sibi præfectura, Chilpericū restituit in regnū. Nouus inde Rex principū suffragio creatur, adnitente Martello pratorij præfecto, quidā Childericus uel (ut ab aliis appellatū repperi) Theodoricus, Dagoberti filius eius nominis ultimi, quē speciose iactabāt apud sacras uirgines opipidi Calensis educatū. Tota tamen imperij summa Martellum penes erat. Is & Sueuos, & Hispaniæ regem cui nomē Abdimaro, iusto prælio superauit. Burdigalam & Pictauium recepit

Daniel sacerdos
rex fit.

Chilpericus.
Martell⁹.

Childericus.
Theodoricus.
Martelli facinora.

um recepit ab Abdimaro occupatas urbes, quomq; per annos xxv. Francorū rem feliciter administraflet, obita morte ad Aedem Dionysij conditus est in Mausoleo, quod etiam nūc ex Alabastro uisitur ante distributo liberis imperio. Carolomano concessit Austrasiam, Sueuiam, Alamaniam & Lotoringiam. Pipinū prætorianis imposuit, & Gallis qui sui iuris erant, Gryphonein natu minimū testamēto præterijt. Carolus man⁹ multis, magnisq; rebus fortiter & preclare gestis, in facietatē uersa gloria, secessit in cœnobiū quod ipse cōstituerat ad Soracte, ibiq; religioni, diuinoq; cultui mancipatus aliquādiu uixit. demū quietioris uitæ desyderio migravit in montē Casinū, omī rerū cura Pipino fratri relicta. Pipinus ex hac domo secūdus, ob ignauiam Childerici, decreto Zachariæ Romani pōtificis ex præfecto prætōrij rex creatus est. Ipse Childericus in pristinū redire statū coactus, habitū monachi rursus accepit. Interim Pipin⁹ iterū trāscensis Alpibus opē laboranti Stephano Romano pontifici cōtra Longobardos attulit, quibus acie uictis, ipsū Stephanū pōtificiali fastigio restituit. Idē senatorū consilia prius instituit, & si nō ea quæ nunc eorū forma tūc erat. Nā lege sanxit, ut semel in annū principes eo cōuenirent, quo rex ediceret partim litib⁹ iudicādis, partim cōstituēdo regno, principes etiā senatus elegit, qui curiæ præessent, ij sēp ipsum regē comitabātur. Deniq; domicilio locū Parhisijs acceperunt, ubi Pipinus uita functus ad ædē Dionysij iuxta patrē sepult⁹ est, in alio tamē cōditorio quod ipse uiuēs faciendū sibi curauit. Pipino patri successerūt Carolus qui post a magnitudine rerū gestarū magnus est appellat⁹, & Caroloman⁹, qui reges ambo decreto p̄cerū designati, sed paucis exinde diebus ab humanis

Carolo/
manus.

Pipinus.

Carolus
magnus.
Carolo
manus.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

Carolo-
manus.

humanis exempto Carolomano rerum summa ad eius fratrem Carolū relata est, is Hadriano Pontifice maximo per legatos implorante, copias in Italiam duxit aduersum Desyderium ultimum Longobardorum regem, quo superato sua restituit ecclesiæ. proinde præcipuis a Pontifice priuilegijs donatus abiit. Saxones ad annos triginta producto bello, domuit, & ad uerum dei cultum compulit. in expeditionis apparatu contra Saracenos, qui tunc Hispanias obtinebant, duodecim, quos aiunt, Pares instituit, quorum sex essent ex collegio sacerdotum, tresque rursus eorum duces, Remensis Archiepiscopus, Laudunensis, & Lingonensis episcopi, Tres item comites episcopi, Bellouacensis, seu Bellouacensis Nouiomensis & Catalaunensis. Reliqui uero foret ex eo hominum genere, qui non sunt initiati, quos græco nomine Laicos uulgo uocant. Tres duces Burgundus Normannus & Aquitanus, totidem comites Campanus, Flandrensis & Tolosanus, Hunnos idem profligauit, & a Leone Romano pontifice, Coronam atque imperij insigne consecutus est. Optimarum artium scholas instituit, & studiorum conuentum, quæ

Pares
Franciæ.Laicus/
græca
uox.Vniuersi-
tas Parhi-
sienlis.Ludoui-
cus Pius.

Parhisijs uniuersitatem uocant. Ex Hedelgradæ connubio eius, quæ Sueuorum familiæ fuit, habuit Carolum, Pipinū & Ludouicum filios, quibus in uita distribuit imperia. Pipino Italiam, Carolo citeriorem Galliam, quibus amissis, in societatem principatus assumpsit Ludouicū, mox regni sui quadragésimo septimo, imperij xiiij. salutis octingentesimo & quinto decimo, Calen. Februarij, ætatis anno. Septuagesimo secundo obiit, & sepelitur Aquisgrani.

Ludouicus Caroli magni. F. huius nominis primus, a deuotia morum, cognomento Pius, & si multa præclara liberaliter

raliter ac sancte gessit, haud tamen potuit ad eandem uitae
 rationem filios traducere. Lotharius, Pipinus, & paterno no-
 mine Ludouicus erant, qui impulsu quorundam perditorū ^{Ludouici filij.}
 patrem insimulantium, quasi nimio plus indulgeret Bernar-
 do, qui cum Iudith Augusta rem haberet, impia arma arri-
 piunt in Ludouicum patrem, tantusq; furor eos inuaserat,
 ut ne Gregorij quidem pontificis autoritate adduci potue-
 rint, ut ad bonam mentem redirent, quom is hac una de cau-
 sa, Gallias ex urbe Roma petisset. Qui indies gliscēte uecor-
 dia, patrem, Carolumq; fratrem natu minimum, coniiciunt
 in carcerē, ad aedem diui Medardi quae est Suesione, Iudith
 in Italiam relegant, ad oppidum Liguriae Dertoum, quam
 antea a connubio patris auulsam, deduci in Aquitaniam cu-
 rauerant, in Parthenone diuae Radegondae custodiendam, ^{παρθενῶν, ὄνομα, locū}
 quantū Ludouicus adulterij crimine confutato dilutoq; eā ^{significat}
 iusto matrimonio sibi iūxerat. Imperio patris inter se diuiso ^{ubi uirgi-}
 ipsum fratresq; Carolum Lothario, q; is aetate praecedebat, ^{nes habi-}
 asseruandos tradūt. Ita q; Ludouicus in Bauariam, Pipinus ^{tant, qua-}
 in Aquitaniam proficiscuntur, ipsumq; patrem cogunt de- ^{lia sunt}
 positis insignibus, imperio se abdicare, & habitum monachi ^{apud nos}
 induere. Sed indigne rem ferentibus optimatum quibus- ^{sanctimo-}
 dam, quorum potetiam Lotharius formidabat, ipse Ludo- ^{nialiu coe-}
 uicus, & libertatem recepit, & imperium. continuoq; Iudith ^{nobia.}
 ex Italia reuocauit. Per idem tempus Hiero Norman- ^{Hiero.}
 diae princeps, ad ueram Christi religionem conuersus est.
 Exiuit hominem Ludouicus aetatis anno Septuagesimo ^{Carolus.}
 quarto, superstitis liberis, excepto Pipino. Quorum Ca- ^{Lothari⁹}
 rolus natu minimus imperauit Francis, Lotharius Germa- ^{Ludouici}
 niae, Ludouicus obtinuit Bauariam, Pipinus Pipini F. eius ^{Pipinus.}
 c quem

Carolus
Caluus.

quē maturius patre uita functum diximus. Aquitaniam, Carolo cui cognomētū Calui fuit, a morte Ludouici patris obtigit imperiū Franciæ, Lotharius & Ludouicus eius fratres bellū mouent, ab eoq; uicti tandē certis cōditionibus, arma deponunt. Ipse demū Lotharius religioni mancipatus, Lothario & Ludouico filijs regno cessit. Ex ijs Lothari⁹ obtinuit Italiā, designatus imperator obiit diē, Carolus igitur quē dictum Caluū demonstrauimus, ipsius Lotharij patruus, magnis nec intermissis itineribus in Italiā contēdens, ab angustijs Alpiū quas ij præsidio firmatas obstruxerant, Ludouici fratris filios eiecit, & a Ioāne Romano Pōtifice appellatus impator, quom ex Italia Franciā, atq; inde Italiā repetisset, agmēq; ultro citroq; sæpe raperet, ut ecclesiæ dignitatē tueret & Imperij fines a Mauritanis, qui crebris incursionibus omīa uastabāt, opā Sedechiæ natiōe Iudæi, quo medico utebat, haustu ueneni sublatus e medio creditur, eius exanime corpus adusq; Vercellas perlatū, indeq; trans alpes in Galliā, Parhisijs ad Aedem Dionysij de more cōdit⁹. Post Caluū Ludouicus eius F. habenas imperij tenuit, is q Balbus ab impedimēto linguæ dictus est, ab eodēq; Romano pōtifice declarat⁹, impator apud Cōpēdiū naturæ cōcessit. In regnū successit ex eo nat⁹, & ipse paterno nomine Ludouic⁹, eiusq; frater ætate minor (ut Galli gētiliter appellāt) Carlonus, Aquitaniā, Burgundiāq; sortitus est. Vtrūq; Balb⁹ ex honesta quidē puella, sed nō ex iusto matrimonio susceperat. Itaq; Ludouico mature ab humanis exēpto, post paternū decus accepit Carolus eius filius, obitaq; a Carlone diē, Carolus in regno accipit, ex Ludouico Bauaro, uel (ut alij uocatū malunt) Germanico patre editus, eo quē genuit Ludouicus.

Ludouic⁹
Balbus

Ludouic⁹
Carlonus.

Ludouicus cognomēto Pius. Is Carolus ob ignauia dictus est maleferiatus, quom serium nihil ageret. Itaq; ex ocio cōtabuit, & propere fato functus uacuā filio regiam reliquit.

Carolus
male fe-
riatus.

Carolus & ipse nomine paterno fuit homo sine fūco & fallacijs, unde Simplex est appellatus, a Rollone Normanno deorū cultore bello petitus, obtulit ei Stillæ filiæ matrimo-
niū, dūmodo discederet ab armis, & CHRISTI dogma susciperet, accepit ille pacis cōditiones, & in dotē Neustriā, quæ
mox a Normānis colonis Normandia dicta est. Ipse p Rollone Roberti nomē assumpsit a Roberto Pictauiēsi comite
a quo die lustrico sustētat⁹ est in sacro sōte. Carol⁹ aut Simplex uxore duxit Alginā regis Anglorū filiā, quæ peperit ei
Ludouicū. Rebellantē generū Rollonem praelio superauit.

Carolus
Simplex.

Neustria.

Ad oppidū Peronam quom uenisset ab Heberto Viromā-
dorū regulo, cui⁹ gratia diuerterat, in custodiā cōiectus est. Interea Franci Radulphū Carloni Burgundiæ ducis F. re-
gem sibi creant, unde Ludouicus Simplicis Caroli F. Algi-
na matre ex fuga Angliam petijt.

Hebert⁹
Viromā-
dus.

Interim duobus iā lustris Radulphus ita partū regnū tenuerat, & Carol⁹ Simplex in carcere migrarat e uita, quom Frā-
ci Ludouicū & Alginā matrē reuocant ab Anglia, q rerū po-
titus uaria usus est fortuna. Nā carceri mancipatus ad certā
diē fertur a Normānis, & inde eductus Embergā matrimo-
nio sibi iunxit Othonis Germaniæ regis filiam, duosq; ex
ea suscepit liberos, Lothariū & Carolū. Remis extremū diē
clausit, illatusq; in ædē diui Remigij Christianæ salutis āno
D. cccdx. supstitibus quib⁹ dixi filijs, quorū Carolus priuā-
tā egit uitā, Lothario regnū cessit, q nihil illa persona dignū
gessit, nisi q in Normannos & Othonē profectus eius auū

Ludou-
cus.

Lothari⁹.

c 2 reduxit

MICHAELIS RITHI NEAPOLITANI
reduxit exercitum parum decore, decessitq; sine prole, Re-
mis in eadem qua pater æde. conditus.

PRIMI LIBRI FINIS.

• MICHAELIS RI-

THI NEAPOLITANI, DE REGIBVS
FRANCORVM, LIBER
SECVNDVS.

Carolus.
Abbas
nomen
Syrum.

QUOMQUE Lotharij frater Carolus aspiraret
ad regnum, cuius antea contemptum præ se tu-
lerat, ab Hugone Abbate (Syrum præsulis no-
men id est) eo qui Capetus alioqui uocabatur,
editus, ut aiunt, ex familia comitum Parhisiensium, Aureli-
os in custodiam, Ezellini Episcopi proditione, apud oppi-
dum Landini domicilij sui sedem captus. In eo tamen rerū
statu liberos habuit duos, Ludouicum, & nomine paterno
Carolum.

Hugo. Hugo tamen incubuit regiæ malis artibus occupatæ, seque-
gessit pro iusto rege, quoad obita morte, Francorum regum
conditorijs illatus est ad Aedem Dionysij, diuini natalis an-
no. D CCCC. XCVIII.

Robert⁹. Hugoni successit ex eo natus Robertus, qui Pontificalis sciē-
tiæ peritissimus, in missarum solennijs, quæ responsoria di-
cuntur, instituit, & rithmicum numerum, cuius est initium
Sancti spiritus adsit nobis gratia. Missarum mētio nos ad-
monet originationē eius nominis indagare, ne quis ut for-
didum

Missæ.

didum respuat. Antiquitus in illa uana deorum superstitio
ne, peracta re diuina, conuersus ad plebem sacerdos aiebat,
λαοις ἁφεισις, id est, Populis missio, ut est apud Apuleium:
quo uerbo potestatem faciebat abeundi uolentibus. Idem
mos a nostris etiam seruatus est, ut libo iam libato, per mi
nistrum pronuncietur, Ite missa est. Idem ualet quod ilicet,
Idq; id est, ire licet. Nam nostræ religionis autores indifferē
ter usurpasse missionem missamq; testis est Cyprianus, qui
remissam peccatorum sæpe scribit, & id genus alia permul
ta. A parte ergo totum sacrificium missa nominatum quasi
missio. Sed & respondendi consuetudo iam tum fuit in cho
ris, ut Ausonius ostendit,

Dyndimaq; idæo respondent cantica luo.

Respōsorium uero nouitium quidē uerbum, sed ecclesiasti
ca tractanti, liceat in posterum suis ecclesiæ uerbis uti. Ro
bertum moriens Henricus Burgundiæ rex hæredem testa
mento scripsit, aduersum tendente Lauderico Aniuersensi
comite, qui Burgundiam sui iuris esse contendebat. hinc or
to bello, uictoria Burgundiaq; penes Robertum fuit. Is ho
nori diuorum pluribus & magnificis ædibus extructis, e ui
ta migrauit. ad Aedem Dionysij conditus anno uicesimo
quarto, post initū principatū, liberis superstitibus, Henrico
scilicet & Roberto, quos ei Constantia pepererat Arelaten
sis filia comitis, quam amissa priore cōiuge & Vgone ex ea
filio superduxerat, Item Simone & Almarico, susceptis ex
connubio Nouiomenfis Reguli filia.

Paternum decus accepit Henricus, obtinente Roberto Bur
gundiam, qui fretus Constantiæ matris studio, quæ cesse
rant in Henrici iura cepit attrectare, conflato inde bello

c 3 Roberti

Remissa
peccato
rū apud
Cypria
num.

Respon
sorium.

Henric^o.

Burgun
dia ad
Francos.

Henric^o

Roberti uirib⁹, & aduersæ factioni impar Henric⁹ exactus regno, cōfugit ad ducē Normānū, cuius auxilio sua recepit. Deniq; regno quod tāto armorū strepitu uendicarat, ultro uiuens Philippo filio cessit. Anno salutis M. Lx. mortu⁹, illa
Philipp⁹. tusq; regū conditorijs ad Aedem Dionysij. Philippus igit⁹ Henrici F. a patre accepto regno Bertam Balduini comitis Hollandiæ filiā matrimonio sibi iunxit, ex qua liberos habuit Ludouicū Constantiāq; eaq; dimissa in eius locū Bertrandā duxit, ob eāq; rem a sacris abstentus in iure pontificio dicit⁹ ab Urbano secūdo Pont. Max. Protulit is & regni
Arpinus. fines, adiectis Bituricēsisbus emptis ab Arpino duce eorum.
Gottifredus. qui cū Gottifredo Bullono socius expeditiōis in auxiliū terræ, quā sanctam uocant, iturus ad usus belli necessarios pecunia careret, ipsi Philippo Ducatum uendidit. Ita q; ditioris accessione facta Philippus in consortium principatus accepit ex se natum Ludouicum, qui patri successit anno salutis M. CVI. Melduni uita functo, conditoq; ad Aedem diui Benedicti Ligirensē. Ludouic⁹ Philippi F. in Anglos & Henricū gessit imperatorē multa pspere. Quomq; Gelasius Pont. max. Henrici suspectas habens opes ad eius fidē cōfugisset, implicit⁹ morbo Matiscone periit, in eiusq; locū suffectus est Viennensis Antistes Guido cognomine Calistus, is adnitente sūma ui Ludouico Romā uenit, & a cunctis ordinibus faustis acclamationibus exceptus honorē tenuit. Ludouico F. erat & auī nomine Philippus, qui animi gratia Luteciæ Parhisiōrū suburbia obequitans equo obiecta succuli specie cōsternato inde deturbat⁹, interiit. Equidē uereor oblitus operis instituti cuiq; uideri, si de nomenclatura ciuitatis instar Grāmatici disputem, Sed & rerū scriptores hoc

Ludouicus.

res hoc interdū faciunt, & obiter Homeromastiges, cauendi sunt, ut inquit Plinius. Inuenias qui Parhisius indeclinabili forma dicendū per omnes casus affirmet, & ita multorū seruat usus. Alij nescio cuius Architreus uersificatoris (auctoritas em̄ Boetij in dubio est) adminiculati testimonio cōdīram uolūt a Iulio Cæsare, Parhisiūq; singulariter & scemini ne nuncupatā, quib⁹ ut nō accedamus ipse Cæsar in primis facit, qui laudū suarū alioqui non obtrektor, eius (ut istis placet) operis Parhisi nūq; meminit, ut aliquoties Parhisiorum gētis, in qua Luteciā Strabo, Mela Pompo. Pliniusq; & Ptolem. statuunt in eo propemodū tractu, quo nunc est, Parhisius
 Lis itaq; fretus autoribus hanc urbem modo Luteciam, quādoq; Parhisios appellare non dubitauī. Lutecia.

Ludouicus ab Henrico Cæsare, de quo iam diximus, alteroq; Henrico Anglorū rege Henrici prioris genero, bello petitus, ossa diui Dionysij, eiusq; sociorū ad id tempus intacta a conditorijs eduxit in aciem, ex qua uictor eadē suppositis humeris in loculos suos maxima cum ueneratione rettulit. Ludouicus uictoriam obtinuit.

In consortium principatus ascito Ludouico filio, qui Iunior appellatus oleo tinctus, insigne regij capitis permissu patris accepit, & paulopost administrationē, quom pater morbo lāgueret, ex quo decessit maior sexagenario, quom xxx. circiter annos imperasset. Agens animā deponi se iussit humi in tapeto strato in quo designata crux erat ex cinere. Sepultus & ipse est ad Aedē Dionysij supstitibus (extra Ludouicū) quatuor eius filijs, Henrico Episcopo bellouacē. Philippo Parhisiensi archidiacono, Petro qui filiam Reginaldi comitis uxore ducta, defuncto socero decessit, & alio cuius apud autores nomen haud inuenio quem Roberti comitis Pertici Ludouic⁹ iunior.

Pertici

Pertici Druidarumq; patrem fuisse memorant.

Ludouicus iunior adhuc uiuente patre despondit Elionorā unicam ducis Aquitaniæ filiam, qua duarum ex se puellarum iam matre dimissa, Constantiam regis Castellæ filiam superduxit, eaq; ex secundo partu mortua, Alisam Blesensi comite natam sibi iunxit, ex qua exacta pene ætate, multis precibus fatigato deo, Philippum sustulit, eum cui inde cognomentum fuit Adeodatus, quem pater ægre puberem, quom bis septenos impleret ānos, ad regium decus euexit, oleoq; tingēdum curauit, & ornari diademate primum Remis, iterum Parhisijs apud Lutetiam.

Philipp⁹
Adeoda-
tus.

Ioannes
de tpib⁹.
Longæui
reges.

Per eosdem dies obiisse fertur Ioannes quidam de temporibus, cuius uitæ longinquitas absoluit antiquorū fidem, nec fabulosum uideri sinit Arganthonium Tartesiorum regem centum quinquaginta annis uixisse, Cyniram decem amplius, Aegimium ducentos ut in Aetolia quosdam gentis Epiorum. Reges Arcadum trecentos, in Illyrico Dandoinne quingentos. a principatu nanq; Caroli magni ccdxi. circiter annos in rebus humanis fuisse creditur. Expeditionē præterea Ludouicus cum Conrado imperatore paribus auspicijs in terram sanctam suscepit, obita demum die, sepultus est in Aede cœnobij de Barbello, quod ipse uiuens extruxerat.

Philipp⁹
Adeoda-
tus.

Iudæorū
expulsio.

Philippus Adeodatus, acceptis a patre regijs insignibus ad huc adulescens, omnibus exemplis usus est in Iudæos iudicio conuictos, Christianum puerum quotannis immolare solitos, in eos etiam qui conuicia faciunt in deos edicto, pœnam statuit. Defuncto patre Iudæos regni sui finibus eiecit, in Anglos & eos qui man⁹ ecclesijs inferebāt, egregie multagessit.

Matrimonio sibi iunxit Isabellam Balduini Comitis Annoniæ filiam. Copias ad asserendam terram sanctam duxit expeditionis socio Ricardus Anglorum rege, Christiani natalis anno M. CLXXXIX. Basilicas Apostolorum Petri & Pauli in urbe uisit, & Cælestinum pōtificem max. Quomq; sub eius principatu Iudæi, Christiani generis hominē spinis coronatū, crucis patibulo suffixissent apud Braium muliere, quæ tūc oppido potiebatur empta muneribus, ut rem dissimularet, eo Philippus agmine raptim ducto Iudæos octoginta, quot in eius potestatem uenerūt, alijs in fugam cōiectis, excitato rogo uiuos cremauit. Isabella iam fato functa, Sororem Caym Dalmatarum regis Embergam duxit. eaq; mature dimissa cum Maria Boemorum Ducis filia nuptias celebrauit. Iudæis grandī ab eis accepta pecunia reditum concessit & domicilium Parhisijs. Ludouico quem filiū susceperat ex Isabella, Blancham despōdit ex rege natā Castellæ, Ioannisq; sine terra sororem eius, qui Ricardus successerat in Angliæ regno, diem clausit, anno salutis M. ccxxiij. rerum potitus annis quadraginta quatuor, ad Aedem Dionysij conditus.

Iudæorū
reditus.

Regni gubernacula Ludouicus excepit eius nominis octauus Adeodati F. annum agens xxxiij. materno genere in Caroli magni regnum ius habere prætendebat. Etenim Carolus Ludouici quarti F. is quem demōstrauimus ab Vgone capeto Landini Custodiæ mancipatum, genuit Emengardam qua matre Balduinus est editus Annoniæ comes & Isabellæ pater eius, quæ Philippo peperit Ludouicū, qui domitos Auenionenses, ab hæreticorum laqueis, in quos incidérant, quom non posset euellere, septimo demum

Auenio
expugna
tur.

d anno

anno securos edicti inq; opinionis errore pertendentes ad
ortus, eorū moenia solo æquauit, trecentasq; euerit domos,
inde protinus in Albigēses eiusdem sectæ profectus, quom
suum reduceret exercitum subita ui morbi correptus obiit
ad Monpenserium. Defuncti corpus illatum Parhisios est
ad Aedem Dionysij tumulatum iuxta patris Philippi sepul
chrum. Superstites ei fuerunt quatuor ex Blancha liberi, Lu
douicus eodem quo pater nomine, Robertus, Alfonsus, &
Carolus.

Ludou-
cus non.

Itaq; Ludouicus natus maximus, ille qui mox a Bonifacio
consecratus est octauo Romanorū pontifice, paternum de
cus accepit, annum agens duodecimum, Roberto fratri per
misit Arthesium, post & Atrebatum largitus est, oppressit
in se surgentē principū factionē, profligatis Anglis, quos il
li numerū prædæq; spe sollicitatos in Galliā trahere cōpu
lerant, habuit uxorem Margaritam filiā comitis provincie
quæ Narbonensis appellatur, pars Galliarum quæ interno
mari alluitur, Brachata antea dicta, amne Varo ab Italia di
screta Alpiumq; iugis, eiusq; fratri Roberto ducis Braban
tiæ filia nupsit. Erexerit & Ludouicus sacellum quod sanctū

Sacellum
sanctū Pa
rhisien.

uocāt. Ibiq; lanceam, spongiāq; dominicæ passionis instru
menta, quæ Balduinus Imperator Constantinopolis ei do
no miserat, ornatissime collocauit. Alfonsus etiā fratri comi
tis Tolosæ filiam, Carolo Beatricem Germanā suæ cōiugis
eodēq; patre natam cū spe successionis ad comitatum locan
das curauit. Ipse Alfonsus comitatus Aluerniensem, Pictavi
ensemq; Carolo Cenomanēsem largitus est. Hic est ille Ca
rolus qui Siciliæ regno potitus, hodieq; primus appellatur.
Ipse Ludouicus uoti reus, ob ægritudinē qua laborabat, ad
medicorum

Carol' Si
cilie Rex
Ludou-
cus.

medicorū desperationem suscepti, profecturus in terrā sanctam, Regni curā Blanchæ matri Alfonsoq; germano commisit. Ingressus iter offendit Innocentiū quartū Pont. max. Lugduni, suppliciter auxilia petentem contra Federici secūdi impotentem dominatum, quo se Roma pulsum dicebat, inde trās mare petijt Asiam, Damiatamq; Aegypti urbem ui cepit, in ea tamen expeditione multa passus incōmoda cum Carolo tandem fratre captus in Saladini potestātē uenit, a quo pacti certum auri pondus, postliminio dimissi in Galliam reuerterūt, ubi Ludouicus plura monachorū Cœnobio cōdidit, & Asyla Misericordiæ consecrata quæ etiam nunc extant. Autore demū pontifice salutis anno M. cdxix. classem duxit in Aphricam, stipatusq; tribus filijs Philippo Ioanne, & Petro Saracenorum uictor, apud urbē moritur, cui nomen Tunæ. Exectum iamq; per annū siccātū corpus in Gallias aduehūt, & ad Aedem Dionysij de more tumulant, extis exenterati cadaueris in Sicilia conditis in templo Montis (ut uocant incolæ) regalis.

Imperiū Philippus excepit, is cui nupta fuit Isabella Iacobi regis Aragonū filia, atq; in dotē traditū Carcasonū. quom tamē is antea cessisset iure, si quod ei competeret in Celtiberia, quæ Catalania nunc est, & Ruscinone, cum patre castris in Libya positis obsidionem non antea soluit, q̄ supplicem Regē compulit, iniquas pacis accipere conditiones. In Galliam rediens ad diem consilium Lugduni coegit anno salutis M. cdxij. cui Gregorius Pont. max. interfuit & præsuit. Isabella cū ter ex eo iam peperisset, Ludouicum, Philippumq; & Carolum, naturæ concessit, eius uir alterā duxit uxore Ducis Borbonij filiam, quæ Ludouicum priuignum ueneno
d 2 tollendum

Philippus

tollendum curauit. Interea Philippus in Aragonum regem Petrum mouet, occupatam ab eo Siciliam, quæ concesserat in eius patruus ius, quem Carolum primum fuisse demonstrat, belli causam prætexit, Aliquot oppidis insulæ iam potius subita uis morbi solutus est. Superstitibus ex Isabella Philippo, qui patri successit & Carolo Vallesij comite, ex Maria Ludouico comite Ebroicensi, Margarita ac Blancha filiabus, quarum altera Anglorum regi, altera Austriæ Duci nupsit.

Philippus
Pulcher.

Philippus itaque Pulcher a, præstantia formæ cognominatus, initio similitudines cum Bonifacio Pont. max. deinde professas exercuit inimicitias, edictoque prohibuit ex regni finibus auri, argentiue facti, infectiue quicunque Romam ferri. Demum proditione Sarra columnæ, qui sub eo stipendia faciebat, ex quo Pontifex oppido trahebat originem, comprehensus in urbem deducitur, ubi paulopost ex animi mœrore lapsus in ægritudinem breui perijt. Hoc ipso Philippo regnante, Clemens Quintus ex urbe migravit Auenionem, Sedemque pontificatus eo transtulit anno salutis M. ccc. perque Septuaginta quatuor annos secuti Pontifices ibi permanserunt. Eorum qui Templarij dicuntur instituta iam olim secta, ab ipso Clemente Viennæ damnata est, anno postquam transiit in Galliam septimo. Philippus habuit liberos tres, Ludouicum qui dictus est Vtinus, excepitque mortuo patre sceptrum, regemque Nauarre, & Philippum Pictauiensium comitem, itemque Marchiæ comitem Carolum, quorum duorum coniuges adulterij delatas apud socerum satis constat in carcerem coniectas. Excessit inde Philippus, anno salutis M. cccxij. mense Nouembris, illatusque est in

Clemens
quintus
pontifex
maxi.
Templarij.

Ludouicus
Vtinus

Aedem

Aedem Dionysij, quom regnasset annis duodetriginta
 Ludouicus is cui cognomentum fuit Vtinus, Rex Nauariae Ludoui-
 Philippo patri successit, initoq; statim principatu in quos- cus Vtinus
 dam patris amicos capitali supplicio animaduertit, & Iudae-
 os intra regni sui fines, habere domicilio locum permisit.
 Vxoremq; duxit Clementem Roberti regis Siciliae sorore,
 quae necessitudinis aliquo uinculo sibi propior erat. Haud
 enim dubia fides est Diui Ludouici filium fuisse Philippum,
 quo patre Philippus cognomento Pulcher editus est, is qui
 Ludouicum genuit, quo de nunc agimus. Ex altero cognati
 onis gradu, Carolus Ludouici frater ob merita consecrati Si- Carolus
 ciliae rex, alterum Sustulit Carolum, quem secundum uoca- secundus
 mus, is numerosam prolem suscepit, & in ea Martellum, Ro-
 bertum, Clementem, quae Ludo. nupsit, eique mature elato
 grauida superfuit. Exactis iam mensibus, utroque maturo
 Clemens enixa infantem est, cui postea Ioanni nomen fu-
 it, is patris imperium suscepit, remq; administrauit per Phi-
 lippum patruum Pictauiensium comitem. Nec multo post
 fato functus, occasionem Philippo dedit, ut regnum quod
 antea procurabat, in se transferret.

Philippus ergo Pictauiensis eius nominis Quintus, quom Philippus
 tres haberet filias, ex his unam duci Burgundiae, aliam comiti
 Niuernensi, tertiam Delphino Viennensi matrimonio col-
 locauit, absq; uirili sobole quom decessisset, execti cadaue-
 ris exta, contendentibus inter se minorum, praedicatorumq; Bellum cer-
 sectae flaminibus apud utrosque bifariam condita sunt, ad tamen &
 Aedem Dionysij corpus illatum. uere Chris-
 tianum.

Ab hoc regnum Carolus eius frater accepit, Marchiae comes Carolus
 & ipse cognomento Pulcher, is in spem successionis grauidae Pulcher.
 d 3 coniugis

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

coniugis utero relicto mature decessit. Dum conceptus utero matris in spem regni gestatur, agi coeptum cui potissimum rerum cura committeretur, ad se quisque provinciam summa contentione trahebant duo maximi competitores Carolus Vallesius alterius Caroli patruus, eius quem Marchiae Comitem demonstrauius & Regem nouissime fato functum, & Edouardus rex Anglorum tertius ex Maria nata eiusdem Caroli sorore. Effusa principum studia Vallesium praelulerunt. Interea Vallesius interrex obiit. Itaque de terioris sexus infante quam Regina pepererat e gubernaculis eiecta, Philippus Caroli Vallesij, defuncti F. & Catharinæ Balduino patre genitæ Constantinopolis imperatore, regia potitus est.

Philippi
Vallesij
parentes.

SECUNDI LIBRI FINIS.

• MICHAELIS RITII NEAPOLITANI, DE REGIBVS FRANCIAE, LIBER TERTIVS.

Philippus
Vallesius

PHILIPPVS Vallesius huius nominis Sextus aduersus Edouardum Anglorum regem bellum sumpsit. quod is eius auunculo Carolo sine uirili prole defuncto, iure gentium si bi qui propior esset a stirpe, regnum competere contendebat. Inito sepe praelio tandem Philippus apud Clusas Anglos nauali pugna superauit

rauit. Ab Imberto præterea Viennæ Delphinio Philippi Pictauiensis eius appellationis Quinti Regis ex filia nepote, Philippi uero Vallesij, qui nunc in manibus est Sobriani, quom liberis careret, impetrauit, ut successorem sibi designaret ipsius Philippi nepotem Carolum ex Ioanne patre genitum. Duce Normanniæ, filiorumque eius natu maximo. Mox Imbertus accepta a Philippo pecunia iurauit in uerba sectæ Prædicatorum, principatuque Philippo cessit, exindeque Delphinatus penes Francorum reges fuit, aut eorum filios natu maximos. Hominem Philippus exiuit ætatis anno quinquagesimo septimo, principatus sui uicesimo tertio. Conditusque est ad Aedem Dionysij.

Delphi/
natus ad
Francos.

Post eum Ioannes eius F. accepit imperium, qui dum parum prospere cum Ricardi Anglorum Rege Edouardo Filio manum conseruit, accepta clade uiuus in hostium potestatem uenit, & cum eo circiter Equites Centum septuaginta. Quibuscum Burdegala deductus, acceptis conditi-
onibus & promissa grandi pecunia, quarto post anno dimissus est. Ex eo nati sunt qui patri successit Carolus, Philippusque comes Turonensis, & Ludouicus Andegauix Dux, Bituricensisq; Dux. Ioannes anno salutis Millesimo Tricentesimo sexagesimo quarto, Landonis e uita quom migrasset, ad Aedem Dionysij conditus est.

Ioannes.

Carolus in locum patris habenas imperij sumpsit, is qui Sapiens appellatus est, & de more Remis ex oleo tinctus, acceptoq; regij capitis insigni Parhisiis redijt, euestigioq; Philippum fratrem Burgundix ducem declarauit, ab eo tamẽ antea recepto Turonensi comitatu. Philippus aut quom Margaritæ Ludouici Flandriæ cõnubio sibi iunxisset, defuncto socero

Carolus
Sapiens.

Flandriæ

Flandriae comitatum per uxore qua patri successit, adeptus est. Ipse Carolus in magna pecuniae facultate, uestigalibus imponendis acerbior fuit, legem praeterea tulit apud Fran-
eos ut regis filius natus maximus, amisso patre, statim ingres-
sus annum quartum decimum per se regnum gereret. Huius
principatu Gregorius xi. apostolicam sedem, cui tum prae-
erat ex Avinione Romam reduxit. Carolus apud Viennas
agri Parhisiensis parte diem clausit, illatus in Aedem Dio-
nylij, salutis anno M. lcccxi. superstitibus intra pueritiam
liberis, natus maximo Carolo & Ludouico, qui Dux Aureli-
ensium post ea fuit. Moriens pater testamento cavit, ut Lu-
douicus Andegauensis aetatem Caroli filij regeret, remque
moderaretur, quoad ille pupillus esset. Carolus & ipse pater
no nomine aetate nondum integra, Ludouici patris consilio
ut moriens pater mandauerat, omnia gerebat, is quom uen-
naretur in saltu, cui nomen Syluanecto, ceruum cepit, a quo
circa ceruicem torque, cum hac inscriptione, HOC ME CAE-
SAR DONAVIT. Itaque ex illo instituit, ut & ipse, si quis po-
steri effictam in campo liliorum cerui imaginem cum aureo
torque pro insigni haberent. Aurelianensium duci sine pro-
le defuncto quom successisset, eos habendos Ludouico fra-
tri concessit, & si receperat Aurelianensibus eosdem a regni
corpore non auulsurum.

Carolus.

Cervus
torquat⁹.

Ioannes
Monte-
forus.

Per idem tempus Clemens VII. Pont. Roma. autor eccle-
siastica seditionis legem tulit, de gratijs expectatiuis & an-
natis. Ad haec Ioannes Monteforus eius sectae professor,
qua Praedicatorum dicitur, in concione Parhisijs ausus affir-
mare, matrem domini non esse conceptam sine originali la-
be coram Innocentio VII. Romanorum pontifice causam
dixit

dixit, a quo palinodiam canere coactus est.

Ludouicus insuper Andegauensium dux eius patruus Neapolitanorum rex appellatur, ibiq; diem clausit. Idem Carolus ingenti praelio uictis Flandrensibus, in quo quatuor hostium milia cecidisse rumor est, infregit Parhisiensium, cum in eius patrem, tum in se contumaciam. Nam uectigalia a plebe per tumultum sublata restituit. ferreas etiā catenas quibus impediri uia iam tum antiquitus solitæ tolli iussit, Urbisq; portas dirui, neq; dementius egit in Rothomagenses, quos eiusdē culpæ uolebat affines. Elatis alijs quoscūq; susceperat liberis, unū Carolū superstite reliquit & successore. Laborauit interpellato furore dū uixit, & argumēta commotæ mentis interdum dabat. Eius etiam frater Aurelianus Dux Ludouicus immixtis percussoribus a Ioanne Burgundia Duce eius sobriño noctu Parhisijs interemptus est. Ipsi quoq; Ioanni par exitus uitæ, eademq; necis sors obtigit, a quodā Ludouici familiari iugulato. Carolus autē Rex anno salutis M. cccxxij. diē clausit. Ab eo regnauit & ipse nomine paterno Carolus, quem uulgo Septimum memorant, quom satis ex historiæ fide constet, octauum fuisse. Carolus enim Magnus, Carolus Caluus, Carolus iners & maleferiatus, Carolus Simplex, Carolus Marchiæ comes & Carolus is quem per interualla furere solitū demonstrauius, ante eum rerum potiti sunt.

Hic autem Carolus Anglorum, Burgundionumq; bello peritus, omnibus regni finibus amissis, extra Biturices, eo se contulit. unde Bituricensium Rex ab hoste per ludibriū dictus est. Henricus enim Henrici regis Anglorum Filius inter titulos, Angliæ Franciæq; regē se scribebat, specioseq; iactabat se

Rex Neapolitanus
Flādrē,
uicti,

Carolus.

Ludouici
Aureliani
cades.

Carolus
septim⁹
dictus
octauus.

Bituricen
sium rex.
Anglorū
assertio.

e bat se

bat se non armis aliena occupasse, sed iniecta quodammo-
do manu regnum Franciæ, quod optimo iure sibi compete-
ret, asseruisse, Tum quod e maioribus suis, Edouardū Phi-
lippi Pulchri ex Mariæ filia nepotem, quom nulla uirili pro-
le Carolus Marchiæ dux obisset diem, Philippo Vallesio
posthabendum non fuisse diceret, tum maxime quod eius
patre Henrico ducēte Caroli de quo sermo nunc est sororē
triginta annorum pace inter Anglos & Gallos firmata, fœ-
deris & nuptiarum conditionibus adiectum uideri uolebat
hoc, Vt si coniugi superesset Henricus ad eum Franciæ re-
gnum spectaret, si minus ex eodem matrimonio procrean-
di liberi, defuncto Carolo septimo succederent. Afflictis ita
q̃ Caroli rebus ex oppido Valcolore puella circiter annorū
xx. Regem adiit, armisq; uirilibus instructa militis obibat
munus. Eius auspicijs & ductu Aurelianēsis urbs ab Anglo
rū obsidione eximitur, & aliquibus in locis prospere pugna-
tum est. In Gallia quoq; Belgica receptæ pleræq; ciuitates &
in ijs precipua Remensis, ubi Carolus more maiorū tinct⁹
ex oleo regium capitis decus accepit. Interim Puella de qua
dixi, dum Gallis obsessis apud Compendium subsidio ue-
nisset, eruptioneq; facta in oppidū se reciperet, insidijs exce-
pta, uenit in hostium potestatem, quā Ioannes Luxembur-
gus Anglis ut ancillā uendidit. Illi Rothomagum deductā
ultimo supplicio afficiūt, adiecta causa, quod mulier oblita
sui sexus habitum uiri sumpsisset. Habuit Carolus filiū Lu-
douicum nomine Delphinium Viennæ, cui Margaritam re-
gis Scotorum filiam despondit, ipse Ciarloctam sororem
ducis Allobrogum, uel Sabbaudiensium matrimonio sibi
iunxit. Receptaq; Lutecia Parhisiiorum ualida fames inca-
buit.

Puella
Franciæ.

Ludou-
cus xi.

Fames.

buit, editæq; sunt a lupis hominum cædes. Ipse quoque Ludouicus Delphinus alēdus a patre emādatus ad Marchiæ comitem abiecta disciplina paterni regni fines incursionibus infestare coepit, & urbes ad defectionem sollicitare. Sexto tamen ex quo descuerat ab ipso mense, cum patre rediit in gratiam.

Per idem tempus Aurelianensiu Dux Carolus eius Ludouici F. quē Parhisijs interemptū diximus, ab Anglis apud quos inter captiuos per annos xxv. fuerat quatercētenis aureorū milibus datis, postliminio dimissus ad sua redijt. Carolus autē Rex Ioanne Dunensi comite Aurelianensis Ludouici Notho filio Duce, ab Anglis Normanniā recepit in ^{Norman-}tra annū & dies sex, ex quo bellū mouit, in qua sunt oppida ^{nia rece-}quatuor nonaginta munitissima, Sex urbes Episcopales & ^{pta.}una Metropolitana, Recuperauit & Aquitaniā quā cxi. per annos Angli tenuerant. Iterato uictis Burdegalensibus & Aquitaniā iam pacata Ludouicus impetrata a patre missione, reuersus est in Delphinates, inde quom omnia ageret in prædā, proindeq; pater in eū mouisset, ad Pihlippū Burgundiae Ducē se recepit, apud quē decennio fuit, adusq; patris obitū. Fuit & Magdalena filia Carolo, quā Ladislao despōdit Imperatoris Sigismundi filio, qui rerū potiebatur apud Vngaros, ea tamen ad uirū deducta nō est, immatura morte præuentū. Deinde Rex inedia periit a medicis iniuncta, contra uim ueneni quod affirmabant ei datum.

Habenas imperij Ludouicus accepit undecimus, initoq; sta Ludouicim principatu pceres opinati iniquū sibi fore, eius fratrem Bicū xi. turicensiū Ducē Carolū in Ludouicū sollicitant, isq; primo se cōtulit in Britānos. Interim Ludouico apud Monlericū a Ludouici
e 2 Carolo fuga.

Carolo duce Burgundiae fuso, procures iunctis copiis urbem
 Parhisorum, quo Ludouicus ex fuga se receperat obsident,
 agiq; de pace ceptum, quae data est ijs conditionibus, ut Ca-
 rolus Ludouici frater Bituricensi ducatu cederet, acciperet
 Normanniam, certa pecuniae summa, uel urbes ijs uiritim
 darentur, qui cum Carolo senserant. Itaq; uoce praconis ad-
 tertium Kaleñ. Nouembris anno salutis M. cccclxv. pace
 promulgata anno sequenti, Parhisos adorta pestis, ad ho-
 minum quadraginta milia dicitur occidisse. Ludouicus Lu-
 strum condidit, armatosque Parhisienses bis censuit, semel
 quom bellum Burgundis indixit, Christiani natalis anno
 M. cccclxvij. iterum quom per oratores Aragonensis Rex
 ab eo pacē peteret in bello Perpenianico. Priore lustro cen-
 sa sunt hominum milia septingenta, posteriore quatuor &
 tentum. Carolus instaurato bello mouit in Ludouicum, q;
 ab eo contra foedus a Normannia deturbatus esset. Auxili-
 um ferebat Carolo Britanniae dux, unde Ludouico necesse
 fuit, ut rem componeret, Aquitaniam fratri concederet, tan-
 q; patrimonij portionem. Sed eo non ita multo post hau-
 stu ueneni sublato, Ludouicus Aquitaniam recepit. Ducem
 quoq; Nemosis causam dicere coegit, & Loysium Luxem-
 burgum copiarū Praefectum, quem Conestabulariū Galli
 uocant. Et damnatos secuta poena est, utroq; securi percus-
 so. Carolus interea Burgundiae dux Edouardum Angliae
 regem Ludouico hostem fecerat, & is in Galliam traiecerat
 armatorum uiginti milia, diffusus itaq; rebus suis. Ludoui-
 cus in colloquium cum Edouardo descendit ad Pigniacum
 grandiq; pecunia nō in praesens modo pacem, sed etiam in-
 ducias emit in annos septem certum stipendium pactus in
 annos.

Censi Pa-
 rhisienses.

annos singulos. In acie mox eo bello quod Duce Renato Lothoringo gesserunt Heluetij caeso Carolo Burgundionū Heluetij. Caroli Burgūdi caedes. duce Ludouicus praesidio nudatam nactus, superiorē Burgundiam recuperauit, eiusque filio natu maximo Margari tam Caroli Burgundi neptem despōdit, ex Maria filia, quae Maximiliano de Austria Romanorum regi nupta Margaritam pepererat. Inde pacem cum Flandren. habuit. in aduersam ualitudinem lapsus anno salutis M. cccclxxxiiij. Turonis obiit, illatusq; in aedem Diuae Mariae ad Cleriacum. Subijt in eius locum Carolus Delphinus, is quē susceperat ex Ciarlocta Sabaudienſi, quom duas antea puellas peperisset, quarū alteram pater eo tempore Pyrrho de bello ioco nunc duci Borbonienſi collocarat, alteram Ludouico Aurelianensium Duci, qui postea defuncto sine prole Carolo successit.

Rumor est Caroli die natali inuolasse cubiculū, in quo editus est examen apum, quod & Ludouicus pater, & qui aderant, in prodigium uerterunt. Et iam Carolus agebat annū tertium decimum, quom regnum iniit, Annae sororis eius, Pyrrhi de bello ioco cui nupta erat Anna, consilio gerebantur omnia, quod indigne ferens Aurelianensis Ludouicus excluso se regnum per alios administrari, socijs quibusdam principibus qui cū eo sentiebant, utilitatis (ut aiebat) publicae gratia, bellum mouit, auxilio Britānorum fretus, initium motus in campo Aurelianensi factus, quom Carolus se recepisset Aurelios, & ipsi Buglianſiacum tenerent. Egressus obuiam cum exercitu Carolus Ludouicum referre pedem cōpulit, is in fidem ducis Alanconij cōfugit, interea dum eius hospitio utebatur agere de pace per oratores & internun-

c. 3. cios non

Carolus octauus aut non?

cios non desinebat.

Honestis itaq; conditionibus impetrato reditu uenit ad Carolum, Verum sibi timēs, ut postea causatus est, apud eum diu non fuit, in Blesiam primo elapsus, inde unius diei itinere proximos Britanniae fines petijt.

Interea ciuiliū bellorū motus a Ioanne Borbonij Duce Angolismensiq; comite excitati, Carolum coegerūt adhuc adulescentem cum copijs ad Bituricenses accedere, sed ab armis honestis conditionibus utrinq; discessum.

Margari-
ta.

Quom Ludouic⁹ in humanis ageret impuberi Carolo Margaritam despōderat Maximiliani Romanorū regis ex Maria Burgunda filiam. Veniebant ex Britannia Carolo nunciij minus læti, in armis esse Britannos, omnemq; belli impetum in Galliam effusuros. Ita q; occupandum sibi ratus, Ne matensem adortus urbem cū toto comitatu redegit in potestātē. Ea res Maximilianū mouit in Carolum, q; is indignū putaret in conspectu pene suo Britanniā, quā spe uorabat, a Carolo uexari, quippe Maximilianus amissa Maria Caroli socru nouas nuptias cum filia Britannorū Ducis affectabat. Ita q; cœpit excursionibus & iusto exercitu Picardiae fines urgere. Verum Carolus & si per legatos bellū gerebat. Alamannis tamen profligatis eius conatus facile repressit. Expeditionēq; in Britannos institutam prosecutus, Annā Francisci Britannorū Ducis filiam, quæ mortuo patre, rerū potiebatur, & Maximiliani connubio per oratores & certos homines erat pacta, coegit imperata facere Britannis ingēti praelio uictis ad Diuum Obin. in quo Ludouicus Aureliensis captus ad Carolū deductus est. Carolus Annā dimissa, Margarita matrimonio sibi iūxit, ex qua duorū subinde liberorum

Ludouic-
cus capit
Anna du-
citur.

liberorū pater, utrunq; extulit. Pacata iam Britannia Andagauensiū ius in regnum Neapolitanū, quod sibi generis serie competeret bello persequi statuit. cum maximis itaque copijs Augusti mense profectus proximo Februario Neapoli potitus est & regno, qua fortuna atq; euētu latius & distinctius alibi demonstrauius. In Gallias exercitum reducenti iter intercludere Veneri. Longobardiq; tentauerūt ad amnem Tarum iunctis oppositi copijs. At is acri cōmisso praelio per ingentes hostium strages armis iter aperuit. Interea Neapolis a Caroli fide descuerat, & redeuntibus Arago neis portas aperuit. Carolus in Galliam reuersus agitabat animo regnum recuperare, sed eius cōsilia mors interrupit. Aprilis em nocte septima, quā celeberrimus Christianis dies Palmarū sequitur, Apoplexia periit, absq; liberis, illatusq; est ad Aedem Diui Dionysij prope Luteciā Parhisiōrū. In eius locum certantibus omnium studijs summoq; principum consensu suffectus est Aurelianēsiū Dux, is de quo paulo ante dixi, Ludouicus. Qui nihil habuit antiquius, q̃ primo quoq; tempore per dispositos equos & litteras Alexandro Sexto Pont. Max. ceterisq; finitimis potentatibus significare se regem declaratum. Quomque de more Coronam Remis acciperet, atque ex oleo caelesti tingeretur, ecce nuncius affertur a Maximiliano Romanorum Rege Burgundiam bello petitam. Ludouicus obuam missis Ducib⁹ ubi satis in praesens prouisum putauit, inaugurationē suam profectus, inde discessit obiterq; lustratis aliquot regni sui ciuitatibus Luteciam Parhisiōrum uenit. Ciuitas omnis obuam effusa cum cōiugibus ac liberis, sacerdotes insignibus, ut mox est, intrantes primum Reges acceperunt.

A Regibus

Neapolis
capitur.Ludouic⁹
cus xij.

Philipp^o
archidux

Expedi-
tio in
Sphortia

A Regibus Hispanorum missi legati renouata, firmataq;
pace redierunt. Anglorum Regi seruatu foedus, quibus ictu
conditionibus cum superioribus utrinq; Regibus, id ampli
us additum, ut alterutrius tantum uita finiretur. Audita quo
q; est a Philippo Austriae duce, Flandriae q; Comite legatio
cum qua conuenit, ut quatenus intra Francorum fines impe
rat Philippus, in uerba regis iuraret, oppidaque ei restituit
omnia quae tunc erant reddenda ex icto foedere cum Caro
lo octauo. Cum Venetis & Florentinis oratoribus, utriusq;
gentis nomine, percussum foedus.

Rebus ita compositis expeditionem sumit in Ludouicum
Sphortiam Mediolanensis incubatorem principatus ad se
spectantis ex successione Valentinae eius auiae, Ioannis Ga
leaz primi Ducis Mediolanensium filiae sponsaliorumque
tabulis, in quibus cautum, ut si genus ex stirpe uirili defice
ret ad Valentinae, eiusq; liberos imperium deuolueretur,
eaq; conuentio Pontificis etiam decreto firmata est fore. quom
per id tempus imperij sedes interregno uacaret. Itaque pri
mo eius aduentu, fugato Sphortia Ludouico, potitus insu
bribus, excepta Cremona quam Venetis ex foedere concessit,
Ipse etiam Rex Mediolanum uenit, ubi simul ac Insubres,
& qui Genuam colunt Ligures in eius uerba iurauerunt, in
Galliam redijt. Anteq; discederet, in Galliam Togata, qua
uocant Romandiolam, partem copiarum, tormentorumq;
misit, ad expugnandum Forum Cornelij, quod hodie mu
tato nomine dicunt Imolam, Forumq; Liuij quod adhuc ap
pellationem retinet, aliasq; in uia Flaminia quasdam ciuita
tes, quibus in potestatem Caesaris Borgiae Valentinenisium
Ducis, & Alexandri Sexti Pont. Max. filij reductis, iter Pi
saurum

saurum uersus ingrediuntur, & ecce Mediolanēses ad Asca-
 nium Mariam Sphortiam Cardinalem Ludouici fratrem
 deficiunt, & Ascanium primo intra muros accipiūt. Mox eti-
 am cum Heluetiorum Germanorumq; cōducto milite Lu-
 douicum. Proinde reuocatis e Flaminia copijs nouoq; sup-
 plemento e Gallia misso Ludouicum Sphortiam sine certa
 mine uiuum Galli capiunt Arcem Nouariae tormentis, ad
 motisq; machinis oppugnantem. Quom paulo prius urbe
 facta deditioe potitus esset, in hostium potestatem uenit,
 a Germanis desertus. Ii nanq; promissa a Gallis impunita-
 te & tuto reditu domum cupide reuerterūt. Nec multo post
 Ascanius in fugam coniectus, incidit in praesidium Veneto-
 rum, Ductusq; Venetias intra paucos dies a Venetis belli
 socijs ad Regem mittitur. Appulit etiam Ludouicus ani-
 mum recuperando Regno Neapolitano, initoq; foedere cū
 Ferdinando Aragonico & Elisabeth Hispaniae regibus ijs
 conditionibus, ut bello partum regnum Neapolis ex aequo
 diuiderent, Alexandro Sex. Pont. Max. quicquid ecclesiae
 competeret utriq; concedente, protinus incunte uere copi-
 as eo mittit Promontorium Gargani, sustinet eiusdem no-
 minis oppidum Apulis cognomento Daunijs attributum,
 quod Hispani sibi deberi contendebant ex ipsis conditioni-
 bus societatis, & formula foederum Gallis in medio relictū
 communeq; ex aequo diuidendum reclamantibus, initio di-
 sceptari iure coeptum, mox incalcescentibus animis & gliscen-
 te iurgio ad arma discursum. Galli priores Hispanos acie
 pulsos intra Barolum compulerunt, unde liberius euagan-
 di copiam per omnes regni fines adepti, neglexerūt Hispa-
 nos obsidere, qui Barolū praesidio tenebant, & arces aliquot.

Ludoui.
 Sphor. ca-
 pitur.

Ludoui.
 in Nea-
 polim.

f Hostes

Hostes ad omnes occasiones intenti, Barolo silentio noctis egressi Rubum perueniunt, oppidoque expugnato, praesidium Gallorum opprimunt.

In ipso fere tempore Germanorum peditatus, ab Hispanis mercede conductus occurrerat, unde tantum fidutiæ creuit Hostibus, ut Nono Kalen. Maij Christiani natalis anno M, DIII. eductis omnibus copijs ad pontem Cannarum castra posuerint, haud procul a Gallorum castris, quæ secundum ripas amnis Aufidi ad Caunusium habebant. Postridie tentantibus Hispanis oppidum Cydoniolæ ui capere, quom Galli subsidio uenissent acriter utrinque pugnatum, donec equites Gallorum ab extrema acie nullo premente sese receperunt. Ea re animaduersa, Equites Hispanorum auxiliares Itali, Gallorum a fronte præliantium latera adorti perturbauerunt. Iis ita fugatis uictoria fuit apud Hispanos. In eo prælio occubuit Ludouicus Nemosij dux Armigniaci comitum gentilis, qui Legatus Regis personam uicemque sustinebat. Hispani secundis rebus elati, non ita multo post Vrbe Neapolí arceque, quam uulgo nouam Lucullianaque quam a forma uocant Oui expugnatis regno potiuntur. Quæ bello superfuere Gallorum reliquiae ex fuga primum constiterunt in ripa Liris ad Sinuessam, deinde Caietam se receperunt, operibusque ab hoste circumdati constanter impetum sustinebant.

DE REGIBVS FRANCIAE
LIBRI TERTII
FINIS.

MICHAELIS RI

TII NEAPOLITANI, DE REGI,

BVS HISPANIAE, LI/

BER PRIMVS,

HISPANIAE ueterem formam
mutari saepe contigit. Initio Re
ges eam habuerunt ex gente
Curetum, Gargoris eiusque ne
pos ex filia stupro conceptus
Abbis. Nam Gerionem licet hi
storia Diodori memoret, equi
dem fabulosum putarem, nisi
grauis autor Trogus accederet.

Reges
Hispani.

Gargoris.

Abbis.
Geriones

Hispalum uero de cuius appellatione suspicantur Hispa
niae nomen inditum, longa aetas obruit. Post multa de
mum secula, Carthaginenses occupauerunt eius imperium,
quibus bello Punico Secundo pulsus, Romani duas in pro
uincias uniuersam diuiserunt, in Beticam & Taraconen
sem, Iuridicosque conuentus undecim, mansitque is rerum
status ad Attilam usque, qui per legatos ulteriorem sube
git Hispaniam. Quam falso quidam prodiderunt esse di
cta ab Hunnoru Ducibus, quos illi sua lingua memorat Hi
spanos, quom certa temporu ratio refragetur. Iteru deniq;
sub Regib⁹ aliquado in regna quinq; distributa est. Primu
Legionis & Castellae, Secundu Aragonu, Tertiū Nauarrae

Hispalus

Hispania
ru diuisio

f 7 Quartu

Legionis & Castellæ reges. Quartum Portugallia. Quintum Beticæ, quâ Granatam perhibent. Itaq; Mauris qui Beticam tenuerunt omiffis, Legionis & Castellæ Regū Stemma prosequemur, unde manasse Christianos Reges autumo. Quorum nostro proposito debita relatio est.

Vuādali. Sueui. Goti. Athanaricus. Beticæ rerum potiebantur Vuandali, Sueuique Lusitaniæ, quas Romanis opibus attenuatis in potestatem redegerant, quom Goti sub auspicijs Athanarici, qui primus eius gentis Rex fuisse proditur, Hispaniæ fines ingressi, sedes posuerunt, anno dominicæ salutis trecentesimo quadragésimo tertio, quomque regnasset annis tresdecim, diē clausit, Hispaniq; recepti sunt Theodosij Cæsaris uirtute. Qui Gotos annis duodeuiginti, imperata facere coegit, & in officio continuit. Exinde Goti quom descuiissent ab imperio,

Theodosius. Regem sibi creant Alaricum Pannonem de gente Balthorum, qui præterq; quod Hispaniæ partem sibi uendicauit, & Thraces, & Germanos uarijs affecit cladibus, in Italiā ductis copijs, Romam, Campaniamq; & Apuliam redegit in potestatem. Sed uigesimo tertio sui principatus anno, repente fato functus est in Brutijs, Deriuatoq; Captiuorum labore Basento Cosentia præterfluente in eius alueo cōditus est.

Athaulsus. Athaulsus incertum nepos Alarici, an necessarius, in defuncti locum substitutus est, & apud Gotos regnauit, qui licet Hispanis, & alijs Europæ gentibus imperaret, Gotorum tamen Reges adusq; Pelagium, de quo post, omnes appellati sunt. Athaulsus itaq; Gallā Placidiniam Honorij Romani principis sororem matrimonio sibi iunxit. Nec amplius annis quinq; rerum potitus, apud Barcinonam a militibus **Singeric⁹** suis obtruncatur. Successit ei Singericus a stirpe propior (ut aiunt)

aiunt) isque anno post obiit. Exinde gubernacula suscepit Vualia, cuius adusq; tempora Vuandali, quos ab initio, si-
 nes Hispaniæ tenebant, donec eorum Rex Gensericus in
 Aphricam traiecit, occasioneq; nactus Vualia, pulsus ex Hi-
 spania, qui domi remanserant Vuandalis, quicquid in eorū
 iura cōcesserat, in suam ditionem redegit, subitaque uī mor-
 bi correptus, anno tertio regni sui fato functus est.

Itaque res ad Theodoricum defertur, is tertio post anno
 socijs Ethio patricio, & Meroueo Francorum rege, dum pro
 Romanis aduersus Artilam pugnaret Vnnorum Regem,
 in campis Catalaunicis occubuit. Patris honori successit To-
 rismundus, qui principatus sui anno decimo Germanorū
 fratrum (ut rumor est) insidijs de medio sublatus est.

Regnum Theodoricus huius nominis secundus, Torismū
 di frater occupauit, exactoque Rhethiario Sueuorum rege
 Lusitaniam regni sui finibus adiecit, aiunt huic eandem ne-
 cis sortem obrigisse, quam Torismundo Fratres intulerant,
 quo tempore Theodoricus alter Ostrogotorum rex in Ita-
 lia rerum potiebatur.

Elato Theodorico, principatum suscipit Henricus eius fra-
 ter, qui Gotis autor fuit, ut scriptis legibus uterentur. Anno
 q; septimo sui principatus excessit ab humanis. Alaricus al-
 ter a superiore post Henricum Gotis imperauit annis duo-
 decim. In acie cæsus a Fludiguino comite apud Pictauium,
 superstite Almarico quem suscepit ex filia Theodorici Re-
 gis Italiae.

Gensalaricus Alarici frater ex pellice genitus excluso Alma-
 rico nepote regnum sibi uendicat, annisque quatuor tenuit,
 donec opibus Theodorici, quem maternum auū Almarici

Vualia.
 Genseric⁹

Theodo-
 ricus.

Torismū
 dus.

Theodo-
 ricus II.
 Rethiari⁹
 Sueuorū
 Rex.

Henric⁹.

Alaricus.

Almaric⁹.

Gensala-
 ricus.

- demōstrauimus, in Aphricam compulsus est. Itaq; receptis
Almaric⁹ Gotis Theodericus Almarici Nepotis infirmam rexit ata-
 tem lustris duobus, & septē mensibus. Mox Almaricus ubi
 a pueris excessit annis quinq; rem per se administravit. Do-
 nec commissio cum Gallis praelio obruncatus est.
- Amalasin-
tha.** Amisso filio successit Amalasintha Theodorici regis Italiae
 filia, mater Almarici, Tendiūq; sobrinū suū in spē successio-
 nis adoptauit, is nō expectata fatali die, Amalasinthā in Bal-
Tendius neo suffocandā curauit. Tēdius igit Amalasintha sublata,
 septēdecim regnauit annis, is in cādē suā Gotos accēdit, ha-
 bitus Histrionici deformitate, quē palā, passimq; gestabat.
- Tēdesil⁹** Goti nouum Regem sibi creant Tēdesilium, qui forte per
 id tempus exercitui præerat, impositus a Tendio, huius affi-
 nis esse dicebatur, is apud Hispalim orta seditione obrun-
 catus est, ob illatam uim Matronis illustribus.
- Agila.** Agila subrogatur in eius locum, nec equidem scio superio-
 res ne Reges aliqua necessitudine contigerit. illud unum
 constat anno quinto, ex quo creatus est Rex, a suis esse in-
 teremptum.
- Atanagil-
dus.** Exinde Gotorum Dux Atanagildus occupat dominatum,
 quem postquam bis septenis tenuit annis, apud Toletum
 morbo consumptus est.
- Lymba.** Lymba, quē Luybam nōnulli uocant, ad rerum fastigiū suo
 rum studio suffragioq; euehitur, triēnioq; regnauit, uiuens
 q; Leonogildo fratri cessit Hispaniæ principatu.
- Leono-
gildus.** Leonogildus ex Hispania Sueuorū reliquias eiecit, Ande-
 ca Rege superato, ij regnū semel in Hispania constitutum,
 per annos centum septuaginta tenuerant in Hispania, Se-
 curi percussit Hermelgundum suorum liberum natu maxi-
 mum

rum in cōuentu Hispalis in acie captum, quod is Arriano
rum sectam non probaret. Regno præterea Legionis adie
cit urbem, Gotis imperauit annis duodeuiginti.

Leonogildo patri successit Rechared⁹ ab Hermelgondo p
ximus, is Arrianū Dogma in cōuentu Toletano dānatū ab
Hispaniæ finibus eijciendum curauit. Luyba alter a priore,
quē uocatū p̄terea Lymbā demonstrauimus, Recharedi fili⁹
excepit impiū, qđ ānis duob⁹ & mēsisbus quinq; tenuit, in si
dijs Vicerici de medio sublatus, illustris inter Gotos uiri.

Luyba cæso, Regnū Vicericus occupauit eius p̄cussor, ade
ptoq; p fraudē dominatu septē potit⁹ ānis; eodē leti genere
periit q̄ Luyba. Res ad Gondamirim delata, quā quom Biē
nio administrasset ex aduersa ualitudine mature diē clausit.
Goti nouum regem sibi creant Sissebutam, qui uerum dei
cultum, nostramq; religionem mirifica pietate prosequutus
est, in Aphricam trans Herculeum fretū ductu exercitu plu
res in ea gentes in ditionem redegit annis nouem regnauit
& septem mensibus, morbo consumptus est.

Recharedus eius nominis secundus Sissebuti F. paternū de
cus accepit, idq; sesquianno tenuit. In eius locū subiit Suin
tilla Recharedi primi filius, isq; quom decē regnasset annis,
suū F. Rachimirū in regni consortiū accepit, eumq; uiuens
administrare regnū permisit. Quoniā uero Rachimir⁹ ma
ture patrē sequutus est, breuiq; post eum regnauit, nō uenit
in ordinem per se regum, sed cum patre confunditur.

Itaq; Sifecūdus & ipse Suintilla patre natus, in demortui lo
cū suffectus est, excludo qui præstabat ætate Germano, qui
paterno nomie Suintilla uocabat, is anno post septimo, de
fūcto apud Toletū Sifecūdo, debitū sibi regnū uindicauit.

Suintilla

Rechare/
dus.

Luyba.

Viceric⁹

Gonda/
miris.

Sissebuta

Rechare/
dus.
Suintilla.
Rachimi/
rus.

Sifecūd⁹.

Suintilla. Suintilla rex eo nomine secundus quadriennio rerum potitus ex aegritudine, in quam incidit, fato functus est. Tum
Tulga. Goti regem sibi creant regia stirpe genitum Tulgam, qui regnavit annis duobus.

PRIMI LIBRI FINIS.

♣ MICHAELIS RITII NEAPOLITANI, DE REGIBVS HISPANIAE, LIBER SECVNDVS.

Cindas.

ACVAM Gotorum regiam Cindas Vin-
 dus occupat, illustri inter eos loco, quam
 annis decem tenuit, moriensque filio per
 manus tradidit.

**Recisuin-
 dus.**

Recisuind⁹ is fuit, qui Gotis imperavit an-
 nis duodeuiginti, ac mensibus undecim,

Bamba.

quo mortuo, Bamba rex creatur, is qui Mauros Hispaniae
 littora cum classe ducentarum septuaginta navium ingres-
 sos, ingenti praelio fudit, & classem igni succendit. ex haustu
 demum ueneni, quod ab Eringio Recisuindi datum rumor
 est, incidit in grauissimum morbum, ex quo quom aegre co-
 ualuisse, anno post initum regnum nono, menseq; uno, re-
 ligionis habitum sumpsit, in eoque permansit annis septenis
 ad ultimum uitae diem. Sunt qui fabulentur hunc ex aratro
 ad principatū euectū Leonis Romani Pontificis beneficio.

Eringius.

Eringius, de quo supra diximus, ad religionem transgresso
 Bamba, Theofredum Recisuindi F. pellit, occupatoq; do-
 minatu

minatu septimo post anno, fato functus est.

Egipza Bamba sobrinus, idemq; gener Eringi, mortuo so- Egipza.
cero successit, quonque regnasset annis septem, Toleti na-
tura concessit.

In eius locum Vitiza F. subijt, eoq; potitus est annis nouē, Vitiza.

donec a Roderico Theofredi F. eius quem prius Eringius
regno exegerat, & Vitiza confossis oculis relegarat, imperio
uitaque spoliatus est, impar opibus Romanorum, qui Ro-
derico fauebant. Hic (ut aiunt) Vitiza lege permisit, ut sacer
dotes, quot quisque posset, alerent concubinas, & ipse nul-
lum libidinis genus intentatum reliquit.

Et hic rex
hodie pla-
ceret.

Excepit imperium Costa Roderici frater ætate maior, isque Costa.
regnavit annis quinque, mensibus septem.

Eo uita functo, Rodericus frater rem Gotorum suscepit in- Roderic⁹
auspicato. Nam cum Iuliani Comitis in Aphrica pro se le-

gati filia stuprum intulisset, a Mauris a Iuliano sollicitatis,
bello peti⁹, in acie cecidit, ex quo regnare cœpit anno tertio.

Post interitum Roderici, Maurorum Duces Tariph & Mu-

za, Bellazin Muzæ filium patris in Hispania finibus, impo- Bellazis.

nunt Regē, continuoq; in Aphricam redierunt. Annis non

amplius uiginti Maurorum reges in Hispania quindecim

fuerunt. Nam quom Rex omnium uotis respondere non

posset, populari tumultu, uel occidebatur, uel imperium de-

ponebat, subinde in exacti locum altero subrogato. Deniq;

quom delata res esset ad quendam Acabath, nouarum re- Acabath.

rū cupidis ad trecētos usq; de medio sublatis, diu regnavit.

Dum Mauri rerum potiuntur in Hispania, Christianorum

reliquia Pelagium quēdam Regem sibi creant, apud Astu- Pelagius.

ras ubi laticabant, De quo sermo uariis est, alijs tradētibus

g eum

eum Theofredi filium fratremq; Roderici, nonnullis ex Phafilla natum Duce Cantabrie, quæ Biscaia nunc appellatur, is & si nullas, aut perexiguas opes habebat, auxilio caelesti fretus, audere coepit, adhortatusque quosdam finitimos, ad ueram religionem compulit, appellarique uoluit, Asturum Legionisque Rex. & si Maiores sui Gotorum dicti sunt, quamuis alij hanc tituli mutationem Phafillæ eius filio ascribant, & his qui deinceps regnauerunt. Imperauit autem Pelagius annis uiginti.

Phafilla. Relicto superstitite filio Phafilla, post quæ deinceps ad unum reges Legionis & Asturum sunt inscripti, siue Pelagius, siue Phafilla fuerit autor eius tituli, quom biennio regnasset, ab urso laniatus est in uenatione.

Alphon-
sus. Regnum peruenit ad Alphonsum Petri Cantabrie Ducis, maximū natu filium. Cui Phafillæ soror Ornosuba nupta erat, is Arrianū dogma quod a Recharedi regis morte, rursus in Hispania pullularat, eradicauit, urbesq; & oppida cōplura eiecto Maurorū præsidio recepit, ex quo Catholicus est cognominatus, annoq; unde uigesimo sui principat⁹ exiuit hominē. Successit Alphonso patri Phroilla, qui tertio decimo post anno de medio subiatus, Aurelij fratris sui dolo regnum Veremundo filio per manus tradere nō potuit. Aurelius enim patrato parricidio, continuo regiam occupat annisq; sex obtinuit, excessit absq; prole, nisi quod ad inuidiam periculumq; dedinandum, Veremundum Phroilla filium in spem successionis adoptarat.

Sillo. Ab Aurelij morte, Gotorum rem suscepit Sillo, cui nupta erat Egimanda Aurelij soror, Pulsoq; Veremundo solus imperauit annis sex, ad ultimum uitæ diem.

Mauregatus

Mauregatus Alphonſi cognomento Catholici filius ex Pellice, mortuo Sillone, Maurorum qui rerū potiebātur in Hispania, praſidio dominatum cōſtituit, pactus (ut aiunt) cū Maurorū regibus, quotannis quaſdā uirgines in ſtipendiū mittere. Sed id triēnio poſt, Mauregati morte ſublatū eſt. Veramūduſ Alphonſi cognomēto Catholici, Nepoſ ex filio Bilmarao, Mauregato iā fato functo ſucceſſit, biennioq; rerū poritus, quom eius uxor, ex qua Raymiri Garſiæq; pater erat, in Parthenonē ſe conieciflet, ipſe memoria repetens, q; adhuc priuatus in ordinē diaconū cooptatus erat, Alphonſum Phroillæ filiū eius conſobrinū pro ſe regnare iuſſit, Cōtinuoque tranſit in ſectam religionis.

Alphonſus itaq; cognomento Caſtus, Maurorū ad ſeptuaginta milia cecidit in acie, qui fines Aſturiſum ferro ignique populabantur, ex quorum Manubijs duas erexit eccleſias, Ouentenenſem & Aſturiſum. Regnauit annis xli. aduſq; Caroli magni principatum.

Raymiris Veramundi filius, Alphonſo iam uita functo, paternum decus accepit, exindeque uixit annis ſex, menſibus nouem.

Principatum reliquit Ordonio ſuo filio, quem tenuit is ad decennium, deceſſitq; ſuperſtitibus liberis Alphonſo, Veramundo, Minioque, & Phroilla.

Alphonſus Ordonij filius, cognomēto Magnus, eo nomie tertius, a morte patris imperiū ſuſcepit, ānisq; quadraginta tenuit, quoad hominē exiuit, parū ſecūda fama. Nā quom fratres ſuſpectos haberet, ac ſi necē p inſidias ſibi molirent omēs oculis priuauit, liberos habuit quatuor, Garſiā, Ordonium, & Phroillam, nullis initiatos ſacris, quos hodie græco

Mauregatus.

Veramūduſ.

Alphonſus.

Raymiris.

Ordonij.

Alphonſus Magnus.

- Garfias. uerbo Laicos appellant, & Gondisaluum archidiaconum
 Ouesitēsem, ex his Garfias rerum gubernacula subiit, eaq;
 moderatus est ad triennium, nec ex se prolem reliquit.
- Ordoni⁹. Itaq; frater eius Ordonius, in defuncti locum suffectus est
 is quatuor Castellæ comites per interpositam fidem circun-
 uēntos in carcere necari iussit, ob eamq; rem Castellæ pro-
 uincia defecit ab eius fide, Quosdamq; ex sua nobilitate cre-
 auerunt, qui de publicis, priuatisq; cōtrouerfijs inter eos co-
 gnoscerent, eosq; Iudices appellari placuit, ex his alteri Mi-
 nio Rasurauo nomē fuit, Alteri Layno Caluo, unde Castel-
 læ reges originem traxisse constat. Ordonius cum genuisset
 Alphonsum Raymirinque, octauo sui principatus anno,
 mense sexto diem clausit.
- Phroilla. Phroilla quom sui fratris Ordonij liberos exegisset, in se
 principatum transtulit, eo tamen ut fraude quæsito diutius
 frui non potuit. Nam uno post anno duobusq; mensibus
 morbo lepræ correptus interiit, superstitibus quatuor ex se
 liberis, Alphonso, Raymiri, Ordonio, & paterno nomine
 Phroilla.
- Alphon- Quorum natu maximus, huius nominis quartus, Alphon-
 sus. sus, a morte patris imperiū suscepit, eoq; potitus uno to-
 to lustro, mensibusque septem, iurauit in uerba Christianæ
 religionis. Ordonio filio quem susceperat ex Imena, super-
 stite, cui cognomentum Malo fuit, regnumq; Raymiri Ger-
 mano dimisit. Sed quom paulo post eum pœnitentia subiis-
 set, abiectis insignibus eius sectæ, quam professus erat, iterū
 regnum quo cesserat contrectare cœpit, unde captus a Ray-
 miri fratre, effossis oculis luce priuatus est.
- Raymi- Raymiris eo nomine secundus Alphonso quarto cōcedēte
 ris. rerum

rerum potitus, duos habuit filios, Ordonium & Sanctium,
Quorum uterq; post patrem deinceps imperarunt, quom
Raymiris obiisset undeigesimo principatus anno, duo/
busque mensibus.

Rerum gubernaculis admotus est Ordonius, eo nomine **Ordoni^o.**
tertius, Raymiris filius, natus maximus, quem quom Sancti
us consanguineus eius frater, opibus Garfiae regis Nauar-
rae matris suae fratris, eiusq; auunculi, Ferrandi q; Guindisal-
ui Castellae comitis Ordonij foci, tentasset e regno detur-
bare, consiliaque non successissent, Ordonius Viracam Fer-
nandi filiam eius uxorem dimisit, aliaq; superduxit, quom/
q; regnasset annis quinque naturae concessit.

Gotorum res ad Ordonium eius nominis quartum deuo **Ordoni^o.**
luta est Alphonsi filium, quem a fratre obcaecatum demon **Malus.**
strauimus. Huic inditum cognomentum Malus est, quia non
iure regium sibi nomen arrogauit, & quia populos in pace
non continuit, quorum pleriq; Sanctio potius Ordonij ter-
tij Tertio filio ac uero regi parebant, isque non multo post
Ordonium praelio uictum apud Cordubam interemit. q; diu
regnauerit hic Ordonius ob eius temporum perturbatio- **Ordoni^o.**
nem minime constat.

Sanctius eo nomine primus, ab habitu corporis cognome **Sanctius**
to Crassus, anno regni sui terdecimo, quom tantam sagi **Crassus.**
nae molem uix ferret, & ad eam leuandam nihil intentatum
relinqueret, Cordubam profectus est Abdemari regiam,
qui Saracenis imperabat, impetrata prius ab eo pace, ubi
inter experimenta medicorum, quorum magna turba apud
Aldemarium erat, herba cuiusdam ui ad maciem deductus,
haud ita multo post excessit, non sine suspitione dati ueneni.

g ; Viuens

Viuens Castellam quam Ferrandus Guindesaluus a Rege Legionis in feudum tenebat, ex foedere liberam esse iussit.

Raymi-
ris.

Sanctio patri Raymiris eo nomine tertius in principatu successit, ætatis annum agens quintum. exindeque uixit in eo honore annos uiginti quinque, decessitque sine liberis. Eius principatu, quæ pars ab eo subditorum defecit, rem deferebat ad Ordonij Mali filium Veremundum. Initoq; prælio uictoria neutro inclinauit.

Veremū-
dus.

Raymiri tandem uita defuncto, Veremundus eo nomine secundus, affectato regno potitus est inauspicato, siquidem Maurorum rex Almazar in eum ducto exercitu primo quidem congressu pulsus. Instaurato prælio Veremundum uicit, atque in fugam uertit, urbemque Legionem uiccepit. Aggressus exinde Gallaciæ prouinciā, Compostellanā diripuit ecclesiā, abstinuit tamen a corpore Diui Iacobi, perterritus obuijs (ut aiunt) fulminibus, ex eoque metu soluta aluo cum incidisset in morbum dysenteria, ægre cōualuit, multique eius milites internecino genere mortis absumpti sunt. Itaque parta uictoria Veremundo cessit, illeq; paulo ante acie superiorum hostium spolia adeptus est. Cumque regnasset annis septenis, Alphonso filio superstite quem ex priore susceperat uxore (nam duas habuit) exiuit hominem.

SECUNDI LIBRI FINIS.

MICHAELIS RI-

THI NEAPOLITANI, DE REGIBVS HI
SPANIAE, LIBER TERTIVS.

ALPHONSVS eo nomine quintus, ini/ Alphon-
to statim regno Therasiam sororē per sus V.
tinacissime recusantē, compulit ad nu/
ptias Abdalæ, qui Toleti Saracenis
imperabat, ab eo pactus auxilia, con-
tra Cordubæ regē. Rumor est Therasi

am uirū monuisse, ne se cōtingeret, olim Christo desponsa-
tam. Cūq; nihil ea mouissent Abdalam, in grauissimū inci-
disse morbū, Therasiamq; fratri remisisse, quæ Parthenonē
diui Pelagij ingressa uitam cœlibē duxit. Liberi fuerunt Al-
phonso Veremūdus, qui patri successit, & Sanctia, quæ pri-
us nupta Garfiæ Sanctij comitis Castellæ filio, eo in finibus
Legionis interempto, Ferdinandi matrimoniū sequuta est.
Sanctij cognomento Maioris, Regis Nauarræ filij, qui po-
stea Castellæ Rex appellatus est, ac per uxorem regnū Le-
gionis adeptus. Agebatur annus, ex quo regnare cœpit Al-
phonso uigessimus septimns, quom in oppugnatione Visei,
quod oppidum præsidio firmatum Mauri tenebāt in Por-
tugallia, Mauri telo uulneratus interiit.

Continuoq; Veremundus huius appellationis tertius, in Veremū-
eius subiit locum, qui nō ita multo post, orta inter eum Fer/
dinādumque sororis suæ uirum similtate, in apertum mar-
tem prorupit, collatisque signis apud Cauiociem, Veremū-
dus in acie cecidit, anno post initum regnum decimo.

Ferdinandus

Ferdinandus.

Ferdinandus uxoris suæ prætextu, Nam Veremundi soror erat, uictor Regnum legionis occupauit, eiusq; curam Sanctio patri commisit, qui Castellam quoque per Eliuram coniugem consequutus obtinebat. Eliura nanque Garfiæ patri successerat comiti Gondisalui, cui Castella parebat, & hucusq; a Pelagio primo Regum Legionis, & Asturū titulus durauit, exinde Castellæ Legionisq; dicti sunt, & si quidā sub Sanctio, nonnulli Ferdinandi eius filij principatu nouissimæ tituli mutationem factam uelint.

Sanctius Maior.

Sanctius itaque cognomento maior, Nauarræ rex, alterius Sanctij filius, eius qui Temulentus appellabatur, (ut quidā tradunt) Legionis, & Castellæ titulū primus usurpauit, quousque alij Ferdinandum malint, ut demonstrauimus, ambiguiturque quoto quisq; eorum tempore regnarit, & quoniam fors ita tulit, ut Nauarræ reges, Legionem, Castellaq; potirentur, non ab re putauimus eorum originem his inferere, quemadmodum reperi.

Reges Legionis

Nostræ salutis annus Noningentesimus sexagesimus primus agebatur, ex quo Christiani Regnum Legionis obtinebant, Castellaq; per comites administrabatur, Arabesque partim Cordubæ, partim Toleti, rerum potiebantur,

Enecus seu Innicus.

quom quidam, cui nomen Enecus, uel ut alij scribunt, Innicus ex comitatu Bigortia, qui montibus Pyreneis includitur, ut facilius Arabum sustineret incursiones, qui Nauarræ fines infestabant, cum pluribus eiusdem sectæ Christianis in æquum campum descendit, quomq; rem feliciter saepe gefisset, a Nauarris in Regium fastigium euectus est, eamque dignitatem moriens Garfiæ filio reliquit, & is deinceps Sanctio, Sanctius ab arca (sic enim cognominatus est) Garfiæ filio,

filio, quem Temulētum diximus appellatum, post quē Sanctius ex eo natus imperauit, is qui dictus est maior, ut proposuimus, quiq; ex iusto Eliuræ connubio, Ferdinandum, Garciamq; suscepit, ex Pellice Raymirim. Ferdinandus Castellam sibi, uelut ex hæreditate materna uindicauit, Legionemq; per uxorem, Garciæ paterno Nauarræ Regno cessit Raymiris Aragonia potitus, ut moriens pater testamento cauuit, primusque Rex Aragonum uoluit appellari. Sed ad Ferdinandum redeo.

Qui duobus auctus Regnis, ex honesta matrefamilias, uxoreq; liberos habuit, Sanctium, Alphonsum, Garciamq; & Eliuram, ex Pellice Ferdinandum, qui cooptatus est in collegium patrum, quos ecclesiæ uocant Cardinales, a Mauris Columbriam, maioremq; Portugalliæ partem recepit, cumq; Garciam fratrem morbo implicitum salutari profectus, incidisset in suspicionem non integrum sibi fore reuerti, silentio discessit. Ea q; erroris opinione, quom Garcias, ut parem gratiam referret, ad ægrotum uenisset, aliquandiu custoditum, tandem dimisit. Hinc orto bello, Garcias in acie cæsus Regnum Nauarræ Sanctio superstiti filio reliquit. Ferdinandus autem uiuens liberis suis Regnum distribuit, Sanctioq; natu maximo Castellam, Alphonso Legionē, Asturiamq; & Transiimenā, Garciæ uero Galatiā, & Portugalliam habendam dedit, annoq; Regni sui quadragésimo uita functus, in ædem Diui Isidori illatus est apud Legionē. Rodericus Viuar, is cui postea cognomentum Cido fuit, Alumnus Ferdinandi fuisse dicitur, & in eius aula adoleuisset, qui saepe uictis acie Saracenis, Valentiam recepit, atque sui iuris fecit. Ab hoc originem traxisse Mendosam familiā

Ferdinandus,

Rodericus Cidus,

Mendosa familia.

h

plurimq;

plerique credunt.

Sanctius

Sanctius eo nomine secundus, cui liberum Ferdinādi natu maximo Castellæ regnum diximus obtigisse, non cōtentus eo, Legionē sibi uendicauit, Alphōso fratre eiecto, compulsoq; ad Arabum Regē supplicē Toletum cōfugere. Quomq; Galatiam, Portugalliāq; spe uoraret, armisq; Garsiam quoq; petisset, in prælio captus ope, uirtuteq; Roderici, quē Cidum cognominatum iam diximus, ab hostium potestate exemptus, atq; seruatus est. is enim collectis ex fuga militibus incompósitos fidutiā uictoriæ Gallaicos adortus uicit in eoq; prælio Garsias occidit. Ipse Sanctius dignam factis uitæ finē sortitus est, a Vellido quodā p̄ infidias intercept⁹.

Alphon/
sus.

Tum Sanctij frater Alphonfus a Toletō reuocatus, ante dimissus non est, q̄ iureiurando firmauit amicū se Regis Toleti semper fore. Cūq; iam Regnū Legionis, & Asturū recepiisset, a morte fratris obtinuit & Castellā. Sex habuit uxores, ex quibus deterioris sexus liberos quinq; genuit, Deniq; filium quoq; patruī nomine Sanctium, quē Zaida peperit Sibyllæ regis filia, quæ simul ad uerum dei cultū Christi q; religionē transijt, appellata Maria dicitur. is Sanctius in acie cecidit aduersus Saracenos in ito p̄lio. Suscepit Alphōsus ex Pellice Therasiā, quæ nupsit Henrico comiti Lothoringiæ, dotata Gallatiæ parte quæ Portugallia nunc appellatur. unde Portugalliæ Reges orginem trahunt. Alphonfus oppidum Toleti lōga obsidione redegit in potestatem, defuncto iā Rege filioq; quibuscū fœdus icerat, ac obstrinxerat fidē suā. Quomq; rerū potitus esset, annis quadraginta tribus naturæ cōcessit in cœnobio diui Facūdi cū Zaida uxore q̄ & Maria, sepult⁹, nullo sup̄stite filio p̄ter Alphōsū quem

Henricus
Lotho/
ringiæ co
mes.

quē genuit ex Pellice Ximena, quom socius expeditionis in
Antiochiā, Tripolimq; cōmuni Christianorū principū cōsi
lio suscepta traiecit in Syriam. Ibiq; a partu puerū lustra
uit in unda Iordanis, ex quo Iordanis est cognominatus.

Alphonfus itaq; Raymundi Berengariæ filius, Barcinonæ ^{Alphon-}
comitis, & Viracæ superioris Alphonfi filia, post auū mater
nū Regni gubernacula, uergentibus ad eum magna ex par
te procerum studijs, accepit. Et si diu cum uitrico Alphon-

so Aragonum Rege, cui Viraca mater, iterum nupserat ar
mis, contendit, appellariq; uoluit imperator Hispaniarum.
Duos habuit filios Sanctium & Ferdinādū, Puellasq; toti
dē Elisabeth, ac Beatricē. Sanctiū Castellæ, Ferdinandū Le
gionis regē supremis tabulis instituit, exemit ab Arabū ma
nibus, & Cordubam, sed eiusdē generis alteri, quē sibi fidū
putabat, in feudū concessit, annoq; quinquagesimo primo
post initū Regnū morbo cōsumptus est, ad Baiezam sub ar
bore quadā montis cui nomē est Demuladar. Sanctius ter

tius cognomento Desyderatus Alphonfi septimi liberū na
tu maximus, a patre Castellæ Regnū tenuit. Is ex Blanca cō
iuge filia Garciæ Nauarræ regis, Alphonsum genuit. Cūq;
uno tantū regnasset anno diē clausit Alphonso superstitē.

Cuius atate Ferdinādus eo nomine secūdus Sanctij frater,
despectā habens, eo deturbato Castellæ Regnū occupat. Is
Ferdinandus anteq; Sanctius ab humanis excederet, opa ^{Ferdinan-}
principū Legionis ubi regnabat, in carcerē cōiectus, q; in eos
sæuiret, certis deinde cōditionib⁹ emissus, iterū Legione po
titus erat. Interea dū Castellæ rebus incubat Alphonfus ad
huc in cunis infans illustriū quorūdā uirorū pietate seruat^r,

ipseq; Ferdinandus anno xxxi. sui principatus, obiit diem.
h 2 Paternum

- Alphon-**
sus. Paternum decus ad Alphonsum redijt Sanctij tertij filium
cognomento Bonum, qui ducta filia Regis Angliæ Eliono-
ra, Sanctium genuit, quem Infantem, Ferdinandumq; quē
adultum, agentemque annum uigefimum quintum, amisit.
Henricum qui patri superstes rerum potitus est, Blancam
præterea suscepit Ludouici Francorum Regis matrem; eius
qui post mortem consecratus est, & Berengariam, quæ nu-
psit Alphonso Legionis Regi, Viracā, quæ regi Portugallia
iūcta est, & Elionorā quæ Regina fuit Aragonū. Gessit hic
Alphonfus in Arabas bellum, sed primo parum prospere.
Mox auctis opibus ingenti prælio uicit, in quo rumore est
ad cc. Arabum cecidisse, duce Milamonelino, Commisum
q; mox & ad Tolosam nauale prælium, pluraque loca quæ
dum rem teneret Alphonfus Sextus, Arabes occupant,
eorum eiecto præsidio recuperauit, annoq; quinquagesimo
tertio, ex quo regnare cœpit exiuit hominē. Per hoc ipsum
Tempus floruit autor sectæ prædicatorum Dominicus, ob
uitæ sanctitatem relatus in Diuos. Alphonfus huius appel-
Domini-
cus. lationis nonus, Berengariæ uir, Alphonfiq; gener octauī.
Alphon-
sus Non⁹ post obitum Soceri, Castellæ Regnū sibi uindicauit, Henri-
co uxoris suæ fratre deiecto. Cunque regnasset annis duob;
detriginta uita functus est.
- Henric⁹.** Henricus eo nomine primus, Alphonfi filius octauī, mor-
tuo iam uiro sororis Alphonso, paternū Regnum recepit.
is biennio post, apud urbem Palatiā cocto latere, uulnus
accepit in capite, dum luderet cum Sodalibus, ex eoque bi-
duo post, morte occubuit.
- Ferdinan-**
dus. Itaq; Ferdinandus eo nomine tertius Alphonfi Noni filius
in eius locum subiit, utroq; regno Legionis & Castellæ poti-
tus, uxorem

tus, uxorem duxit Beatricem Brabantiae Ducis filiam, quae
liberos ei peperit sex, Alphonsum, Federicum, Emanuele
Philippum, Sanctiumq; & Henricum. qua mox elata Ioan
nam sibi iunxit ex Comite Pontis aeditam, qua matrem fe
git ex Ludouico & Elionora. Multa fortiter & praedare ges
sit, omnibusq; Hispaniae fere finibus, Mauros exegit, pra
ter Granatam, cuius tamen Regem stipendiarium sibi fecit.
Per idem tempus Iacobus Aragonum Rex insulas Baleares
ad uerum Dei cultum perduxit. Regnauerat Ferdinandus
annis triginta quinque, cum decedens summum sui desiderium
reliquit omnibus.

Patri successit Alphonsus eo nomine decimus, qui Violan
tam Iacobi Regis Aragonum duxit, ex qua primo filiam su
scepit nomine Beringuelam, mox & alios septem liberos, Fer
dinandum, quem uiuus adhuc pater extulit, Sanctium, qui
post eum regnauit, Ioannem, Iacobum, Petrum, Berengari
umq; & Elionoram. Patria profugus Alphonsi frater, Hen
ricus in urbem uenit, allectusq; in ordinem Senatorum Con
radino studuit aduersus Carolum, eius nominis primum Si
ciliae Regem. Sed Alphonsus Hispanorum leges alijs insu
per additis, illustratisq; sensibus, ut ex usu uidebatur, in uo
lumen redegit, quod gentiliter Hispani uocant partitas. Co
dendum praeterea curauit & opus, quod illi Generalem me
morant historiam, Murtiamque recepit ab Arabis, quam
Granatae Rex auxilijs Maurorum, qui traiecerant ex Aphri
ca fretus, uiolato foedere cum multis praeterea locis, & in his
Sericia Beticae urbe, occuparat. Alagarbi comitatum Regi
Portugalliae dedit, in dotem filiae, quam ex pellice genitam
ei collocarat, exindeque Portugalliae Reges Alagarbi dicti
h 3 sunt,

Alphon
sus x.

Partitae.
Generalis
historia.

Alagarb⁹

sunt, Immunes præterea Portugallia Reges fecit in gratia
 Dionysij sui nepotis ex filia natu maximi, ne cogerentur edi-
 cto Regum Legionis & Castellæ ad conuentus adesse, qui
 singulis annis peraguntur, Hispanorū lingua curiæ uocati,
 nec equitū trecentorū turmas auxiliares aduersus Arabas
 mittere, sicut ex conditionibus fœderis astringebātur. Vari-
 antibus in creando imperatore sententijs, ei imperiū ultro de-
 latū est. Suadere etiam Pontifice, ut capefferet abnuit. Suo
 q; iuri renunciavit apud Belligradū prope Auinionē uitan-
 dæ seditionis ecclesiasticæ causa, ut uideri uoluit. Aduersus
 Ludouicū Francorum regem, quē consecratū demonstrui-
 mus, de Regni iure contendit, q; is ex Blanca Alphōsi Octa-
 ui filia natu maxima, editus, Alphonso posthaberi iniuriū
 putabat, ex Berenguella proxima Alphonsi octaui filia tra-
 hente originem. nam Berenguella Ferdinādum peperit, hu-
 ius Alphonsi, de quo nūc agimus, patrem. Demum data in
 uxorem Blanca Ludouici filia Ferdinando Alphonsi liberū
 natu maximo, cui cognomentū de Lacerda fuit, disceptatio-
 ni finis impositus. Cūq; Ferrandus de Lacerda uiuo patre
 diem clausisset, Alphonso Ferrandoq; de Lacerda supersti-
 tibus, neuter in regnum successit, Sanctio posthabiti secun-
 do genito, qui mortuo patre rerum potitus est. Idē Alphon-
 sus profitebatur Astronomiā, syderalēq; scientiā, in qua tā-
 ta cum laude uersatus est, ut quæ extant tabulæ ab eo dictæ
 sint Alphonsinæ. Fama tenet, Alphonsum a Sanctio filio,
 cū deposito imperio rediret ad Regnum, non esse receptū,
 portasq; undiq; in eum clausas, excepta Murtia, quæ persti-
 tit in eius fide, unde priuilegio consequuta est, ut septem
 coronas insignibus suis imponeret, moriēsq; Alphōsus an-
 no principatus

Tabulæ
 Alphonsi
 næ.

no principatus sui trigesimo secundo, Murtiæ condi uoluit. Sanctius eo nomine quartus, adhuc uiuo patre, Regē seges
 sit (ut quidam uolunt) & mortuo successit, ex Mariā natus
 infantis Alphonfi filia cognomento de Molina, fratrisque
 Ferrandi tertij, quatuor habuit liberos, Ferrandum Petrum
 Philippumq; & Henricum. Cūq; Ferrandi de Lacerda na
 tu maximi filius Alphonfus e carcere quo seruabatur apud
 Aragonum regem Iacobum, quibusdam principibus ope
 ram sibi nauantibus, esset emissus, arma corripuit in Sancti
 um patrum principatus incubatorem, Castellamq; regio
 nomine sollicitabat ad defectionem, sed a Iacobo desertus,
 infecta re discessit. In Sanctium præterea bellū sumpsit Ioā
 nes eius frater, fretus auxilijs Maurorum regis Bellamarini
 sed eius quoq; cōsilia fortuna destituit. Sanctius itaq; cum
 regnasset annis undecim, fato functus est.

Regnū Ferdināus excepit, eo nomine quartus Sanctij fili
 us, quod annū agens ætatis nonū per matrē gerebat, unde
 huius pueritia, illius sexu cōtempo, plures in eū arma sum
 pserunt, una ex parte Aragoniæ Nauarræq; & Portugalliæ
 Reges, ex altera Alphonfus de Lacerda, Ioannesq; patruus
 quorū alter se Castellæ Regē, alter Legionis asserebat, iun
 ctis opibus in eū mouerunt. pietas tamen & prudentia ma
 tris incolume regnum filio seruauit, exceptis aliquot oppi
 dis ex prouincia Murtiæ, quibus Aragonū regi Iacobo ces
 sit, arbitrato Dionysij regis Portugalliæ, qui disceptator in
 ter eos, litem secundum Iacobum dedit. cūq; regnasset ani
 nos quindecim, duosque non obscuro loco natos, perduel
 lionis reos ex altissima turri præcipites dari iussisset, nq; con
 stanter ab se crimen amolirentur, nec aliquid profecissent, eo
 confugerunt,

Sanctius
quartus.

Ferdinan
d^o quart^o

Duo præ
cipitati
de turri.

confugerunt, ut dicerent se diuinum tribunal appellare, proindeq; meminerit ad dies triginta iudicio sistere, mos enim Gallis & Hispanis est, ut qui sibi iniuriam fieri queritur aduersarium moneat, ut ad certam diem, coram superiore compareat. Itaq; Ferdinandus adueniente trigesimo die, cum dormire crederetur in fata corruit,

Ferdinandus
di fatum,

Alphon-
sus xi.

Alphonfus eius nominis undecimus Ferdinandi quarti filius, in patris locum successit, ductaq; Maria Portugalliae Regis filia, Petrum genuit, ex Leonora uero de Guzman Pellice, Henricum comitem Tristamaræ constituit, Federicum Diui Iacobi magistrum fecit, ex eadē præterea Sanctium, Teliū, Petrumq; & Didacum, quorum duos ultimos Petrus eorum frater interimendos curauit. Alphonfus ubi satis in suos crudeliter & iniurie debacchatus est, in Arabas impetum conuertit, ab ijsq; sæpius prælio uictis plura recepit oppida, rerumq; potitus annis circiter quadraginta, pestis contagione correptus, obiit in obsidione castri de Gilbenar, eo die Veneris quo dominicæ passionis memoriam recolimus

Petrus.

Petrus eo nomine primus Alphonfi filius habenas imperij suscepit, huic uxor initio fuit Blanca Borbonij Ducis filia, quam paulo post instigante Pallida sua pellice dimisit, per causam quod aureo, gemmatoq; donatus ab ea cingulo, comperit inesse uim magicam Hebraei cuiusdam arte insertam, adeo, ut aliquando serpente succinctus sibi uideretur. Fama tenet eum sauiisse in necessarios, atq; per interpositū foedus in socios, ipsumq; Federicum Diui Iacobi magistrū ab eo obtruncatum. Cumq; Machometus & Rubeus inter se de regno Granatæ cōtenderent, aduersaq; factionis opibus impar Rubeus, ad Petrum confugisset, humano, diuinoq;

noq;

noq; iure uiolato, hospes supplexq; & olim socius, ab eo iu-
 gularus est, in hiatu thesaurorum, quos aduexisse secū pu-
 tabatur. Eius exinde fratres, Teliū, Sanctiusq; & Henricus,
 ad Aragonum Regem se recipiunt, impetratoque auxilio,
 Castellæ fines adoriuntur. Confluentibusq; ad Henricum
 Gallis, qui uulgo Societates appellantur, Regis nomen ob-
 tinuit. Vnde Petrus in Vasconiā proficisci compulsus, An-
 glos, qui Vasconiam tenebant ostentata præmiorum præ-
 daq; spe pellexit, ut suppetias sibi ferrent, Principemque de
 Gales Angliæ natu maximum secum mitteret, initoq; præ-
 lio aduersus Henricum, uictoria potitus, eū regni finibus
 exegit. Henricus in Galliam uenit, instauratoq; bello Fran-
 corum Regis auxilio, Petrum superauit apud oppidum de
 Monuel, intraq; arcem compulsū obsedit, rebusq; suis dis-
 fidentem coegit ab eo colloquiū facultatem petere, qua non
 impetrata noctu penetrauit in tabernaculum Beltrandi de
 Clarequin Franciæ Conestabilis & auxiliij Gallici præfecti,
 quo seu forte, seu de industria cum uenisset Henricus, du-
 bium imprudente ne, an conscio Beltrando, Petrum stricto
 gladio confodit undeuigesimo sui principatus anno. Hen-
 ricus eo nomine secundus frater Petri nothus, interempto Henricus secundus
 Petro, regno potitus est, & si non omnes eius imperata fece-
 runt. Vxore ducta Ioanna Ioannis Emanuel infantis filia,
 Ioannem genuit eum qui post patrem regnauit, & Eliono-
 ram quæ nupsit Regi Nauarræ. Cūq; regnasset annis octo
 patrato paricidio, nihil præter naturā præterq; fatum pas-
 sus e uita migravit.

Ioānes eo nomine primus Henrico patri successit, Elionora Ioannes.
 q; Petri regis Aragonum filia matrimonio sibi iuncta, susce-
 pit, Henricū

pit Henricū, quē superstitē Regēq; Legionis & Castellæ reliquit, & Ferdinādū, qui post Aragonū Rex euasit. Amissa q; Elionora, Beatricem Ferdinandi Portugalliæ regis unicā filiam superduxit, ex qua numerosam prole sustulit, defunctoq; Ferdinando socero persequens uxoris ius quorundā principum studijs, cum magna manu Portugalliæ fines ingreditur, cui Ioannes Ferdinandi filius ex Pellice quorundā suffragijs euectus in regium fastigiū, quāq; professus religionē quæ militaris appellatur, egressus obuiā repulit, infecta q; re exercitum reducere coegit. Aduersus hūc Ioannē, Rex Angliæ bellū gessit, quod regnū Legionis & Castellæ spectaret ad Alencastriæ Clocestriæq; ducem suorū liberū natu maximū, quē sibi Constantia pepererat filia Petri Legionis & Castellæ Regis eius, quē Ioānis pater Henricus interemerat. Verum Ioannes Exclusa Constātia causam suā sic agebat, Infante Ioannē, Emanuel eius auū maternū ex filia Ferdinandi de Lacerda natū, Alphonsi decimi nepte ex filia natu maximo. Sed Angli cū traiecissent in Hispanias post aliquot prælia pacem Ioanni dederunt his cōditionibus, ut Catharina Ducis filia nuberet Henrico tertio prædicti Ioānis filio, uiuenteq; patre Henricus, & Catharina Principes Asturum declararentur. Itaq; regno constituto Ioānes equi lapsu oppressus interiit, undecimo sui principatus anno.

Henricus Patri successit Henricus, quē tertium supra nominauimus agens ætatis annū duodecimū, qui mox adultus, ex Catharina quam nupsisse ei dictum est, duas habuit filias, quarū altera Maria, altera Catharina materno nomine dicta est. Cūq; de cætero spem sobolis abiecissent, ob aduersam Regis ualitudinē Reginæq; corpulētiam, Ioannē susceperunt. Ferdinandū

Ferdinandū præterea fratrem liberaliter habuit, & multis maximisq; donis in Hispania regnatem prosequutus est. Hic est ille Ferdinandus numerosæ prolis pater ex uxore comitissa per Albuquerque susceptæ. Nam prius q̃ regno potiretur ex ea genuit Alphonsum natu maximū, qui rex Aragonum fuit & Siciliæ, Ioānem qui defuncto Alphonso fratre Aragonū regno potitus est, Ferdinandi quinti patrē, qui nobis ista prodentibus apud Castellā rerū potitur. Henricum præterea collegij diui Iacobi magistrum, Sanctiūq; magistrū quoq; de Alcantara, atq; Petrū, qui ictu molaris excussus tormento occubuit, Alphonso fratre Neapolī obsidente. Deterioris autē sexus habuit Mariam, quæ matura mox ætate nupsit Henrico quarto Castellæ Regi, Ioannāq; Portugalliæ Reginā. Magnificus in ædificando fuit Henricus ædificiaq; tum sacra, tum prophana ad usus hominum multa condidit. Mittendis ultro citroq; legationibus ad alienigenas & diuersi quoque dogmatis principes apprime studuit, Mariam quoque filiam suo nepoti iunxit Alphonso Ferdinandi filio, Toleti morbo solutus, obiit cum regnasset annis sexdecim, ætatis anno duodetrigesimo. Ioannes ergo secundus Henrico patri mortuo successit infans adhuc in cunis, eiusque rem Catharina mater & Ferdinandus patruus administrarūt donec ad pubertatē peruenit, annoq; ætatis quartodecimo regni gubernacula subiit, Mariamq; Ferdinandi patris filiam duxit uxorem, ex qua genuit Henricum eius nominis quartū, quæ cum mature decessisset, altera coniuge superducta, suscepit Alphonsū & Elisabeth. Eodem tempore Martinus Aragonū Rex ultimus, absq; prole diē clausit, orta que de regni iure contentione inter Ioannem,

Ferdinandus.

Ioannes secundus

Ferdinandumq; patruum Andegauiae ducem Vgelicq; comitem, quod uterq; se propiorem Martino materno stemmate praedicaret, armis regnum Ferdināus asseruit & praefidijs regni Castellae. Multum poterat apud Ioannem autem Aluarus. ritate & gratia Aluarus de Luna ad inuidiam usq; adeo, ut eius patruales Ioannes & Henricus fratres Alphonfi Regis Aragonum conspirantes una cum pluribus in eum bellum mouerint, quod Aluaro dimisso Ioannes extinxit, sed Aluarum non multo post comprobante Regina, suisq; patruelibus ad se reuocatum recepit, iterumq; facta in eum conspiratione habitoq; utrinque delectu leui praelio primum congressi sunt, deinde gliscentibus animis acriter est pugnatū, donec Ioannes & Henricus accepta clade fugae se commiserunt, Henricusq; paulo post ex uulnere in acie accepto decessit. Itaq; diui Iacobi magistratus Henrici morte uacuis, Aluaro collatus est, sed ea fortuna propria diuturnaue illi non fuit, nam paulo post a Ioanne coiectus in carcerem, capitali supplicio affectus est in ualle quam uocant Toleti. Ioannes anno regni sui quinquagesimo diem clausit extremum, superstite Henrico filio, quem uiuens in regni consortium assumpserat.

Henricus
quartus.

Henricus eo nomine quartus inito principatu Blancam Regis Aragonum filiam, matrimonio sibi iunxit, eaq; dimissa superduxit Heduardi Portugalliae regis filiam nomine Ioannam, quae dubium pepererit ne an sibi supposuerit puellam Elisabeth, quam uulgo pro Regis filia colebant omnes. Henricus contra Mauros exercitu ducto maximis eos claudibus affectit, adiutus auxilijs regni sui principum Ioannis de Guzmam Ducis Melinae, Ioannis Pacheco, Marchionis de Villena

de Villena, Petri Gyron magistri Calatrauæ. Federici eius regni Almarici Ecici. Lupi Marchionis de Medoz, Aluari de Stumiga Placentini, Ioannis Pimantel, Benauentil Aluari de Toletto, de Alua Ioannis Mauriques de Castaneda Roderici Mauriques de Paredes, Gabrielis Mauriques de Orsono comitum. Itemq; Comitum de Aro. Recepit oppida de Gilbetrar, Castrū de Estipona prope Malicam, & oppidum de Alchidona quæ Maurorum præsijs tenebatur. Elisabeth eius filiam Sobrino suo collocauit regis Portugalliæ filio qui patri successurus erat, sed Henrici soror Elisabeth suauis quorūdam principum clam fratre curabat a Ferdinando Ioannis Aragonum Regis filio duci in uxorem. Nam rumor erat Elisabeth quæ Henrici filia putabatur a matre fuisse suppositam, cum satis constaret Henricum genitilibus esse debilem, neq; per naturam patrem fieri posse, qua spe Elisabeth elata, regni ius ad se peruenturum animo præsumebat. Itaq; Henrico nō ita multo post ab humanis exempto omnibus opibus utrinq; ad arma itum est. Quom Portugalliæ Rex Elisabeth Henrici filia, Ferdinandus alterius Elisabeth Henrici sororis ius tueretur, uictoria penes Ferdinandū fuit, Regnoq; Castellæ cū coniuge potitus est. Ferdinandus ergo quintus, ac Elisabeth tori, regnique consors, paribus auspicijs administrabant omnia, bellumq; susceperunt, & ad pietatem simul & ad gloriā maximū. nā Beticæ partem, quam uocant Granatam, Mauriq; præsidis annos circiter octoginta occupatā tenebant adorti sexto demum anno receperunt, sapissime fuis acie Mauris, qui maximis opibus obnixi resistebāt, pulsosq; Mauris Machumeticq; superstitione templa Deo optimo maximo cōdiderunt.

Ferdinandus
d^o quintus.

i 3 runt.

Ferdinan-
dus Ca-
tholicus.
Margari-
ta de Au-
stria.

runt, ueri cultus & Christianæ religionis inducto ritu, unde Ferdinādus Catholici cognomētū sortitus. Elisabeth ex Ferdinando peperit unicum filiū, cui Margaritā de Austria collocauit, eam cui Carolus octauus Francorū rex nuncium remisit, sed nulla suscepta prole superstitibus parētibus diem clausit. habuit etiā Puellas quatuor, quarū prima regi Portugalliæ nupta, amisso uiro cum rediisset ad patrem, iterum Portugalliæ regi collocata est, ei qui mortuo sine liberis Puellæ socero, in eius locum successit, ostentata spe si puellæ parentes absq; uirili sobole decessissent aditū sibi, liberisue suis in regnum Castellæ fore, secundam Philippus Archidux Austriæ comesq; Flandrensiū duxit, Tertia Regis Angliæ natu maximo filio pacta est, Quæ remanet quarta adhuc innupta est, Hispaniam præterea purgauerunt omni superstitione, exactis inde Iudæis omnibus, & ijs qui Iudæorū ritibus imbuti nominetenus Christiani, uulgo Marrani dicti, quorū magna uis erat. Vix annus agebatur a morte filij, & ecce filiam cui regnum destinauerant incestissimi parentes amissam lugent. Nec in alia quā Regis Angliæ filio desponsatā demonstrauimus admodū felices extiterunt, nam deducta ad uirū paulo post uidua, secundo regis Angliæ filio pacta est. Itaque eā quæ Philippo duci Austriæ collocata est, cū uiro successioni designāt. Inito præterea scedere cū Ludouico duodecimo Frācorū rege, Alexandro sexto Pont. max. subscribente paciscitur, ut paribus auspicijs, opibusq; regnū Neapolis, eiecto Federico Castellæ, necessario recipe rent. Aragonei Ferdinādi filius erat Federicus ab Alphōso maximo natu proximus, qui post Alphonsi filiū Ferdinandū secundū, rerū potitus nondū cōstitutis regni uiribus, uir alioqui

Philipp⁹
Austrius.

alioqui nihilminus, q̄ ad arma natus, Gallorū uirtute facile pulsus est. Itaq; potentissimi duo Reges aliquādiu Regno Neapolis æquo iure potiti sunt, donec eorū culpa qui limētes inter agros, qui cuiq; cederent, in confinio posuerunt, ingēs exarsit bellū, primoq; prælio a Gallis Hispani intra Baroli mœnia cōpuli sunt, seq; arcū præsidio tuebant. Exinde Gallorū negligētia qui ueluti pacato iā regno per ociū potiebant, instauratis opib⁹ iterū belli fortunā tentant apud Ci doniolā, uictisq; Gallis Neapolim recipiūt, aliaq; mox oppida, quæ Neapolis exēplū sequuta, deditionē fecerūt, p̄ter Caietā, quā Gallorū præsidio firmatā Hispani obsederūt.

LIBRI TERTII FINIS.

MICHAELIS RI-

TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS HIEROSOLYMORVM, LIBER VNVS.

HIEROSOLYMIS in pristinum ueri Dei cultum receptis, Idibus Iulij, anno salutis Millesimo undecentesimo, Reges ibi nostri dogmatis ex ordine fuerunt hi. Gothfredus unus e ducibus eius expeditionis, quam susceperunt ad afferendam terram, quam uocant sanctam, Balduinus & Eustachius Bolonij fratres, Petrus Eremita

Hierosolymitani reges.

Gothfredus.

Eremita, qui plures suis euocauit auspicij, Episcopus Aniden-
ensis, uel ut ab alijs appellatur Podiensis Raimondus diui
comes Egidij, Philippiq; Frācorum Regis huius nominis
primi frater Vgomagnus. Robertus item Flādriæ, Stepha-
nusq; Carnutum comes, & Normandiæ dux, ipseq; Goth-
fredus, qui Hierosolymorum Rex omnium consensu de-
claratus abstinuit insignibus. nam neq; titulum regis usur-
pauit unquā, neq; diademate caput ornari passus est. haud
enim putabat hominem qui bona fide Deum coleret, auro
decere coronari, ubi dei caput sentibus est ornatum.

Balduin⁹. A rebus humanis exempto Gothfredo, Balduinus excepit
habenas regni, cui non ita multo post obita morte successit
eiusdem nominis alter Balduinus de Burgo, superioris Bal-
duini consobrinus, qui naturæ concessit, Innocentij secundi
pontificatus anno secundo.

Fulco. Post eum Fulco comes Andegauensis rerum potitus est. Is
dū festinat aduersus nostræ religionis hostes Edessam Me-
sopotamiæ urbem oppugnantes, leporēq; citato cursu pre-
mit, equi lapsu præcipitatus occubuit. In patris locum suffi-
citur Balduinus eius nominis tertius, a primo tamen Hiero-
solymorum rege quintus. Is excedens e uita penes Almeri-
cum fratrem rerum summam reliquit, Alexandro tertio
Pont. max.

Almeric⁹ Balduin⁹ quartus. Almerico patri successit Balduinus eo nomine quartus in
ordine regū septimus, qui lepræ morbo correptus, & omni
spe prolis abiecta, Balduinū Guilielmi Longæspatæ Mar-
chionis mōtis ferrati, quem soror eius Sibylla pepererat in-

Balduin⁹ quintus. stituit habere successorem. Balduinus itaque eius nominis
quintus, a primo Hierosolymorum Rex octauus impubes
inijt

iniit principatum, cui se tutorum Beltrandus comes Tripo-
 litanus ex auunculi testamento gerere cū uellet, Guido Lus-
 gnanus pueri uitricus, & cui Sibylla, Balduini mater erat
 nupta, administrationē regni ui occupauit, ipse Balduinus
 octauo post auunculi mortem mēse diem clausit, in eius lo-
 cū Guido sufficitur, adnitente Sibylla coniuge Balduini ma-
 tre, cuius principatu, Saladinus Hierosolyma uix uno oppu-
 gnata mense redegit in potestatem suam, nostræ salutis an-
 no Millesimo centesimo octogesimo septimo, cum per an-
 nos undenonaginta fuisset in potestate regum nostri do-
 gmatism, in ipso captæ urbis tumultu Sibylla cum quatuor li-
 beris occubuit. Cōradus itaq; Marchio Ferratensis Hisabel
 lam Sibyllæ sororem, quæ regni ius ad se spectare prædica-
 bat Henfrado Toronio nuptam, ui compulit in eius matri-
 monium, seque Hierosolymorum regem uoluit appellari.
 Mox a duobus Sicarijs quos Saraceni uocant Arfacidas in
 foro trucidat⁹ est, uxorq; Hisabella Campaniæ comiti nu-
 psit Henrico, qui Tyri dominatum tenuit, ideoq; Hieroso-
 lymorum rex appellari respuit, quia Philippum Franciæ re-
 gem ex Asia redeuntem in Gallias subsequi constituerant,
 ut quicquid illic erat Gallorū. Guido Lusignan⁹ a Sibyl-
 læ liberorumq; morte regnū sibi competere iudicabat, hac
 ratione, quod eius liberi Sibyllæ matri successissent. Ipse libe-
 ris, eoque nomine, quom regnum uellet asserere Ricardus
 Angliæ Rex, qui per id tempus in Asia CHRISTI nomen
 propagabat ultro cōditiones obtulit, ut Guido se pecunia
 iuuaret in stipendium religionis amplificandæ, regnumq;
 Cypri acciperet, quod ipse Ricardus in potestatem suam re-
 dactū præsidij firmare erat, Ita tamē ut Guido Lusignan⁹
 k Cypri

Guido.

Cōradus

Reges
Cypri.

Cyprus
ad Vene-
tos;

Cypri regno potitus, & eius posterius usque ad Iacobum Li-
signanum, quem nos etiam regem uidimus, eoque mortuo
non ita multo post, quo iure, qua ue iniuria nescio, cessit in
potestatem Venerorum.

Americ⁹. Cypri regnum mortuo Guidone consecutus est Americus
eius frater. is qui paulo post Hierosolymorū regno per uxo-
rem potitus est. Hisabella namq; Sibylla soror ei tertio iam
nupserat, unde Americo in principatum Hierosolymorum
Tyriq; & Ptolemaidis, a quo renunciatione Guidonis exci-
derat, aditus patuit. Cūq; rem Christianam parum uigi-
gileret administraret, nostri dogmatis in Asia principes

Ioānes de
Bregna.

Ioannem de Bregna Gallici generis equitem bellica uirtu-
te clarissimum, regem Hierosolymorum declarant, accersitū-
tumque anno Christianae salutis Millesimo Ducentesimo
nono in regiam inducunt, Conradique montis Ferraten-
sis & Hisabellae filiam eius, quae Sibylla soror, & Alberici co-
gnomento leprosi fuit, cui regnum compete-
bat, uxorem duxit.

Austriæ
Dux.

Honorij deniq; tertij Romani Pont. autoritate, cum pleri-
que Christiani Principes in Asiam traiecissent, ut nostram
republicam propagarent, & in his Andreas Vngariae rex
Belae tertij filius, Austriæq; dux, & comes Niuernensis, op-
pugnarentq; Damiatam, Soltanusq; subsidium ferret ob-
fessis, ipse Ioannes accensa tragula faciem perstrictus ustula-
tusq; est, inducijsq; factis in Asia cum Machumethanis, in
Italiam redijt, filiamq; ex Iole coniuge iam defuncta susce-
ptam Federico secūdo collocauit imperatori Romanorum,
cuius uxor paulo ante decesserat, Hierosolymorum cessis in-
dotem iuribus, indeque se recepit in Galliam, librarumque
Parhisiensium

Parhisiensium sexaginta milia consequutus est, ex Legato Philippi regis, ædemq; diui Iacobi petijt ex uoto, alteramq; duxit uxorem, Berengariam regis Hispaniæ sororem Germanam, reuersus in Italiam, quom rem Christianam parū feliciter in Asia geri certior factus esset, ob ipsius Federici generis sui perfidiam, Bononiæ substitit, hexarchatumq; Ra- uennæ Galliæq; togatæ parte quæ Romandiola dicitur in- dulgentia Gregorij noni adeptus est. inde euocatus ad ur- bis Romæ magistratum permissu Pont. audita morte Ro- berti Comitis Altisiodorensis imperatorisq; cui Balduinus frater successerat, Constantinopolim redijt, abactoque Bal- duino principum studijs imperator creatus est, his conditio- nibus, ut Marta Ioannis filia quam susceperat ex Berenga- ria secunda coniuge Balduino nuberet in spem successio- nis. A Bactaro deinde Græco magno opere uexatus est, eo, qui firmata præsidijs Andrinopoli, titulum imperatoris usurpabat, donec extremum clausit diem, Balduinusq; suc- cessit ex pacto, nec ipse multo post, imperium, regnumque Hierosolymorum cum morte commutauit, Regesque Sici- liæ qui genus ab Iole ducebant uxore Federici, qui rerum potitus est etiam Sici-liæ, regesq; Cypri, quorum origo erat ab Hisabella, quæ uouissime nupserrat Almerico Lusigna- no, cœperunt inter se de nudo regni Hierosolymorum titu- lo concertare, cum quisq; se regem Hierosolymorum appel- laret & inscriberet.

Balduin⁹

LIBRI DE REGIBVS HIEROSOLY-
MORVM FINIS.

k 2

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

MICHAELIS RI-

TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS SI-
CILIAE, EORVMQVE ORIGINE ET
SVCCESIONE, LIBER PRIMVS.

Reges
Siciliae.

Guilielm⁹
Ferrabat.

REGES Siciliae quos & Neapo-
lis appellant ab eorum regia, to-
tiusque regni principe ciuitate
Neapoli, genus a Normannis
habuisse constat. Nam post im-
perij Romani fractas opes, pars
illa Italiae cui Sicilia attributa e-
rat, Gotis aliquando paruit, &
Alarico regi eo nomine secundo
quem diximus in alueo Basendi, qui fluuius urbem Con-
suetudine praeterfluit esse conditum, sed in Longobardoru di-
uisione partim fuit, ut Beneuenti ducū Salernitani Campaniq;
principum, Apulia uero Calabriaq; Constantinopolis im-
peratoribus adusq; Michaelis Cathalaici tēpora paruerūt.
Obtinebat in Italia Guilielmus cognomento Ferrabat ori-
gine Normannus omnem fere Romandiolam, quam Gal-
lia togatae partem Flaminiam prisca uocant, amissoq; Tan-
credo patre duodecim fratres habuit, armis & ingenio praer-
stanti uiros, & in his Robertum cognomento Biscardum,
Drogonem, Vnfredum, Gothfredum, Ricardumq; & Ro-
gerium. Cūq; Siciliam Carthaginenses occupassent, & ipse
ad aliquod praclarum facinus animum adiecisset, in ita soci-
etate cum Salernitano, Campanoque principe, & Malocho
graco

græco, qui Constantinopolitani Legatus imperatoris Apu-
lia & Calabriae præerat in insulam coniunctis copijs, trate-
cerunt, his cōditionibus icto fœdere, ut omnis præda quatu-
or in partes diuideretur, insulaeq; fines, si quos ab hoste rece-
pissent, paribus auspicijs & in communi tenerentur. Confe-
cto demum bello reque feliciter gesta, cum totam insulam re-
degissent in potestatem, Malochus uiolato fœdere præsidii
is suis oppida firmavit, eaque regenda magistratibus ab im-
peratore suo missis, cum supplemento tradidit. Hanc iniuri-
am Guilielmus pro tempore dissimulādā sibi putauit, re-
deuntibusque ad sua Campano, Salernitanoque principibus,
ipse per Apuliam circumduxit exercitum, obiterque Mel-
phim urbem natura loci munitissimā circumfedit, oppida-
nosque ad deditiōem pellexit. Eo nuncio percussus animo
Malochus, primo quoque tempore castra posuit ad Melphim
neque Guilielmus intra mœnia se continuit, longoque itinere
fessos Græcos atque incompósitos adortus, longeq; pepulit,
ex eoque prælio bona regionis parte potitus, e uita migravit,
ei que frater Drogo successit. Is Drogo non ita multo post a **Drogo:**
Melete quem Constantinopolitanus imperator in locum
Malochi suffecerat, omni fere Apulia primo statim aduen-
tu cedere coactus est, exinde male nouis auctus copijs, in-
staurato prælio Græcos acie superat, amissaque in Apulia re-
cipit. Interea a prouincia decessit Meles, eamque Pubagano
tradidit Imperatoris Catipano, magistratus id nomen est. **Catipan⁹**
Agebaturque salutis annus octauus ad millesimū cum Pœni
hostiliter in Italia, occupata Capua, Barum oppugnabant,
eoque potituri uidebantur ni Petrus Orseolus Venetorum
Dux subsidio uenisset. Capuam Campaniāque recuperauit

Henric⁹
Cæsar.

Henricus Bauariæ dux, anno duodecimo, ex quo Romano
rū Rex appellatus est, cū Romā tū primū uenisset, ut a Ste
phano octauo Pont. max. coronaret^r. Ipsumq; Bubaganū
quē Saracenis fauisse compererat, acerrimo bello persequi
tur, urbemq; Troiam Græcorū Coloniā circūsedet, oportu
nitate loci ductus, inde nanq; Græcos simul Apulosq; in fi
de cōtineri, Græciāq; & Romanorū fines infestari posse in
telligebat, quatuorq; mensibus interpositis oppidanorū de
ditione, Troia potitus, acceptis obsidib⁹ in urbē redijt, inde
protinus in Germaniā. Per idē tempus a Normannis Apu
lia, a Græcis Calabria pars ea quā Brutij tenent occupatur,
Henrico deniq; uita functo, Conradus origine Sueuus qui
sub eo duxerat ordines, occidentis imperio præficitur, orien
tis aut Cathalaico Michael Etheriacus, cui⁹ principatu Græ
ci cū Drogone Normannisq; congressi, maxima clade affe
cti sunt apud Aufidū. Drogo tamē in acie desyderatus opta
tam uictoriā suis reliquit. Drogoni quia nihil in uita libero

Drogo.

Hūfred⁹.

rum suscepit, frater successit Hunfredus, qui comitatū tenuit
Apuliæ per annos septem in eo quo accepit statu, nā neq; fi
nes ampliavit, nec diminui passus est. Exinde Gothfredus
Apuliæ rem tenuit, eodēq; tempore Guamarinus Salerni
princeps a suis interfectus est, & in eius locū Gisolphus fra
ter subrogatus. is oppidū Beneuenti, quod est in clie ntela fi
deq; Romani Pont. aperto bello adortus, in potestate redi
gere tētauit, ac anteq; subsidio uēturus Henricus is qui Cō
rado successerat, Alemānos deduceret a præsidio Verclariū
Gisolphus auxilio Gothfredi Beneuenti potitur, ipsumq;
Leonē nonum Romanū Pont. apud Teate, quod oppidū
Maurocinorū Ciuitā uulgo uocant, cū copijs occurrentē sui
perant

Gothfre
dus.

perant, uiuūq; capiunt, in sūmo tamē habent honore, deducitq; in urbē curant prosequētibus eius iter om̃ibus Beneuenti sacerdotib⁹. Interpositisq; paucis dieb⁹ hominē Gothfredus exiuit. Moriens Gothfredus Belegardo filio principis Belegardus reliquit, cū summa Roberti cognomento Biscardi indignatione. Nam moris antea fuerat in locum defunctorum fratres Apulia potiri, quippe quā paribus auspicijs & sumptibus in cōmune quāssissent. Itaq; Belegardo ui exacto Biscard⁹. Biscard⁹. Apuliam sibi uendicat, amissaque uxore Abderada quæ Boemūdum sibi pepererat, alterā superduxit nomine Giliardā Gaimarini filiam Gisolphi principis Salernitani fratris. A Nicolao primo Romano Pont. per legatos petijt ut ad res Apuliæ, Calabriæq; cōponendas animū adijceret. Quā nactus occasionē Nicolaus ad comprimendū quorundam tumore perfidiāq; qui se duces ecclesiæ professi, quos Capitaneos uulgo uocant, imperij sui fines uexabant, in Apuliam cū legatis ad Biscardū se contulit, inductaq; censu Inducta, id est, relata, remissa. ra qua prius eum notauerat, ut ecclesiasticæ regionis incubatorem, Calabriæ Apuliæq; ducem declarauit, recepto prius ab eo Beneuenti oppido, conceptisq; uerbis iuramēto, quotiens usus ueniret, auxilium Romanis Pont. allaturum. Itaque socius stipendiarius ecclesiæ Romanæ factus, partem copiarum cum Pontifice misit ad domandos, ut iactabat ecclesiæ subditos, qui imperata facere recusarent, sed eas ab humanis exempto Pont. continuo reuocauit, & Materam, Tarentumq; quæ Græcorum iuris erant ad deditionē pellexit. Interposito tēpore cū Pontifex esset Alexander eius nominis secundus, æmulumq; dignitatis haberet Cadolum, quem sibi componebant ecclesiasticæ seditionis autores & Schismatici

Scismatici, Costinoq; Dioclizi Cōstantinopolis imperato
 re uita functo, priusq; Romanus cognomento Diogenes
 in eius locum suffectus imperij rem constituisset, ipse Biscar
 dus Kyriacum Catipanum (sic enim legatus imperatoris in
 Italia uocabatur) incautum adortus, apud Vestam Apuliae
 in sinu Gargani oppidi opprimit, pariq; celeritate Mōrem
 pilosum urbem Lucaniae non procul ab Apulia positus ca
 stris obsedit, eiq; obsidioni prapposito fratre, maiorib; ipse
 copijs Barolum petit, Adriatici sinus oppidū, tertioq; post
 anno longa obsidione fessos, in potestatem recepit. Interea
 Rogerius Biscardi frater, terra mariq; Brundusium preme
 bat, & Biscardus agmen a Barolo duxerat in Regium Bruti
 orum, breuiq; potitus oppido, transijt in Siciliam, obfesso
 q; terra mariq; Panormo, cum res in lōgum protraheretur,
 fratrem castris praefecit, ipse reuersus in Apuliam, Trantum
 cepit oppugnare. Eodemq; tempore, salutis anno millesi
 mo septuagesimo tertio, mense Ianuarij, Biscardus Trano,
 frater Panormo potitus est. Interea Ricardus alius Biscar
 di frater, eiusque filius Guilielmus, partitis inter se copijs, al
 ter Capuam adortus, alter Beneuentum, repulsiq; ab oppi
 danis, exercitum reduxerunt. Alexandroq; Ponr. quem de
 monstrauius, ab humanis exempto, Gregorius septimus
 in eius locum successit, is inauguratus habito Lateranēsi cō
 cilio Biscardum Normannosq; diris per omnium sacerdo
 tum religiones execratus est, per causam quod ij quae iuris
 erant ecclesiae contrectarent in agro Piceno, quam Marchia
 nunc Anconitanam uocant, oppida que nonnulla firmata
 praesidijs obtinerent, quoue testator ea deuotio foret in
 acta retulit, in eos tamen arma non sumpsit intētus compo
 nendis

Diris exe
 cratus est
 quod uul
 go dici
 excōmu
 nicauit.
 Deuotio
 excōmu
 nicatio,

nendis Alamanniae rebus, ut Henricus secundus Romanorum rex, pace domi parta, copias in Italiam ducere posset, & Normāorum ferociam compescere. Biscardus interea Consentiam sanctamq; Seuerinam, quæ Brutiorum sunt oppida sub ditionem suam misit. Vxor suæ fratrem Sisulphū Gisolphi principis Salernitani filium, qui patri successerat, adortus incautum prælio superat, industriaq; Michaelis Diolizi, qui impar opibus Nicephori exactus ab imperio Constantinopolis, ad Biscardum confugerat, ecclesiæq; reconciliatus est, omniq; nisu contendebat, ut Michaellem restitueret imperio, sed eius conatus Veneti qui Nicephoro studebant impediuerunt. urbem Dyrrachij tamen obsidione cinxit, cui Boemundum filium præfecit. Ipse contractis quascūq; potuit copijs Romam ire pergit ut Gregorio Pont. subsidium ferret, ab Henrico Romanorum rege in arce Crescentij obfesso, exemptoq; ab obsidione Gregorio pristinam dignitatem restituit. Sed is absente Biscardo Romæ tutum se fore nō ratus abeuntem Salernum prosequutus est. Vnde Biscardus, qui non tam reducendi Michaelis q̃ occupandi imperij consilia agitabat, magnam instruxit classem, qua cū Venetis Græcisq; bis admodum prospere pugnavit. cūq; inclinante ad eum cum fortuna hominum studio Dyrrachium, pluraq; finitimæ regiōis oppida subegisset, ecce in ipso rerum cursu mors intempestiva uictoriam de manibus eripuit, anno salutis Millesimo Septuagesimoseptimo, mense Iulij, dum esset apud Cassopen Epiri oppidum Molossis attributum.

E duobus Roberti filijs Apuliæ principatum Rogerius ob- Rogeri.
tinuit, quom Boemundus in Dalmatia cum copijs esset eo
tempore

11

Boemundus.

tempore quo pater excessit. In Sicilia tamen aliquot urbes a Rogerio desciuerunt. Interea Boemundus indigne ferens nullam paterni principatus ad se partē peruenisse, deductis ab oppidis quæ subegerat in Dalmatia præsidijs, instructa q; classe uenit Hydruntē eiusq; discessu Alexis Græcus imperator Dalmatiam nactus uacuā facile recepit. & Rogerius urbem Capuam obsidione pressam compulerat ad deditiōnē, quom Boemundus ductis in eū copijs ad præliū prouocauit, nec per Rogeriū stetit quo minus acie dimicaret, sed qui in utroq; exercitu inducebant ordines, auspicijsq; Biscardi stipendia fecerant, impetrauerunt a Rogerio ut permissa Boemūdo Apuliæ parte, a bello discederet, acerbum em uidebatur, ut qui toties sub imperio Biscardi, pro iisdē signis in prælio steterant, inter se decertarent. Itaq; rebus compoſitis Vrbanus Pont. indulgentia, frequenti apud Melphim patrū sacerdotūq; concilio Rogerius Apuliæ Calabriæq; dux appellatus, in uerba Pont. iurauit, exinde profectus in Sicilia Siracusas urbē, quæ mortuo Biscardo defecerat, iterū recepit in fidē, Pontifexq; ex Melphi Troiā petijt, at Boemundus eā nactus occasione Melphim occupat. Ea res a Sicilia Rogeriū reuocat. Habito nanq; delectu cōductisq; Pœnis trañcit in Italiam, raptimq; ducit agmen in Boemundū, qui munitionibus oppidi fretus obsidionem tolerabat. Interea Ricardus diffidentium Germanorum opportunitate usus, Capuam unde eiectus a Rogerio fuerat, recuperauit. Per idem tempus in concilio quod Vrbanus apud Claromontē coegit anno salutis Milleſimo nonagesimo quarto, actum est de recipiendis Hierosolymis, indictamq; expeditionem pleriq; Christiani principes sequuti sunt, & in his Podienſis, uel

Conciliū
Claromō
tanum.
Expedi
tio Hie
rosolymi
tana.

sis, uel, ut ab alijs appellatur, Anniciensis episcopus, Hugo Magnus Philippi frater eius nominis primi Francorum regis. Quibus iter per Apuliam facientibus honesta ductus amulatione Boemundus, ne tam sanctae gloriosaeque expeditionis expers esset, urbe Melphi Rogerio fratri cessit, ac in ea militia se ducem professus, cum duodecim milibus armatorum nomen dedit. Ipse quoque Rogerius potestatem militibus suis fecit, ut si qui uellent eum sequeretur. In eo bello Boemundi uirtus enituit adeo, ut Antiochia capta, communi nostrorum consensu, princeps in ea constitutus, Constantiam Philippi Francorum regis uxorem duxerit. Rogerius a Boemundi discessu Siciliae comitem se per epistolas & diplomata nominauit, eodemque fere anno mortuus est, expugnata prius urbe Canusij, quo notam deleret dadis illic acceptae a Romanis, in qua in eodem cum Boemundo fratre conditorio iacet, ut indicat epitaphium. Nec plane constat ex Antiochia ne Boemundi corpus in Apuliam relatum sit, an ipse adhuc in uita eo redierit.

Nomen
dedit.

Apuliae principatum Guilielmus excepit Rogerij filius, oppida Siciliae cesserunt in Rogerij potestatem Rogerij superioris ex fratre nepotis, is qui Pascali secundo Pont. sex aureorum milia dono dedit aduersus Antipapam Gibertum, pacemque ab eo impetrauit. Ipse quoque Guilielmus Alexi Constantinopolis imperatore uita functo Caloioanis sororem duxit, eam quae nupta fuerat Alexidi, confarrandoque coniugio Constantinopolim profecturus Apuliam Calabriamque Calisto eius nominis primo qui Pascali successerat, abiectis commendauit. Eius absentiam Rogerius opportunam suo consilio nactus, Calabriam ui redegit in potestatem. Cunctis

Guiliel-
mus.

Cōfarrā-
do, id est,
copulan-
do, uoca-
bulū est
Apuleia
nū. Me-
minit cō-
farratiōis
Plinius
in xviij.

1 2 Calistus

Calistus subsidio Beneuentum uenisset, eiusque exercitus ad uersam ualeitudinem magna ex parte contraxisset, ipse quoque, uel infueto labore, uel ex animi sollicitudine morbo implicitus, in urbem lectica relatus est. Ea res occasionem Rogerio dedit, ut occupatis omnibus quæ Guilielmi iuris erant, appellationem regis Italiæ non ueritus sit usurpare. Calistus diris & execrationibus effundens iram, prius morte præuentus est, quam minas ad rem cōferret. Sed Innocētius eo nomine secundus, in locum Calisti suffectus, inito statim Pontificatu, contra Rogerium mouit, incautumque aggressus ab oppido sancti Germani Cassinum compulit, Castellumque Gallucij circumfedit, quo se Rogerius ex fuga receperat. Interea Guilielmus Rogerij filius qui se Calabriæ ducem scribebat, cum auxiliariis interueniens copijs, obsidione patrem liberauit, ipsumque Romanum Pont. nonnullosque Cardinalium cepit, habitosque in honore dimisit, impetratis a Pont. quæcunque uoluit, excepto Regni titulo. Sed ad famam capti Pontificis, Petrus Petri Leonis filius ciuis Romanus, qui Pontificatus comitijs Innocentio succubuerat, inuadit Pontificatum indito sibi Anacleti nomine, cuius impar factioni, sibi putauit Innocentius in Galliam confugiendum ad Philippum secundum cognomento Adeodatum. Interea Anacletus Rogerium pellexit, utriusque Siciliæ concessio regni titulo, ut se Pont. saluaret. Innocentius ex Gallia uersus una cum Lothario, quæ Germani principes Romanorum regem creauerant, amissam dignitatem recuperauit euocatoque rursus in Italiā Lothario bellum suscepit in Rogerium, nec multo post eum regno Neapolis exegit, in insulam Siciliæ compulso Rogerio, quicquid in Italia Rogerius

Comitia
Pontifica
tus.

Innocēti⁹
in Galliā.

Lothari⁹
Cæsar.

gerius obtinebat, imposito Rainone Lotharij nepote, quē prius Apuliae Ducem dedarauerant, praesidijs firmauerunt. Innocentio uita functo non eadem fuit in Rogerium uolūtas Caelestino Lucioq; deinceps eius successoribus. Itaque Rogerius amissa dubium ignauia an indulgentia pontificū recepit omnia, tantum titulo Regis Italiae abstinuit, contentus in posterum Siciliae rex appellari. Bellum suscepit aduersus Pœnos, eosq; tot affecit cladibus, ut regem Tunecis iniquis conditionibus impetrare pacem compulerit, pacto solutoq; stipendio circiter annos triginta. Cūq; Cūstantinopolis imperator Emanuel eius nominis secundus appulso in Asiam Christianos male acciperet, Rogerius ex Aphrica reducta classe eum bello persequitur, Corcyramq; & Euboeam insulas, Corinthum Thebasq; urbes, expugnatas diripuit, suburbiaq; Constantinopolis igni ferroque uastauit in Italiam rediens incidit in classem Imperatoris, atq; Vene torū, amissis triremibus una & uiginti uix elapsus est. Exinde non diutius in humanis fuit, anno salutis supra Mille simum quinquagesimo secundo uita functus. In eius locum subiit Guilielmus filius, qui statim inito principatu cum per Anastasij quarti mortem Pontifex esset Adrianus & ipse quartus, ecclesiae rem contrectare coepit, occupatisque Bene uētī, Babuciniq; suburbij ab Adriano diris execrationibus q; deuotus in discrimen uenit, nam quom Pontifex stipendiarios Guilielmi socios ab omni iuramento, quod ei conceptis de more uerbis, ut regi praestiterāt absolutos cēseret, aliquot ex Apulia Calabriaq; procures, & in his Ricardus Capuae princeps a fide defecerunt, autores fuerunt Adriano, ut copias in Guilielmum duceret usq; Beneuentum. Cūque

1 3 Guilielmus

Guilielmus

Guilielmus imperata facturum se polliceretur, & quicquid occupasset ecclesiarum restitutum ire, Pontifex quorundam patrum suasu conditionem respuit, eo magis quod a Paleologo secundo Constantinopolis imperatore, qui successerat Emanueli. Legatus Anconam cum mandatis uenerat, auxilio fore Paleologum cum omnibus copijs aduersus Guilielmum si Pontifex ei tres Apuliarum maritimas urbes ex foedere traderet. Itaque cum Guilielmus apud Brundisium conferta manu Gracos & Apulos, qui pro Pontifice stabant ingenti praelio fudisset, agmenque raperet in ipsum Pontificem, pacis conditiones, quas antea respuerat ultro Pontifex obtulit iterumque in sua uerba iuratum Guilielmum utriusque Siciliae regem declarauit, isque mox apud Panormum decessit, anno salutis Millesimo centesimo sexagesimo sexto. Ab eo regnauit, & ipse paterno nomine Guilielmus secundus, Alexandri tertij Pontificis maximi gratiam promeritus, quod ab Aeneobarbo Federico post illatam Romanis in agro Tusculano cladem, in urbe obsesto Pontifici, triremes subsidio misit, eumque pecunia rebusque obsidioni toleranda necessarijs obnixi iuuit, in Asiam praeterea quadraginta triremes aduersus Saladinum misit, a quo Christiani premebantur, excessit e uita Panormi sine liberis, unde Clemens tertius Alexandri successor in ius ecclesiarum regna tentauit asserere, sed utriusque Siciliae procures in defuncti locum Regem sibi creauere, Tancredum eius patrum, Rogerij ex Pellice filium. Sed qui Clementi mortuo successit Celestinus tertius, Henricum Aeneobarbi filium Federici, Siciliae regem declarauit, eius qui cum iam Syriam teneret a Barbaris receptam, & in amne quodam lauatus, clausis uitae meatibus expirauit, unde Germani principes

Guilelmus
secundus

Tancredus.

Federicus
Barbarossa.

cipes Henricum in patris locum suffecerant. Henrico Constantia nupsit Guilielmi secundi soror ex Parthenone sur-
rim deducta, permittitq; Pontificis ressecrata, cum rite capta
iurasset in uerba religionis. Excepit etiam Clemens ut Hen-
ricus a Tancredo regnum suo sumptu reciperet, censumque
ecclesiæq; quotannis stipendium solueret.

LIBRI PRIMI FINIS.

MICHAELIS RI-

THI NEAPOLITANI, DE REGIBVS SI-
CILIAE, LIBER SECVNDVS.

ENRICVM Constantiāq; Neapolim ob-
sidentes, ingens coorta pestis exercitum de-
ducere coegit, ac in Alemanniam reuerti, ue-
rum nō ita multo post Tancredo Rogerio
q; eius filio, apud Siciliā uita functis, in Ita-
liam redierunt, cum Federico filio, quē Cō-
stantia præter omnium spem grandior ætate pepererat,
paruoq; negotio Regno Neapolis, insulæque Sicilia potiti
sunt. Autore Celestino tertio Pontifice, classē lectissimis qui
busq; militibus, omīq; bello apparatu instructam duce Sa-
xonix, & Archiepiscopo Maguntino præfectis in Asiā mi-
sit. Et iam uita functo Celestino patrum suffragijs Innocen-
tius in fastigium Pont. euectus est, is e Britānia Simonē de
Monteforti

Federic⁹.

Saxonix
duxMagunti
n⁹ Archie-
piscopus.

Monteforti uirum rerum gestarum gloria clarissimum, per litteras & certos homines euocatum cū mediocri Gallorum manu, subsequi Henrici classem iussit, sed utrūq; fortuna de seruit, nec in Asia quicq; memoria dignum gesserunt. Interea apud Messanam ab humanis exempto Henrico, Federicus impuberi adhuc atate successit in regno, tutore Philippo patruo, quem moriens Henricus imperatorem testamento instituerat. Ad hunc nuncium archiepiscopus Maguntinus, & Dux Saxoniae rebus in Asia nondum confectis euestigio redierunt, indignum rati Philippum Germanis imperare ex Henrici tabulis, itaque nonnulli Germani principes Othonem Saxoniae ducis fratrē, eius qui nuper ex Asia redierat, imperatorem declarant, alij Philippo student. Federicus adhuc impubes ab Othone non paucis affectus incommodis est. Otho nanq; cum coronatus esset ab Innocētio tertio, quæ iuris erant ecclesiae non ueritus est attrectare, multaq; regni Siciliae partim gratia, partim ui sibi uendicauit oppida, nec inde poscente Pontifice praesidia deducere uoluit. Hinc Innocentius eos qui deficerent ab Othonis imperio solutos omni noxa, neq; sacramento teneri iudicauit. Ea res aliquos impulit, ut ab eius fide desciscerent. Ipsi Germani principes ad quos imperatorem spectat eligere, suasu Philippi Francorum regis Adeodati, Federicū de quo nunc agimus Romanorum Regem declarauerunt. Is annum uigessimū tūc inibat, & suspectum habebat Othonē ne superpetias Angliæ regi ferret auunculo suo contra se, propterea pro sua uirili parte studebat eius opes infringere, sed cum Pont. imperij nollet insignia Romæ sibi tradere, profectus in Alamanniā Philippus apud Maguntiam ab eius urbis

Archiepiscopo

Otho
dux Saxoniae.

Federicus
Caesar II.

Archiepiscopo diadema accepit, inijtque foedus in oppido Vallis coloris iuxta Mosam fluuium cum Ludouico huius nominis septimo, qui Philippo patri successerat, in quē bellum gerens Otho prope Tornacum ingenti praelio uictus, ex animi mœrore in morbum lapsus, paucis exinde diebus obiit, ecclesiæq; Romanæ Fundos oppidum, quæq; Fundis attributa sunt, ex testamento reliquit. Othone mortuo Federic⁹ ab Honorio tertio facile impetrauit, ut insignibus imperij Romæ decoraretur. Vxorem præterea duxit filiam Ioannis de Bregna nouissimi Hierosolymorum regis, ex Iole priore coniuge, per quam ius Hierosolymitani regni cedere socero cōsequutus est. Ex quo Federicus & qui deinceps, in regno Siciliae successerunt, Hierusalem Reges appellati sunt. ex his Puellæ connubio Federicus Henricum sustulit & Conradum, cum prius ex Pellice duos haberet, Alterum Henricum, quem Sabinæ regem constituit, alterum Manfredum. Cūq; propter improbos eius in ecclesiam conatus decreto Pont. abstentus, hostisq; iudicatus esset imperio timens, Henricum, quem ex iusto matrimonio genuerat, annum uix agentem decimum Regem Germanis imposuit. Exacerbauit eius factum pax data Soltano, legatis ultro citroq; missis, unde Gregorius nonus Honorij decretum confirmauit, & Federicum iure diris execratum cēsuit, cum præsertim recusaret expeditionem pro recuperanda terra sacra suscipere, sicut ex uoto tenebatur, in Asiamq; simulata profectione per eius satrapas agri Piceni fines adortus esset, in tellecta fraude, Pontifex Ioannem Federici socerum, quem Roman diolæ præfecerat, euocauit, habitoq; delectu contra Otisque tumultuarie copijs ecclesiastici iuris omnia recepit, m partemq;

Philipp⁹
ab Archi
episcopo
Magunt.
coronat⁹

Federic⁹
secūdus.

Reges
Hierusa
lem.

Abstētus
id est, ex
cōmuni/
catus. Cy
prianicū
uerbū est

partemq; regni Capua tenus in ditionē suam redegit. Ob
eamq; rem Federicus ex Asia reuersus equitum magistrum
Prutanorum Messanæq; Archiepiscopū legatos ad pontifi
cem misit, ut ab eo ueniam supplices impetrarēt, oblatas a
Pontifice conditiones accepit, ut imperio recepto Rex Ale
manniæ Siciliæq; tantum diceretur, & quicquid amisisset ex
regno Neapolitano nouo quodam iure possideret, acceptū
q; Pontificum collegio referret, auri præterea centum uigin
ti milia persolueret unciarum, quot in eius belli impensas
Pontifex erogauerat. In ea tamen fide non diu perstitit. In
Alemāniam nanq; profectus, ubi prope diem redijt in Ita
liam, urbem Vincentiam subito oppressam diripuit incen
ditq; Henricum quoq; filium, quem relegauerat in Apuliā
quod ab eo defecisset, publicitus in carcerem detrusum ne
cari curauit, multaq; ausus in Gregorium Pontificem parū
reuerenter & impie, patrum decreto in die cœnæ domini
abstentus, & diris ex formula deuotus est, ipsiq; eius stipen
diarij socij sacramento soluti si quid in eum moliri uellent.
Eo nuncio Federicus accepto, quom diem dominicæ resurre
ctionis apud Patauium festo transigeret, animi mœrore dis
simulato statim ueluti furore percitus in Venetos agmē ra
puit, quos audiebat cum Pontifice fœdus inijsse contra se.
Sed inde nulla memorabili re gesta, mouit in Etruriam, re
ceptusque Pisis, execrandis Guelforum, Gibellinorumq; fa
ctionibus initium dedit. Singulas enim ciuitates, oppidaq;
circumiens, animos hominum pertentabat, & quos sui stu
diosos inueniebat, hos Gibellinos, quos aduersarum par
tium Pontificisq; Guelfos appellauit, utrunque Barbarum
Germanicumq; nomē est, & primū Pistorij (ut rumor est)
auditum

Guelfi &
Gibellini.

audium. Copias in urbem duxit fiducia ciuium, quorū magna pars a Pontifice diffidebat. ex quo Pontifex in subsidium non parum multos ex his qui crucis insignia gestabant euocauit, horum si quos in potestatem Federicus redigebat omnibus in eos exemplis fauebat. Ea spe destitutus in Campaniam secessit, & inde Sannium profectus Beneuento non aperto Marte, sed dolo potitur, urbem diripuit ac inflāmauit, sed in euentus belli, sibi receptaculum, mœnibus munitam relinquit. Expeditione contra Píenos admodum non successa, omnem iram effudit in sacerdotes & omnes initiatos eius regni. Siciliae templa spoliauit, & ea maxime quae curationis erant Hierosolymitanorum militum, Cassinensisque Cœnobij, euocatos insuper ex Aphrica Pœnos & nostrae religionis hostes, in summo apud se habuit honore, magistratusque per Italiam Siciliamque gerere uoluit amplissimos, urbemque Luceriam habitandam dedit, eiectionis populariter Christianis. Exemptoque Gregorio Cælestinus quartus in eius locum subiit, initumque Pontificatum non amplius quam duos & uiginti dies obtinuit, exindeque anno uno, mensibusque nouem, interpontificium fuit, & Apostolica sedes uacauit, donec adnitente Balduino Constantinopolis imperatore, Raymundoque comite Tolosano, Sinibaldus eligitur, ex gente Flisca Ligur, Innocentius deinde quartus appellatus. Is cum pacis aequas a Federico condiciones impetrare non posset, nocte urbe excessit, magnisque itineribus ad Centum cellas & inde Genuam profectus, aduerso tandem Rhodano Lugdunum peruenit, ibique coacto concilio Federicum damnauit, Electoribusque Germaniae quos appellant, potestatem fecit, ut alium Romanorum regem crearent.

Interpontificium.

m 2 Vnde

Vnde Federicus Guelfam factionem bello persequutus, ipse quoq; grauiter ab eis agitatus est, excessitq; anno trigesimo secundo, ex quo declaratus est imperator, in genere mortis autores abierunt diuersi. Nam quidam Panormi morbo solutum scribunt, alij apud Ferenzolam quod oppidum est Apuliæ a Manfredo eius notho filio elisis faucibus interemptum malunt, cum ab ægritudine iam conualesceret.

Cōradus

Habenas imperij suscepit ex eo natus & Iole Ioannis filia regis Hierosolymorum, Conradus, in cuius absentia Manfredus occupare regnum studuit, per causam quod in locū fratris magistratum gereret, eiusq; personam precario sustineret, imperata facere Neapolitani negabant, inde Manfredus in eos bellū sumpsit. Interea Conradus ex Alemania reuersus, oratione Māfredi captus, Neapolitanos apud se maiestatis reos agit, quod Manfredus portas clausissent, eiusdem criminis affines habuit & Campanos, quod una cum Neapolitanis in Manfredum consensissent, obsessam Neapolim fame domuit, octauoque mense ad deditionem compulsa, muros, nonnullasq; publicas & priuatas aedes solo æquauit, eadem Capuæ poena illata. Cūq; potitus esset omni Sicilia, altero post eius aduentum in Italiam anno, diem clausit, nō absq; suspitione dati ueneni ab eius medicis, a Manfredus pecunia corruptis. Instituit ex asse heredem Henrici fratris sui filium Cōradinum, eius quem Federicus in carcerem coniectum necauit, ut demonstrauimus, eiq; nominatim tutores ex Germania dedit, qui Siciliae res impubere Conradino moderarentur. Eius testamenti tabulas a Māfredo suppressas aiūt, e medio clam sublati testibus, & ijs qui scribendis interfuerunt, nihilominus ad Conradini fidem

Cōradinus.

dem populos hortatus est. Innocētius interea quartus, qui nouennio iam Lugduni fuerat, in Italiā rediit, & Perusij se continebat. Audita Conradini morte cōtractis tumultuarie copijs, quibus Neapolitanos quosdam praefecit equites, Neapolim uenit. ibiq; & a Manfredo Tarenti principe, cæterisq; regni proceribus, fere omnibus, honorifice exceptus, ac salutatus est. Interiectisq; paucis diebus obiit, anno salutaris ducentesimo quinquagesimo quarto supra millesimum mēse Ianuarij, illatusq; est in templū Neapolis cathedrale. Manfredus autem cum primū Pontificem morbo sensit implicitum, Tarentum secessit, & inde Luceriam quam Federicus Aphris habitandam dederat, hos Manfredus immisit in Pontificis copias, quæ Fogiæ nihil hostile suspicātes habebant. itaq; a Poenis omnibus spoliati sarcinis, maiori ex parte cæsi sunt. ipse Manfredus omnia regni loca, quæ Conradini tutorum nomine tenebantur, accepit in potestatem, praesidijsq; firmauit. Alexander itaq; quartus Innocētij successor Neapoli excessit Ananiam, ibiq; Manfredum diris execrationibus in publica contione deuouit, ac Octavianū quendam sedis Apostolicæ nomine legatum, Neapoli reliquit ad impetus Manfredi continendos. Is quia mœnibus sese continebat, ideo pauciores imparatioresq; copias habebat, & opera Manfredi atrati quidā ex Germania nuntij uenerant, qui flentes affirmarent ab humanis exemptum Conradinum. Manfredus simulato mœrore, quo mendacio fidē faceret, exequias, ut mortuo Conradino celebrauit, appellariq; continuo rex edicto iussit, omnēq; regiam gazam, quæ iam olim Pauormi seruabatur ex arario transferri ad se uoluit, cuius ui plerosq; copiarum ductores ecclesiæ sibi iunxit,

m 3 auxiliaq;

Manfred?

auxiliaque misit extorribus Florētinis, & Gibellinis Senen-
sibus, ijꝑꝫ Guelfos apud amnis Arabiæ pontē, cōmisso præ-
lio fusos in fugam uerterūt, Ob eamqꝫ rem fugatis aduersa-
rum partium ciuibꝫ Florentia Manfredi militibus occupa-
ta est, om̃isqꝫ fere Etruria Manfredo paruit, ipsos quoqꝫ Pi-
centes imperata facere Manfredus compulit, & si Pontifex
Vrbanus quartus Alexādri successor, euocatis ex Gallia mi-
litibus ex eo genere qui crucis insigne gestant, ad cōprimen-
dos illius conatus obnixē studeret, irritis tamen omnibus
auxilijs & Aluísiodorensis episcopi, Robertiqꝫ filij comitis
Flandriæ, & Ricardi comitis Vindomensis, ad Carolū con-
fugere coactus est, Ludouici Francorum regis eius nominis
Octauī qui mortuus in cælum relatus est, fratrē, qui comes
Andegauensiu, prouinciæqꝫ Narbonensis erat. Eiqꝫ utrius-
qꝫ regni Siciliæ concessio iure mandat, ut incubatorem Man-
fredum ui deturbet, expeditionē parante Carolo de medio
sublatus Vrbanus uacuum Clementi sedem reliquit, ei qui
quartus est cognominatus, quem rumor est e Gallia sub ha-
bitu religiosi mendicantis in Italiam uenisse. Huius Pontifi-
catu Carolus e Massilia cum triginta triremiū classe soluens
ingressus ostium Tiberis cum Beatrice coniuge Romam ue-
nit, auriqꝫ nummū annuis sexaginta milibus Romanæ pa-
ctis ecclesiæ Siciliæ reges appellati, Carolus & uxor apud
Lateranum a Pontifice coronati sunt, terrestribusqꝫ copijs
regni fines ingressi, statim Manfredum oppido sancti Ger-
mani, locisqꝫ finitimis adusqꝫ Beneuentum cedere compule-
runt, ubi commissio prælio tantis animis utrinque pugnaue-
runt, ut ipse Manfredus in acie occubuerit.

LIBRI SECVNDI FINIS.

MICHAELIS RI-

THI NEAPOLITANI, DE REGIBVS NE
APOLIS ET SICILIAE, LI-
BER TERTIVS.

TAQVE Carolus quem Neapolitani pri-
 mum uocāt, amisso duce facile fugauit ho-
 stes, oppidoq; Beneuenti potitus, alia bre-
 ui quoq; redegit in potestātē, prater unā
 Luceriam, quā tenebant Aphri, ut demon-
 strauimus. Cunque frequens rumor esset,
 aduentare cum copijs in Italiam Conradinum, quem Man-
 fredus falso mortuum iactauerat, iēto cum Pœnis ad Luce-
 riam fœdere, impetratoq; graui tributo, suis legibus & mo-
 ribus uti eos permisit, ipse in Etruriam proficiscitur ad resti-
 tuendos Guelfos, quos Manfredus eiecerat, occupatoq; Ca-
 rolo obsidione Boniti (castrī nomen id est) Federicus Al-
 phonsi Castellæ regis ei⁹ nominis decimi frater, Henrici mo-
 tus autoritate alterius eius fratris, qui pulsus ab Alphonso
 in urbe Roma Senator erat, cum classe Pisanorum, condu-
 ctoque Pœno milite traiecit in Siciliam, omnem pene insu-
 lam recepit in fidem Conradini Cōstantiæ sororis eius fili⁹,
 prater Messanā, Syracusas, & Panormū quæ portas ei clau-
 serunt. Eodemq; tempore qui Luceria tenebant Aphri uio-
 lato fœdere, longe lateq; prouinciā ferro igniq; populati
 sunt. & uxor Caroli Beatrix obiit Neapoli, quod ab Etru-
 ria Carolū reuocauit ad sua, qui primo quoq; tempore Lu-
 ceriā cœpit expugnare, & ecce nuncius adesse Conradinum
 regniq;

Carolus.

Conradini
cades.

Gallorū
cades.

regniq; fines ingressum affert, unde Carolus agmen aduersus hostem rapere coactus, ad lacum Fucinum prospere peruenit in campo, quem dicunt Palentinum. Plurimum profuit ad uictoriā Carolo militaris astus & strategema Alarici Neapolitani qui stipendia apud eum faciebat. Itaq; Carolus anno salutis ducentesimo sexagesimo octauo supra millesimū, fufis, fugatisq; hostium copijs, Conradinū quoq; uiuū redegit in potestate, qui post acceptā dadē octauo demū die Neapolim perductus ad Carolū. publico iudicio rei capitalis dānatus securi percussus est. Ipse Carolus omnia quæ Federicus eiusque legatus nomine Capitius occupata præsidijs firmauerāt, paruo negotio recepit, Hyemeq; exacta Romam redijt, oblatamq; a Romanis senatoriā dignitatem non respuit, integerrimeq; & splendide administrauit. In gratiam deinde Ludouici Francorum regis eius fratris expeditionis aduersus Aphros socius fuit, unde amisso fratre reuersus ad obsidendam Luceriam intēdit animum. Insequuto tempore nostræ salutis anno Millesimo ducentesimo octogesimo primo, Siculi conspirauerunt in Gallos initium defectionis a Panormitanis est factum, uno eodēq; die quicquid in Sicilia Gallorum fuit ad internicionē per exquisitos etiā cruciatus trucidatum, continuoq; a Carolo ad Petrum Aragonū regem defecerūt. Et iam Carolus obsidebat Messanam cū Hispanæ classis aduētū territus, in Italiam se recepit, ipsumq; Petrum ad singulare certamen prouocauit, apud Burdegalam locus ad dimicādum dictus est ab Angliæ rege utriusq; necessario, qui tunc Burdegala proximisq; fines habebat in potestate. Carolus cū uenisset ad statutum diem Petrū non reperit, sed is postea causatus est ad condictum

ad condictum uenisse, Caroloq; nō reperto discessisse. Interea morante in Gallia Carolo, Carolus eius filius Salerni princeps indigne ferens a Rogerio Dellora, qui dāssis Petri praefectus, Almiratum Siciliae, Aragonumq; se iactabat, Neapolis infestari portum, spreto Cardinalis Parmensis legati autoritate, cum Rogerio nauali praelio confligit, amissaq; nauium parte uiuus in hostium potestatem uenit, atq; in Siciliam primo, mox inde in Aragoniam deductus est. Interim Carolus eius pater ex Gallia Neapolim rediit urbem trepidam confirmat, ipse cum copijs in Apuliam se confert, ut contractis undiq; nauibus in Siciliam traiceret, sed inter apparatus belli subita ui morbi correptus, interiit. Carolus autem Salerni princeps, is qui custodiebatur Aragoniae, de functo patre egit cū Carolo Valesij comite, Philippi cognomento Pulchri regis Franciae Germano fratre, ut in Italiam copias mature duceret, Cardinaliq; Parmensi, quem Martinus quartus Pontifex Romanus legatum regni finibus imposuerat, quiq; regnum continuerat in fide Caroli subsidio adesset. Interea Philippo Frācorum, Petroq; Aragonum rege uita functis, Odoardus Angliae rex utriusq; necessarius autor pacis Burdegalam uenit, ut res componeret his conditionibus, ut Carolus Salerni princeps, ad quem iure successionis regnum Siciliae pertinebat, e carcere dimitteretur, idq; effecisset, nisi noua Belli incendia apud Siciliam exarsissent. Nam cum legatus, Valesijq; comes; insulā adorti magnas accepissent clades a Rogerio Dellora qui se gerebat Almiratum pro Iacobo secundo genito, Petri, quem superius mortuum demonstrauius, omīssa mentio pacis est ad annos duos. Demum per ipsum Angliae regem durioribus quam

Carolus
secundus

n a principio

a principio oblata fuerant conditionibus data pax. Carolus enim Salerni princeps inter cetera curaturum se recepit, ut ipse Iacobus insulae Siciliae rex institueretur. id si triennio non confecisset ultro rediit in custodiā, quae ut rata forent obsides dedit. Carolus eius filiū natu maximum cui cognomen tū Martello fuit, qui per matrē Vngariae regno potius est ex Maria Stephani quinti filia natus, auocq; materno, eiusq; filio Ladislao quarto defunctis, Andrea tertio, Andrea secundo nepote, qui regnū ui occuparat, auxilio Ro. Pontificis expulso, Vngariae se regem constituit, & si nonnulli sentiunt nō Carolū Martellū, sed eius filiū paterno nomine Carolum, rerū in Vngaria potitum, obsidem quoq; dedit alterum filium Loygium, qui minorū dogma professus, Episcopusq; Tolosanus inauguratus, adeo sancte uixit, ut moriens Pontificis, patrumq; decreto consecratus, & inter diuos relatus sit. Rebus ita compositis Carolus eo nomine secundus a Iacobo dimissus, aliquandiu moratus in prouincia Narbonensi, per mediā Italiā Perusium se cōtulit. quo patres & collegiū Cardinaliū mortuo Nicolao quarto Pont. conueuerant, ut alterū sufficerent in eius locū cū duobus annis & tribus mensibus interpontificiū fuisset, & ecclesia sine pastore. Cardinales adhortari nō destitit, ut aliquē tandē dedararet sed eo praesente, nihil ex Caroli sententia gestum, post eius abcessum omnium studia inclinauerūt in Petrum de Murono, qui uitam ducebat Anachoritae, in finibus Sulmonis apud montem Maiellae, qui Caelestinus tertius appellatus est, & ad Caroli preces Neapolim uenit, ubi tandem inuito & dissuadente Carolo Pontificatu se abdicauit, unde Cardinales in eius locum Benedictum Caietanum ex Anagnina oriundum

Diu⁹ Loy
gus Fran
ciscanus.

Caelestin⁹
tertius.

nia oriundum Neapoli suffecerunt, isque Bonifacius octauus est dictus, habuit Carolus ex Maria unica regis Vngariae filia, praeter eos de quibus ante diximus, melioris sexus Liberos quatuor, & in his Robertum Calabriae ducem qui mortuo patri successit in regno, puellas autem quinque, quarum duxit unam Ludouicus cognomēto Vtinus Francorum rex, alteram Iacobus Aragonaeus Siciliae Rex, tertiam Federicus Iacobi frater Aragoniae Rex, quartam Marchio Ferrariæ. Nec affinitas Aragonum Carolo fuit impedimento, quo minus spreto foedere post Iacobi mortem recipiendae Siciliae consilia agitare, eoque cum copijs Robertum Calabriae ducem, eius filium misit, & Philippum alterum quoque filium Tarenti principem cum paratissima classe, fratrem subsequi iussit, & primo statim aduentu Catina urbe potiti, cum Siculi tumultuario milite classem diripiissent, ut aegre paucae triremes fuga euaserint, Philippusque agmen ad recuperandam Catinam protinus ex uictoria ducentibus occurrisset, inito praelio uictus in potestatem hostium uenit, uinctusque Panormum deductus est. ipse Robertus cum triremibus quae paucae superfuerant ex aduersa pugna, relictæ Catina urbe Neapolim rediit. Interea Federicus qui Iacobo successerat, habito delectu, copias parabat, quas subsidio Siciliae mitteret. Cunque maritima classe instructa, impositisque militibus, Catalonia soluisset, de uictoria Siculorum certior factus in Calabriae duxit, eaque Regio breui in eius potestatem reducta est.

Sed Carolus Vallesius Philippi cognomento pulchri iam tum defuncti frater, & patrui Ludouici Vtini, qui Philippo patri successerat, eius cui

n 2 Roberti

Carolus
Vallesius

Roberti sororem nomine Clementem nupsisse demonstra-
uimus. anno salutis Millesimo. trecentesimo, cum Bonifaci-
us octauus Iubilaeum indixisset, in urbem uenit, ut patrum
fauides colligeret ad recuperandum Constantinopolis im-
perium, quod eius uxori Catharinae debebatur, ultimi Bal-
duini Flandrensis unicae filiae Constantinopolitani impera-
toris. Cuius aliquandiu Romae desedisset, inde Florentiam
profectus, ad componendas Etruriae seditiones, cum Ponti-
fici a quo missus erat haud quaquam, satisfaceret, ex Etruria per
Marfos in Apuliam cum omnibus copijs se contulit, & im-
perata Caroli facere Calabriam coegit, auctorque pacis inter
eum Federicumque fuit, ut restitutis hinc inde praelio captis
Federicus in uita Calabria potiretur. exinde Carolus obiit
anno salutis Millesimo trecentesimo octauo Neapoli con-
ditus in aede Dni Dominici.

Robertus. Robertus itaque Calariae dux Auinionem profectus ad salu-
lutandum Pont. patrum decreto Rex appellatus, in Italiam
constituto regno reuersus, apud Bononiam Pelaguram car-
dinalem offendit Pont. legatum, qui Ferrariam receperat a
Veneto & Frisco Azonis filio. eamque Roberto pro Pontifi-
ce gubernandam dedit. is Decum De la Racta cum cohorte

Henricus. Aragonensium Ferrariae praefecit. Cuius Henricus Luxim-
burgus imperator esset electus, oratoresque Florentiam de-
stinasset, Robertus qui Federici formidabat aduentum mul-
ta comminatus ex Bononia Florentiam uenit, ubi aliquan-
diu commoratus, omne per Etruriam Guelfum nomen ad
pristinam cum Florentinis ineundam societatem compulit,
eorumque se caput principemque constituit. Et iam Federicus
ad obsidendam Florentiam pertendebat, neque Florentini
diutius

diutius effugere posse uidebantur quin inopia rerum domi
 ti infenso imperatori deditionem facerent cum praesertim
 Robertus auxilia non submitteret, praeter ea quae a Bono-
 nia Ferrariæq; aduenerant. itaq; Florentini Federico portas
 aperuerunt, salutem tantum pacti, & ne exules aliquo tem-
 pore per quamcūq; causam reduceret. Imperator ut in Ro-
 bertum iure ageret Pisas accessit, ubi seruato iuris ordine cō-
 tra Robertū processit, Areti q; postea pro tribunali pronūci
 auit Robertum Regno priuandum uideri. Sed hāc eius sen-
 tentiam Clemens quintus irritam iudicauit, extatque etiam
 nunc Clementina, cuius initium est Pastoralis, sub rubrica
 de re iudicata. Nec ita multo post imperator apud Bonco-
 uentum diem clausit haustu ueneni, quod rumor est in Eu-
 charistia propinatum a quodam fratre predicatorū, a Flo-
 rentinis submisso. Mortis eius accepto nūcio Federicus Ara-
 gonēsis qui uiolato foedere, Regio ui capto, Brutios infesta-
 bat, copias in Siciliam reduxit, uerum nec Henrici quidem
 morte bella in Etruria cessarunt, sed ab Ugutione Fagiola/
 no Gibellinarum factionum duce Philippus Tarenti prin-
 cept, & Petrus Grauinæ comes, qui fratris eorum Roberti
 copijs praerant, Guelforumq; partes tuebantur, in acie pro-
 fligati sunt. unde Ferraria pulso Deco de la racta a Rober-
 ti fide defecit ad Estenses anno salutis Millesimo trecentesi-
 mo duodeuigesimo. Ex eoq; tempore Ferraria concessit in
 Estensium ius cum prius in ea Pontificis legati fuissent, & ui-
 tarij. Tot dadibus impar Robertus Florentinis pacem de-
 dit, quorum fidem cum suspectā haberet, agitabat animo
 grauius in eos animaduertere, sed a Ludouico Bauaro Gi-
 bellinorum partes excitante, cum Guelfos ex Genua pelle-

Henrici
 impato-
 ris mors.

n 3 re conarentur

reconarentur, imparesq; aduersæ factioni Guelfi qui tum
 ciuitatem moderabantur, auxilium Roberti implorassent,
 oblata urbis potestate nihil cunctatus Genua Sauonaque
 potitus est, anno salutis Millesimo trecentesimo trigesimo,
 filium quoq; Carolum petentibus Florentinis dominū de-
 dit, ut Castrutij Tyranni Lucensis uim conatusq; reprime-
 ret. is deinde Carolus, cum patri subsidio uenisset a Bauaro
 timenti bellum, subita ui morbi correptus interiit. non eua-
 sit Robertus Ioannis uigesimali secundi cēforiam notam, nā
 quom foedus iniisset cum Vicecomitibus Estensibus, Gon-
 zagis, Carariēsis & Scaligeris aduersus Boemos, quibus
 fauebat Pontifex, omnes ab eo diris execrationibus deuoti
 sunt. Ioanne uita functo, Iacobus Tolosanus titulo sanctæ
 Priscæ Cardinalis in eius locum subrogatus, & Benedictus
 duodecimus appellatus est. post quem, Pontificatū gessit
 Clemens sextus, anno salutis Millesimo trecentesimo qua-
 dragesimo septimo, quo tempore Robertus excessit, super-
 stitibus duabus ex Carolo septimo iā defuncto neptibus.
 Ex ijs Ioanna natu maior, quæ uiuente Roberto nupserat
 Andreas Vngaro sobrino suo, successit in regno. uirumque
 Andream apud Atellam, quæ nunc urbs Aversa dicitur, sua
 spendio tollendum curauit, ac Ludouico Tarentino princi-
 pi Philippi filio regis Roberti fratris, iterum nupsit, audito
 que Ludouici Andream fratris aduentu, sceleris conscientia
 uiribusque suis diffisi, Ludouicus & Ioanna Narbonā pro-
 fugerunt, regni custodia commissā Carolo patrueli suo du-
 cis Dyrrachij, comitisque Grauinæ Petri filio. Ludouicus
 Vngariæ rex ingressus regni fines, Sulmonenses imperata
 facere recusantes, ex itinere domuit, Ducem Dyrrachij ca-
 ptum

Ioanna.
 Andreas.

Ludouic/
 cus.

ptum ultimo affecit supplicio, regnum quo potius praesidi-
is firmavit. Incrudescente per Italiam peste, tertio demum
mense in Vngariam redijt, nec ita multo post adnitente
Clemente sexto, qui per Guidonem Lemouicensem Ludo-
uici necessarium, Portuensensem Cardinalem in Vngariam
Legatum hoc ab eo contendebat, Pax a Ludouico Ioannae
data his conditionibus est, ut regnum Ioannae restitueretur
eiusque uir Ludouicus solo Tarentini principatus titulo
contentus esset. Verum Clemens accepto a Ioanna Aue-
nionae, specie uenditionis, maiori parte remissa stipendij,
quod pro regno Neapolitano debebatur, ipsum Ludoui-
cum regijs ornauit insignibus. Per idem tempus Gregori-
us undecimus ex Auenione Romanam curiam cum reuo-
casset, Cardinalesque Benedictum Neapolitanum Archie-
piscopum Barij Pontificem declarassent, Urbani sexti indi-
to nomine, Cardinales Galli, quibus electio non placue-
rat Ananiam primo per causam uitandi caloris egressi, in-
de Fundos accesserunt, ubi reginae opibus freti Cardina-
lem Genebensensem in Clementem septimum elegerunt.
Hac iniuria permotus Urbanus Vngariae regem sollicita-
uit, ut eius auxilio bellum contra Ioannem repararet, in-
ductus autoritate Pontificis, Vngariae Rex Ludouicus, Dy-
rachij ducem Carolum eius filium, quem in priori expedi-
tione ultimo supplicio affecerat, uel ut alij sentiunt, An-
dreae fratris a Ioanna necati filium nomine Carolum, qui
bellum contra Venetos gerebat, in sinibus Taruifinis in Io-
annam regnumque mouere iussit. Itaque salutis anno
Millesimo trecentesimo octogesimo primo, Carolus in-
gressus regnum Ioannae, exercitu uarijs superato praelis,
cuium

ciuium deditione Neapoli potitus est, ipsamq; Ioānam cir-
 cumfedit in arce noua. Clemens autem septimus Andega-
 uensem Ludouicum Ioānis Francorum regis filium, & Ca-
 roli quinti fratrem qui Caroli sexti tutor eius ex fratre Ne-
 potis adhuc impuberis Galliae res administrabat, euocauit,
 isq; posthabitis om̃ibus ad opem ferendam Ioannae uenit
 ut electo Urbano Pontificatum Clemēti uindicaret. & iam
 per annum bellum gesserat, cum Carolus Francorum Rex
 Ludouici nepos equitum turmas immisit, qui Aretium in
 Erruria occuparūt, arcemq; Guelforum praesidio munitam
 obsederunt. Interea Ludouicus Andegauensis obiit, & ipse
 Carolus Dyrrachius uniuerso regno potitur, captamq; Re-
 ginam cōiecit in carcerem, nec ita multo post elisis faucibus
 ibi strangulandam carnifici dedit. Urbanus, om̃esq; patres
 ad eum gratulatum uenerunt, ipse Pontifex cum a Carolo
 non potuisset impetrare, ut eius nepotem Capuae Principē
 crearet, indignatus, aperte in regem minabundus abiit, tan-
 ta utriusq; animorum offensione, ut ex regia discedenti Pō-
 tifici Carolus custodes adhiberet, ne quid in eum moliretur
 Urbanus iniuria dissimulata, Nuceriam ad aestiuādum sibi
 patribusq; a rege impetrauit, oppidoq; munito contra Cai-
 rolum iure agere quæstionemq; habere cœpit. Cui cum diē
 dixisset, facete respondit Carolus, se non per aduocatū, sed
 per se affuturum, copijsq; tumultuarie coactis Nuceriam cō-
 tendit, urbeque obsessa, potiturus ea cum Pontifice uideba-
 tur, sed Raymundus eius filius Nolæ comes, is qui postea
 Tarenti princeps euasit, cum stipendia sub rege faceret Ur-
 banum seruauit, nam deductus ad litora Salerno proxima
 paratas Ligurum triremes conscendit, & Genuam cum tora
 curia

curia petijt. Interea Ludouicus Vngariae rex absque sobole
decessit, ipseque Carolus a principibus Vngariae per legatos
euocatus ad regnum profectus eo, trucidatus in quodā con-
uentu, quem celebrabat est, Ladislao, Ioānaque superstitibus
impueribus, quos apud uxorem Margaritam Neapoli re-
liquerat. Per eosdem dies Auinione defuncto Clemente se-
ptimo, Petrus de Luna suffectus in eius locum Benedictus
tertiusdecimus. Urbanoque sexto Romae mortuo Bonifacio
us illi nonus subrogatur. Ladislaus itaque Caroli filius adni
Ladisla-
rente Bonifacio Pont. nono, regis nomen & insignia Caie- us.
tae adhuc impubes accepit a Cardinale Florentino Pont. ad
eam rem copijs suis omnibus Albricum Cuni comite pra-
fecit, magnumque regni Conestabulum creauit in locum Ioā-
nis Galeatii, sub quo stipendia merebat Albricus, eosque re-
gni fines quos Andegauensis Ludouici filius, eius quem mor-
tuum demonstrauimus, studio partium tenebat occupatos
recuperauit. Itaque toto regno potitus, ab Vngariae principi-
bus populisque euocatus, Iaderam ab obsidione exemit, alla-
toque nuncio nonnullos in eum Neapoli coniurasse, uel ut alij
tradunt quod Sigismundus Rex emissus e carcere, sui regni
iura contrectabat. Iaderam Venetis uendidit, ipse Neapo-
lim continuo reuersus, in multos animaduertit, & in primis
in Sanseuerinates, rebusque regni constitutis in alios exerci-
tum, quem habebat electissimum, duxit. Ex Maris agroque
Piceno & Vmbris multa occupauit, obfessaque Florentia la-
psus in aegritudinem, paucis interpositis diebus ex ea Nea-
polim reuersus, occubuit, haerede relicta Ioanna sorore, cui
postea cognomentum secundae fuit.
Quae Cheldria duce, cui nupta fuerat amisso, certior facta
Ioanna se-
cunda.
de morte

Sigismu-
dus rex.

Ioanna se-
cunda.

de morte fratris & testamento, ad incundā hæreditatē Neapolim rediit. Cuncq; cuidam Pandulfello elegantis formæ uiro usq; ad infamiam nimis indulgeret, hortatu principū secundo nubere statuit, itaque Iacobum Marchiæ comitem ex familia Burbonum, eius quidem, sed longo stemmate necessarium certis conditionibus sibi iunxit, & in primis ea, ne titulum regis usurparet, aut personam gereret, Tarenti principatu contentus, eiusque uestigialibus, regni administratio libera Ioannæ remaneret. Cæterum regni principes, quique apud exercitum erant cum imperio, & ordines ducebant odio in Pandulfellum Sfortiamq; inducti certos homines obuia Iacobo miserunt cum mandatis, ut regium nomen, animumque afferret, non defutura sibi auxilia. Appulsumque Manfredoniam, quos dixi, nunciij regem salutarunt. excepto Sfortia, in quem Iacobus, siue ea de causa, siue inde sumpta occasione iure egit, eumque coniecit in carcerem arcis Beneuenti, omnesque qui sub eo stipendia faciebant exarmauit, diripiendosq; militi suo concessit. Vt uero Neapolim peruenit, summo omnium plausu exceptus ut rex, arce quam Castellum uocant nouum, præsidij, præfectique perfidia potitus, in Pandulfellum capitali supplicio animaduertit. In ipsum quoque Sfortiam omnia parabatur exempla, quæ tamen in alium dilata sunt diem, opera Michele, Laurentijque Attendulorum. Iacobus exclusa Ioanna, ac Italis omnia cum Gallis administrabat, iniuriam Regina dissimulanter tulit, ut apud uirum fidem, autoritatemque sibi compararet, & egredi ex arce per eum liceret. Voti compos ubi tempus opportunum putauit, communicato consilio cum Octino Caraciolo & Annichino Morinoli, remansit in

mansit in urbe, populoq; ad arma concitato, subito impetu in Iacobi praesidia, magistratusq; facto, Sfortia refracto carcere emittitur. Galli passim trucidati, partim capti, spoliatiq; partim excedere ex urbe permessi, nonnulli quoq; in custodiam traditi. Ipse Iacobus renouatis conditionibus, quibus aduenerat cum Regina aliquandiu uiuit, mox in arcem quae dicitur Oui, coniectus exeundi potestatem non habebat, Omniaque per Marinum Boffam gerebantur, qui post opera Seriannis Caracioli, qui sequuto tempore Melphis dux, & senescalus regni fuit, Sfortiaeque opibus eiectus est, haud ita multo post cum Seriannes aduersus Sfortiam procederet, ille cum una legione Neapolim ingressus, populum ad libertatem contra Seriannem Christophorumque Caietanum Fundorum Comitem concitauit, sed res multo aliter quam sperabat euenit. Nam cum uicum Corregiarum, quem nunc appellant coronatam cum copijs occupasset, Reginae iussu populus arma corripuit, Sfortiamque nihil tale suspicantem ex improviso adortus, legionem adeo dissipauit, ut agere Sfortia cum sexcentis equitibus uia Puteolana Acherras se receperit ad eius urbis comitem Reginae infensum. Inde hostilia quaeque in Neapolitanos moliri coepit, iactans id ab se non odio reginae fieri cuius imperata facturum se diceret ut clientem, non Neapolitanorum, quos summo opere diligeret, sed eorum tantum qui summa rerum praesent. Iis commodis adducti Neapolitani reginam frequentes adeunt, & foedus cum Sfortia iacere compellunt his conditionibus, ut incommoda belli refarcirentur a Regina, litteraeque darentur ad principes de fide & integritate Sfortiae, quae multis antea literis apud principes insinulauerat. Est etiam cautum ne Seriannes esset in urbe Neapoli, sed in certum praescriptumque

præscriptumque locum relegaretur. Eodem forte tempore Martinus quintus, a Ioanna per legatos contendit, ut Iacobus eius uir e uinculis emitteretur, idque facile impetrauit a Regina, quæ odio flagrabat in Sfortiam ob eiectum Serianem, eamque rem perniciosam Sfortiæ fore intelligebat. Itaque Ioannis Arcolani consilio Sfortia curauit ut Serianes ab exilio reuocaretur, eoque modo cum Regina redit in gratiam. Vnde Iacobus desperatis rebus suis de fuga cogitare cepit, naueque Ligustica, quæ forte stabat in anchoris, clam confecta Tarentum delatus est. Vbi circumfessus a Ioanna cum laboraret, urbem Io. Antonio Vrsino accepta ab eo pecunia tradidit, e uestigioque in Galliam profectus, apud oppidum Bisuntium religioni initiatus, interiecto tempore diem clausit. Nondum Ioanna a Pontifice regia acceperat insignia, quare missis tribus equitum milibus ad eiiciendos Tyrannos, qui opes ecclesiæ minuerant, a Martino Pontifice quinto coronata est, negotiumque Sfortiæ datur, ut ecclesiæ res affereret, is in Brachium Montonensem ducto exercitu, commisso prælio superatus est in agro Viterbiensi. Ad nūciū claudis Regina Seriannis hortatu cum Brachio fœdus icit, ut exilij iniuriam ulcisceretur, autor enim Sfortia fuerat ut Serianes a Neapoli excederet, ut demonstrauius. Eam rem (ut debuit) indigne Pōtifex tulit nullam habitam sui uel ecclesiæ rationē. Quare Martinus Brachio quibus potuit conditionibus pacem dedit, ipsamque Reginam iudicauit indignam, quæ res ecclesiæ teneret, ac Ludouicum Andegauensem eius nominis tertium Siciliæ regem declarauit. Sfortia uero Pontificis ope, collecto nouo milite in regnum redijt, quæque a Ioāna ut copiarum dux signa acceperat ei restituit, bellumque

Brachius

Ludouicus tertius

bellumque indicit. Quo metu percussa Alphonsum regem Alphon-
 Aragonum adoptauit in filium, qui forte eo tempore solu- sus.
 ta a Bonifacio oppido Corsicae obsidione, Siciliam cum pe-
 teret, audita Reginae legatione, Neapolim uenit. adiunxit
 Alphonso regina Brachium, qui paribus auspicijs, opibus-
 q; Sfortiam repellebant. Vnde Sfortia diffidens rebus suis
 per Brachium Reginam sibi conciliauit. ea pax Alphonso su-
 specta fuit, animoq; reputans, quanta in ea muliere esset in-
 constantia, sibi putauit arces urbis expositas mari praesidio
 firmandas, coniectoq; Serianne in carcerem Reginam cir-
 cumsedit in arce Campana, quae Neapoli sic appellatur. Lis
 illa coacta difficultatibus a Sfortia auxilium implorat, qui
 nihil conctatus subito uenit, Alphosumq; soluere coegit ob-
 sidionem, initoq; praelio fudit, in fugamq; uertit. ipsam re-
 ginam ex arce eductam Auersam perduxit incolumem. Al-
 phonso interea ex arce noua quo se receperat, saepe cu Ne-
 apolitanis eruptione facta, pugnauit, urbeq; demum stu-
 dio partium potitus, aduersae factionis aedes ad mare uer-
 gentes diripuit. ob eamq; rem Ioanna Ludouicum Ande-
 gauensem qui a Martino Ponti. accitus Romae substiterat,
 abdicato Alphonso, adoptauit in filium. Vrgebatur itaque
 Alphonso hinc a Regina ac Ludouico qui Martini innite-
 bantur opibus, hinc a Sfortia qui rem bellicam administra-
 bat, nec alium militem quam Aragonensem habebat, & unius
 auxilia Brachij, quem Sfortia apud Lauzanum cum semel
 acie fudisset, iterumq; apud Francauillam dum fugientes Bra-
 chianos insequi, Aternumq; fluuium, quem Piscariam uul-
 go uocant, transire contendit, aquarum uortice raptus occu-
 buit, cuius obitu Aragonenses conuersa fortuna uictores
 euaserunt

euaferunt . isque belli finis extitisset , nisi Philippus Medio
 lanensium Dux ualidissimā a Genuensibus instrui dasset
 imperasset, qua & reginā Neapolitanis restituit , & reginæ
 maritima omnia loca. Vnde Alphonsus regno excedere co
 actus parata noua classe Massiliā delatus, ex improviso ur
 bem adortus ui expugnatā diripit atq; incēdit. Post paucos
 inde menses Alphonsus indigne ferens a Martino Ioannā
 Ludouicūq; Andegauensem contra se adiutos, antipapam
 in Panisculo mortuo Benedicto erexit. unde Martinus Al
 phonsum Anathematis affinem pronunciauit. Eoq; paulo
 post ab humanis exempto Gabriel Condemarius Patria
 successit genere Venetus, qui mox Eugenius quartus est ap
 pellatus, eiusq; Pontificatu Ioanna diē clausit . Hinc uariæ
 contentiones ortæ. nā Pontifex episcopum Racanatensem,
 quem Patriarcham creauerat, Alexandria legatum, Nea
 polim misit, ut eius regni oppida redigeret in ecclesiæ pote
 statem. Principes autem regni ciuesq; Neapolitani legatos
 ad Renatum defuncti Ludouici fratrem mittunt , qui nun
 cient illum a Ioanna supremis tabulis hæredem scriptum,
 atq; ad Regni possessionem capeffendam inuitent, legato
 rum numero fuerunt Pulcini, Nolæ Casertæq; comites Io.
 Cicinellus, Octinus, Caraciolus, & Marinus Boffa. ex altera
 parte Io. Anto. Marazanus Sueffæ dux , Christophorus
 que & Rogerius Caietani, quorum alter Protonotarius, al
 ter magnus erat Camerarius , Comes item Laureti, atque
 Franciscus Pandonus , is qui postea Venafri comes est ap
 pellatus, ad Alphonsum nuncios in Siciliam miserunt cum
 mandatis , mature Neapolim ueniret sese curaturos , ut
 omnia conderent in eius potestatem . Iacobus autem Cal
 dola.

dola, Peligni Marſiq; qui colunt Aprutium, in ita ſocietate decernunt, eum ſe pro rege habituros quemcunq; Pontifex daret, & ab optimis quibusque regni probaretur. Interim Patriarcha cum Neapolitani portas ſibi clauſiſſent, aperire uiam ferro ſtatuit. At Alphonſus oblatam recipiendi regni occaſionem nequaquam neglexit. Aenariamque delatus inſulam, quæ nunc Iſcla nominatur, inde Sueſſam uenit ibique q̃ maximas potuit copias comparauit, urbemq; Caietam circumſedit auxiliatoribus Antonio Columna Salerni Principe, Chriſtophoro Rogerioq; Caietanis, Franciſco Urſino comite Conuerſani, Ludouico Columna, Franciſco Pandoro, & Comite Campibaffi, qui coniurauerant in Neapolitanos. Erant forte Caietæ complures ex Lyguria Mercatores, qui coemptis rebus quas Genuam importarent, mare ab hoſtibus tempeſtatibusq; pacatum expectabant. Cunq; Alphonſi claſſe nauium onerariarum undeuiginti, Triremiumq; undecim, & unius biremis, quæ pro portu Caietæ ſtabant, eos exitu prohiberent Genuenſes ſimul de periculo ſuorum ſolliciti, ſimul ægre ferentes, in Catalanorum poteſtatem regnum redigi, Philippo Anglo Mediolanenſium duci, qui Renato regi fauebat, facile paruerunt, ut claſſem nauium duodecim tectarum, triremium trium, Biremiſque unius, obſeſſis Caietanis, ſubſidio mitterent. id ubi comperit Alphonſus terreſtres copias nauibus impoſuit, paucis ad continuandam obſidionem relictis, ipſum quoque Tarenti principem reuocauit ex Capua, quæ tunc illi parebat. Cunque ex littore Caietæ ſoluiffet ad inſulam Pontiam una ueliſicatione peruenit. Ibi cum noctu ſtetiffet in ancoris, poſtridie cum luce Genuenſium

27
 nuenſium claſſis in conſpectu fuit, initoque nauali praliō
 uictoria ad Lygures inclinauit. captis Aragonenſium pleris
 q; nauibus, Alphōſus, eiusq; duo fratres multiq; regni prin
 cipes, qui claſſem cum eo cōſcenderant, in hoſtium poteſta
 tem uenerunt, inuitisq; Genuenſibus ad Philippum Medi
 olani ducem perducuntur. Ad nuncium cladis qui remanſe
 rant in caſtris Alphōſi ad Caietam, omiſſa obſidione in lo
 ca quiſq; tutiora domum ſe receperunt. Alphonſus & cum
 eo capti Principes apud Philippū in ſummo habiti hono
 re, pluribus magnificiſq; donati muneribus in patriam re
 miſſi ſunt. Id eo conſilio a Philippo factum dicunt, ut quos
 tanto ſibi beneficio obſtrinxerat, eos adiutores in occupan
 da quam affectabat Italiae dominatiōe, ſocios haberet. Ob
 eamq; rem Genuenſes a Philippo ſe neglectos rati, quod ſe
 inconſultis Alphonſum liberaſſet, ab eo defeſerunt. Legati
 uero quos ad euocandum Renatum demonſtrauiſus, ubi
 illum cuſtodiri a Philippo cognomento Bono apud oppi
 dum Diuionenſe compererunt, Hiſabellam cōiugem cum
 duobus liberis in Italiam Neapolimq; menſe ſeptembri de
 duxerunt, ea cum Caietam ex itinere diuertiffet, urbemq; in
 poteſtatem Mediolanenſium ducis eſſe redactam nouiffet,
 mutatis magiſtratibus omnem regni curam per ſe geſſit. Al
 phonſus autem dimiſſus octobri menſe cum Io. Antonio
 Tarenti principe duceq; Sinueſſæ, & Iofia aquauiua maio
 res q; unquā antea parauit copias. Per idē tempus Alphon
 ſi frater Petrus infans claſſem, quæ ſuperfuit ex praliō apud
 Siciliam reſectam, ad transferendum fratrem ex portu Lu
 næ, qui nunc Veneris appellatur, deducebat, is cum prædan
 di ſtudio deſcendiſſet ad Caietā, Oppidani qui rerū omniū
 inopi

inopia laborabant, existimantes Alphonsum Ducis Mediolani, Ligurumque uiribus auctum adesse, deditionē continuo fecerunt, antequā de Ligurum defectione quicquam rescissent. Eugenius aperto studio Renati partes amplexus, auxilia subministrabat, ab eoque missus Patriarcha Aquilā primo recuperauit, inde pulso praesidio Francisci Minicuci Aquilani, Ritijque Montisclarensis, qui stipendia sub Alphōso faciebant, omniq; demum tractu adusque Saltum Cassinensem hac prima expeditione potitus est. Eo successu elatus in sequentem annum copias in Alphonsum iterato duxit, confessionemque timoris intra moenia Capuae compulso expressit. Ipse Patriarcha pugnae copiam non faciente Alphonso, cum Tarenti principe manum conseruit ad Beneuentū, uictumque acie uiuum cepit, a quo cum omne ius hostis abstinuisset, eumque nimis humane accepisset, animum Iacobi Caldolae qui graues & professas inimicitias cum Tarenti principe exercebat, abalienauit. Itaque Patriarcha desertus a Caldola qui prius Alphonsum prouocabat, impar esse cepit. Alphonsoque premente coactus est intra Salerni moenia se recipere, ubi comiteatu interclusus ab Alphonso inducias petere necesse habuit, idque non aegre ab Alphonso impetrauit, qui omni studio ferebatur ad delendum Caldolam, qui grauatus Alphonso uictoriam Patriarchae rursum se coniunxit, communicatoque consilio proxima Alphonso castra dominici natalis nocte, dolo opprimere statuunt, sed spe frustrati non diu perstiterunt in male sarta gratia, quare Patriarcha dimissis imperio Laurentij Attenduli copijs, ipse uetustam conscendit triremem apud oppidum Vigiliās, & primo Venetias, inde Ferrariā se contulit ad Eugenium. Per idē

In male
sarta gra-
tia non diu
perstiterunt.

p tempus

Renatus. tempus emissus a carcere ducis Burgundiæ Renatus Ligustica cum classe Neapolim uenit, opibus Attenduli Michaelis & Cardolæ fretus, sed res longe aliter euenit. nā Genuensium naues nulla magna re gesta e uestigio domum redierunt, & Renatus quanquam potitus arce, quam Nouam uocant, unde Catalani maximis assidue cladibus affecerant urbem, tamen Alphonsum prohibere non poterat quominus graui obsidione Neapolim premeret, ut ægre Renatus & sui tolerarent inopiam commeatus, quem Ligurum naues importabant. Interea Pontifex per Florentinum Cardinalem ad eam rem legatum, cum utroque egit, ut aquis conditionibus pacem componerent, qua negata ad annum duntaxat inducias impetrauit, intra quas Iacobus Caldola correptus apoplexia diem clausit extremum, in quo uno magnam fecit iacturam Renatus. Eo nanque mortuo, Alphonsus Acheras primum, deinde Auerfam fame domuit, & ui cepit. Ea re commotus Hysabellam Renatus uxorem Neapoli reliquit ad spem simulandam, ipse ad Antonium Caldolam confugit, unicum rerum suarum presidium, quem cum Iacobi morte fluctuantem confirmasset, ab eo Raymundoque, & utroque adnitente, ab Aquilanis, ac cæteris, qui in Aprutio Apuliaque in eius fide persistiterant, impetrauit, ut eum pecunia iuuarent. ex qua paruas copias reparauit. Dum hæc ita fiunt, Alphonsus adeo Neapolim premebat, ut uacua ciuibus ob inopiam rerum sine externo milite defensari non posset. Eo tempore Renatus oppidum Puteolos loci natura tutum tantummodo tenebat. ad equitum quatuor milia in armis habebat, & intus Antonium Raymundūq, & Traianum Caracolum

ciolum Auellini comitem, quæ tanto silentio duxit in Alphonsum, ut prius in conspectum uenerint, quam ille quicquam sentiret. Existimantque nonnulli, si Renatus hostem subito adortus esset eum potuisse deleri, sed ei bene gerenda occasio amissa est, Antonij Caldolæ conctatione, qui dum dubitat utrum manum conferrent, Alphonso locum dedit, ut a periculo sese recipere in tuta, hostique uiam daret. Res adeo Renato suspecta fuit, ut Antonium custodiæ traderet in arce Neapolitana quasi perfidiæ reum. Sed Antonius errorem, imprudentiamque & incertum rerum euentum excusans, pœnam deprecatus, ea facilitate, qua coniectus in uincula, continuo dimissus est. Antonius hac iniuria permotus, ut primum nactus est occasionem, quinto a Neapoli lapide in loco tuto castra communit. Ab Alphonso deinde per legatos impetrat inducias dierum quinquaginta, tutumque per hostilia loca transitum. Renatus ab Antonio desertus, impar adeo deinceps Alphonso fuit, ut ægre Neapolis mœnia tueri posset. Antonius autem, Raymundusque Pontificis stipendio meruerunt. Eo tempore Pontifex in Neapolitanos hac usus esse liberalitate dicitur, ut obsessis tres Ligurum naues onustas frumento miserit, idque pauperibus metiri gratis, ditioribus haud magno precio uenundari curarit. Alphonsus igitur urbis expugnatione fame, uel ui prope modum desperata se conuertit ad dolos. Itaque nonnullos ex his qui purgare, reficereque consueuerant aquæ ductus per quos aqua in urbem deducitur, pecunia corrumpit,isque ducibus milites per aquæductus, intempesta nocte in urbem penetrare iubet. Ii per puteum quendam

p 2 publicum

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

publicum qui est in ea quam summā plateam memorāt, scilicet ad motis fastigium putei superant, albescentēq; die portas urbis adeunt, signūq; dant socijs quos Alphonſus extra urbem locauerat, obtrūcatisq; portarū custodibus, claustra portarū restringunt, agmenq; ex Alphonſi castris intromittunt, ad eum nunciū Renatus equo uectus, concitato cursu in arcē nouā se recepit. Alphonſus itaq; nostræ salutis anno M. quadringentesimo quadragesimo secundo die secunda Iunij Neapolī potitus, & paulo post arce noua certis conditionibus a Renato tradita, excedente Renato qui partes eius sequuti fuerant, diffisi rebus suis ad Alphonſi clementiā confugerunt, quibusq; potuerunt ab eo conditionibus pacem impetrant. Alphonſus & clemens in uictoria fuit, & deinceps, adeo ut eius principatu tranquillissima, pacatissimaq; tempora fuerint.

LIBRI TERTII FINIS.

• MICHAELIS RI

TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS NEAPOLIS ET SICILIAE, LIBER QVARTVS.

Auxit stipendia.

ALPHONSVS ergo subacto, pacatoque regno, rebusq; ex sententia compositis, immutauit, ac in maius auxit stipendia, nam pro singulis quibusque laribus, & focoli partem nummos argēteos imperauit, ex eo genere

genere, quos uulgo Carlenos appellant, cū prius unaquæq;
ciuitas, oppidumue pro numero, amplitudineq; & opibus
stipendia penderet, per collectas, ut aiunt. Ad hæc ostiatim
per singulas domos emere modium, uel ut Neapolitani uo-
cant tumultum salis, unūquemq; patrem familias, in quinq;
Carlenos compulit. Arcem Neapolis eam quam nouā me-
morant a fundamentis instaurandam suo ære curauit, opus
& substructione & argumento magnificum planeq; regiū.
Cum liberis ex iusto matrimonio careret, aliquando cogita-
uit hæredem scribere Nauarræ principem Ioannis eius fra-
tris filium, qui iure necessitudinis Alphonso successurus erat
in cæteris, mutata deinde sententia Ferdinandum, quem su-
sceperat ex Pellice, ducem Calabriae declarauit in spem suc-
cessionis, cuius res ut ualidius constitueret, Hisabellam de
Claro monte ducis Venusini filiam, neptemq; Io. Antonij
Tarentini principis ei matrimonio iunxit, sororemq; Ferdi-
nandi, & ipsam quoq; obliqui generis & notham Io. Anto-
nio de Marzano duci Sinuessæ collocauit, urbe principatu-
q; Roxani uelut in dotem tradito. Eugenio uero quarto Re-
nati rebus studente, legatos ad concilium Basileæ misit, Al-
phonso Ludouicum Pontanum clarissimum iureconsultū,
& Nicolaum Ponorini Archiepiscopum, iuris pontificij pe-
ritissimum, quorum opera concilij suffragio iussus abdicare
se pontificatu Eugeniū est. in eiusq; locū substitutus Ama-
deus Sabaudia dux, is qui se Felicem transnominari uoluit.
Sed adnitētib; Florentinis, & alijs Italiae prouinciarumq;
ciuib; Eugeniū eo rem perduxit, ut Felix in ordinem Car-
dinalium redactus, acceptaque perpetua legatione, summo
sacerdotio cesserit. Eugeniū certus unusq; Pont. ab omni-
bus habitus

p 3 bus habitus

bus habitus sit. Fama tenuit Eugenium quo sibi concilia-
ret Alphonsum ius ei, Ferdinandoq; eius ex Pellice filio pri-
us legitmato, posterisq; eorum possidendi regni concessis-
se, indeque factum, ut Franciscus Sfortia ab agro Piceno,
quem opibus Alphonfi occuparat & obtinebat, a Pontifi-
ce expelleretur auxilio (ut quidam sentiunt) Alphonfi.
quod ita recepisset in cōditionibus pacis Eugenius, ut ager
Picenus ecclesiæ restitueretur. Haud ita multo post Eliono-
ram regis Portugalliae filiam, quam pepererat eius soror, im-
peratoris regi Romanorum nuper appellato, Federico de
Austria despōdit. unde Federicus in urbem cum uenisset, ac-
ceptis imperij regnique insignibus, inde Neapolim transiit,
ut connubij ius cum uxore usurparet, uel ut uulgo dicunt
matrimonium consumaret. nam Elionora apud Auuncu-
lum morabatur. Exceptus est ab Alphonso splendidissime,
institutis in eius honorem ludis, uenationibus, epulisque
nuptialibus, quam maximo potuit apparatu, tanta pōm-
pa quantam nulla hominum memoria illa ætate nouerat.
Exinde contra Plumbini regulum suscepto bello Ferdinan-
dum Calabriae ducem cum copijs aduersus eum misit. mox
ipse subsequutus est. Cunque diu circa oppidum natura
atque operibus munitissimum frustra confedisset, infecta
re discessit. In senium iam uergebat Alphonfus cum Lucre-
tiam de Allanio præstanti forma nec obscuro genere puel-
lam deperire cœpit, adeoque impotenter ardere, ut ætatis
eiusque fastigij oblitus prope modum uideretur. nam ut
omittam quantopere cæteris in rebus ei semper indulsit, il-
lud certe incredibile uideri potest, quod ab ea legatos ad
Pontificem mitti sustinuit, ut eius nomine peterent, Al-
phonso

Federic⁹
impator.

Elionora
Maximi-
liani ma-
ter.

Lucretia
amica Al-
phonfi.

phonso liceret eius uxorem Mariam dimittere per causam
sterilitatis, ut quæ nihil unquam liberorum pepererat, &
ipsam Lucretiam matrimonio sibi iungere. nam quod eius
necessarios, & sanguine coniunctos ad summas opes euexe-
rit, ingensque auri pondus intempestiuus hic amor absum-
pserit, in tanta notitia referre superuacaneum foret. Erat
enim liberalis Alphonsus a natura, mitisque, nec alienus a
religione. uerum quoties cum pecuniâ deficebat, a suis ex-
torqueri per iniuriam non grauate ferebat instituto nouo
magistratu, quem pecuniæ præsidem Neapolitani genti-
liter appellant, eique consiliarios adiunxit. Si neminem re
uel fama diuitem relinquebant intactum. Alphonsus au-
tem non modo exactam, sed etiam quam magistratus in
posterum putabat exacturos, temere profundeabat, reddendi
iuris adeo studiosus, ut concilium constituerit, quod
omnes appellarent ex toto suo regno, cui præfecit episco-
pum Valentiam, qui postea Nicolao quinto successit, & Cal-
listus est appellatus, cum prius ad uicariæ tribunal, aliosque
minores regni iudices confugere cogerentur, & inde ius pe-
tere. Aetate ingrauescente febre correptus, anno salutis Mil-
lesimo quadringentesimo duodesexagesimo, mense Iu-
nij fato functus est in arce Lucullana, quam uulgo uocant
Oui, cum Neapoli regnasset annis sedecim. Ferdinandus
itaque Calabriae Dux Alphonso patri successit, appellatus
que Rex a Neapolitanis euestigio recepit arces urbis, cum
uero pestis Neapoli sæuisset, Capuæ procerum, populo-
rumque habere conuentum statuit, ubi coram uel per le-
gatos rex omnium consensu salutat, eos in sua uerba iu-
rare compulit. Interea Tarenti, Roxaniq; princeps, aliq;
præterea

Conciliū
cōstituit
quod
omnes ap-
pellarent.

Ferdinan-
dus.

præterea nonnulli quibus maxime cōfidebat Alphonſus, ob
 initam ſecum neceſſitudinem, Ioannem Lothoringiæ ducē
 Renati filium, de quo ſuperius in Alphonſi rebus facta me-
 tio per literas, & certos homines accerſierant, ut paternū de-
 cus acciperet, ac regnū capeſſeret. Nec ille conſtatus, inſtru-
 cta duodecim triremiū claſſe delatus ad Lirem prope Sueſ-
 ſam deſcēdit, ipſasq; naues e uestigio redire domum iuſſit,
 ut ſublata ſpe fugæ, aut uictoria potiretur, aut honeſtam
 mortem oppeteret. Eodem ferme tempore Galeatius Pan-
 donus aliquot oppida Venafrani comitis ex eius fratre nati-
 ui capta obtinebat, indeq; præſidia deducere iuſſus a Ferdi-
 nando, fretus opibus principis Roxani facere recuſauit im-
 perata. Ferdināduſ cum bello perſequi ſtatuit, idq; initium
 tumultus in regno fuit. Itaque Ioannes aliquandiu Sueſſæ
 quo cum ueniſſe demonſtrauiſmus, ac in proximis eius fini-
 bus commoratus, in Apuliam contendit, ubi multos in ſua
 fidem pellexit, cum Ferdinandus in Brutijs eſſet, & Conſen-
 tiam nō dum perueniſſet. Vbi primum intellexit hoſtis ad-
 uentum iter retro conuertit, Neapolimq; magnis itineribus,
 inde proſectus in Apuliā, Baroli coronatus eſt a Cardinale
 Rauennati Pij ſecūdi legato. Lothoringus Apuliæ multis
 oppidis, atq; ex omni regno receptis, coactoq; nō cōtemnē-
 do exercitu ſocio Tarenti principe, cæterisq; ſuarum partiū
 ducibus, Nolam primo, deinde Sarnum uenit, in quo oppi-
 do a Ferdinando Sfortiæque copijs eſt obſeſſus. Franciſcus
 enim Sfortia quod Hippolytam Mariam eius filiam collo-
 carat Alphonſo Ferdinādi natu maximo, copias auxiliares
 ei miſerat, idemq; fecerat & Pont. Pius affinitate cum Ferdi-
 nando contracta, nam Picolomineus Antonius ex fratre
 Pij nepos

Pij nepos, ex pellice Ferdinandi filiam duxerat, Amalphiae
 q; dux ab eo declaratus, ingentia munera consequutus erat
 Urbem Ferdinandus expugnare contendebat. ipse Lotho-
 ringus in aciem prodijt, magnoq; animorum ardore utrin-
 q; pugnatum, donec Aragonensibus in fugam uersis adeo
 laboratū sit, ut aegre Ferdinandus Neapolim se receperit, &
 frequens sit opinio potuisse Aragonēses ea die deleri, si Ta-
 renti princeps uti uictoria permisisset. Lothoringus ex Sar-
 no Stabias accedit, ubi sancti Marci dux, & sancti Seuerini
 comes ex familia Sanseuerinatum per legatos in Lothorin-
 gi uerba iurauerunt, diu tamen in fide non perstiterunt, id
 enim fecisse dicebantur Ferdinandi consilio quo uictorum
 hostium euaderēt impetū. Lothoringus ex Stabijs in Apu-
 liam redijt, interiectoq; tempore Ferdinandus per ocium re-
 parauit exercitum, quem paulo post in expeditionem dedu-
 cit. Aretium oppidum primo obsedit, eoq; tandē expugna-
 to, conuersus in comitem Ceretanum imperata facere com-
 pulit, uictorque Vrsariam usque peruenit, quod in finibus
 Apuliae est oppidum. Lothoringus in Apuliam irruēti Fer-
 dinando ad Troiam urbem sese obiecit, ubi diutinum bellū
 pertesi, manum cōserere statuunt. Ita q; datis utrinq; signis,
 acri praelio commissio, uictoria penes Ferdinandum fuit, ex
 qua non tantum Troia, sed Apuliae maiori propemodum
 parte potitus est. Eodēq; tempore agi cceptum de pace cum
 principe Tarentino, rebusq; compositis apud Altammurā
 Tarenti princeps euestigio fato functus est. Inualuitq; opi-
 nio a quodam eius Aulico magnis largitionibus a Ferdinā-
 do corrupto, lacinia lodicis elisis faucibus extinctum fuisse.
 Ac ut rem paucis expediam Troiana uictoria Ferdinandi
 q res extulit

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

res extulit. nam Lothoringus per marfos, & Pelignos uelut uulgo dicunt, Aprutinos. Sinuessam regressus, ibi paululū cōmoratus, Aenariam uel in Isdam traiecit insulam, indeq; in Narbonensem prouinciam se recepit ad patrem. Ferdinā dus autem conuersus ad expugnandum, qui pertinaciter in Lothoringi fide perstabant, rem celeriter confecit, eorumq; nonnullos extorres egit, plerosq; coniecit in carcerem, & in ijs Roxani principem, Iacobumq; Picinium, quos æquis cōditionibus & spe promissorum pellexerat ad deditionem, mox incautos oppressit. uterq; in uinculis effudit animam. Pacato iā regno nuptias Alphōsi filij atq; Hippolytæ Sfortiæ celebrauit, Elionoram filiā Herculi Estensi Ferrariæ duci, Beatricem Matthiæ Pannoniæ uel Vngariæ regi collocauit. Liberi præterea Ferdinando fuerunt, Alphonfus natus maximus, Federicus, Ioannesque, & Franciscus ex iusto matrimonio, quorum Federicum Scyllacij principem primo declarauit, mox Altamuræ. nam Federicus ex Gallia Neapolim regressus, amissa quam ibi duxerat uxore Sabaudiaë ducis filia, ex qua Puellam tantum susceperat, desperato reditu Neapoli substitit, ac ne esset inglorius a patre Scyllatio donatus est, & alijs præterea multis. Cunque plerique omnes regni principes a Ferdinando defecissent, ut res fida pace componeretur Tarenti principes a patre creatus est, uxoremque duxit Hisabellam principis Altamuræ filiam, eius quem Ferdinandus in uincula coniecerat, itaq; Federicus Altamuræ Princeps in locum soceri constitutus est. Ioannem uero rebus diuinis initiatum, patrum collegio cooptandum curauit, Cardinalemque declarari, Franciscum quoq; ex Vngaria reuersum, ubi apud sororem aliquandiu fuerat

aliquandiu

fuerat Sancti angeli ducem fecit ad montem Garganum. sed Ioanni Franciscoq; & Elionora superstes ipse pater fuit. Alphonfus autem natus maximus ex Hippolyta, Ferdinandum, Petrumque, & Hisabellam suscepit, ex his Petrus maturæ decessit, auo, patreque superstitibus, Hisabella, Ioanni Galeatio, Galeatii Mediolanensium ducis filio, qui mortuo patre, sub Ludouici patruus tutela rem administrabat, in matrimonium data. Habuit & alteram Ferdinandus uxorem Ioannam, Ioannis Aragonum regis filiam, sobrinam suam, ex qua unicum filium sustulit. In urbem Ferdinandus ad Sixtum quartum Ponti. Maxi. uenit, indeque regressus statim cum Florentinis in Etruria bellum exarsit, nam cum Sixtus sancti Georgij Cardinalem adhuc adolescentem cum Pisano Archiepiscopo Florentiam misisset, iniuncta cum plerisque Florentinis in necem Laurentij Medicis, eiusque fratris Iuliani coniuratione, qui Florentiae res ex libidine moderabantur, ut eius urbis dominatum Hieronymus Cardinalis frater, quem multi Sixti filium suspicabantur, occuparet. Cunque statuta die Franciscus Saluiata Pisanus Archiepiscopus de ritu Christianae religionis ad altare rem diuinam faceret, ij qui coniurauerant arma corripunt, ipsumque Iulianum, quem fors obtulit obtruncant. Laurentius accepto graui uulnere, fuga salutem quaesiuit, eam rem Florentinus populus indigne tulit. Itaque quoscunque facinoris affines comperit, ultimo supplicio affecit, & in ijs Archiepiscopum Pisanum carnifici tradiderunt. elisq; faucibus ex alta fenestra suspēdio strangulatus est, per causam, quod lorica tectus, solennia celebrasset. Ex ea re Laurentio maior accessit autoritas apud suos. Sixtus eam

q 2 nactus

nactus occasione, quod in Pōtīfices inauguratosq; sacerdotēs animaduertissent, ipsumq; Cardinālē diuī Georgij custodirent, ecclesiāq; censuram contemnerent, bellum Florentinis indixit, auxilio Ferdinādi fretus. is autem Alphonsum Calabriae ducem, eiusq; liberum natu maximum cum copiis in Etruriam misit. ibi cum bellum prospere gessisset, oppidaq; Florentinorum nonnulla uenissent in eius potestatem Laurentius diffusus opibus suis per Diomedem Carrasam, qui plurimum gratia apud Ferdinādum ualebat a Rege pacem impetrat, ad quam firmandā Laurentius Italiae principum Legati Neapolim conuenerunt. Ea pax alijs quā Sixtus uoluisset data conditionibus, in regis odium pontificē accendit, adeo ut aperte bellum minaretur, ut Ferdinandus dicere solebat. inde ad euertendos eius conatus, in eum copias emittere coactus sit. Alphonsusq; Ferdinandi filius ante aliquot oppida ecclesiā occuparit, quam Sixtus exercitū contrahere potuerit. Sed Alphonsus cum non longe ab urbe Roma castra haberet, a Roberto Aliminēsium principe ecclesiā duce, Venetorumq; auxilijs fusus, fugatusq; est. in quo praelio pleriq; ex nobilitate regni capti sūt, sed eos benigne acceptos, paulo post incolumes dimisit. Cūq; Alphonsus Senensem rempubli. quam sui studiosissimā bello Florentino cognouerat occupare niteretur, quibus artibus, quorumue consilio, proditioneq; nondum constat, Maumetus Turcarum rex Idruntum in ora Apuliā oppidum, per clasiarios inuadit expugnatq;, omnibusq; oppidanis ad unū trucidatis, suo praesidio firmauit. Vnde tam crebras, longinquasq; excursiones eius equites faciebant, ut necesse Ferdinando fuerit, Alphonsum filiū ad cōpescendos Turcarū impetus

Maumetus.

petus ex Etruria primo quoq; tempore reuocare. Itaq; Se-
 nesi reipublicae sua libertas mansit. Alphonsus terra mariq;
 obfesso Idrunto Sixti, nonnullorumq; praeterea principum
 opibus adiut⁹, Turcas ad deditiōē compulit, audita Mau-
 meti morte, desperatoq; subsidio perterritos, triumphauit-
 q; Neapoli de hostibus non aperto Marte uictis, sed qui cer-
 tis conditionibus eius fidei se comiserant, insequuto tempo-
 re, cum Veneti bellum suscepissent in ducem Ferrariæ Ferdi-
 nandi generum, Sixtus eorum spreta amicitia cum Ferdinā-
 do, & Ludouico Sfortia, qui pro fratris filio Mediolanē sib⁹
 imperabat, foedus iniit ad tuendum Ferrariæ ducē. Alphonsus
 itaq; omnium sociorum cōsensu summæ rei bellicæ præ-
 sectus est. Eum ut ab incepto Veneti reuocarent, dāsse in si-
 num Tarentinum missa, Gallipolim, Neritonq;, maritimas
 urbes, aliaq; complura intus oppida occuparunt. in quos in-
 dustria Francisci Copulae celeriter instructas naues Ferdinā-
 dus misit, sed inter eos nauale praelium comitti non potuit.
 Etenim Ludouicus Sfortia cum Veneti maioribus in dies
 uiribus premerentur, a societate belli desciuit, autorq; cæte-
 ris fuit, ut idem facerēt. unde rebus utrinq; compositis, quas
 urbes in regno Veneti tenebāt euestigio restituerūt. Interea
 mortuo Sixto Io. Baptista Cibo Ligur, Melphectæ Car-
 dinalis in eius locum suffectus, Innocētius Octauus appel-
 latus est. Alphonsus ubi primum a bello Ferrariēsi Neapo-
 lim redijt, in eos aperte minatus est, qui hostili in se fuissent
 animo. Subditos permissu patris nouis uectigalibus solici-
 tare, quosdam non obscuro loco natos in uinculis habere,
 quorundam bona indiēta causa publicare coepit. unde Frā-
 ciscus Copula, quem Ferdinandus Sarni comitem declara-
 uerat,

q 3 uerat,

uerat, Antonellusq; de Petrucijs, qui Policastrum Lucaniae
 Calesq; Aufonum primo oppidum Romanam deinde co-
 loniam comitis, & ipse titulo tenebat, ueriti ne quid in se gra-
 uius moliretur Alphonsus, Antonellum, Hieronymumque
 Sanseuerinates, alterum Salerni, alterum Bisiniani princi-
 pem, Pyarumque de Baultio, qui princeps erat Altamurae,
 Petrum quoque de Guiuata, Andreamque, Matthaeum
 Aquatuiam, Betuntorum, illum uasti Aimonis Marchio-
 nem sollicitarunt, ut secum coniurarent in Ferdinandum,
 quo ut alicuius autoritate fulcirent, Innocentium Pontifi-
 cem sibi adiunxerunt. itaque foedus inter se percusserunt
 apud Melphim in nuptijs Troiani Caraocili filij ducis Mel-
 phis, initumque consilium, statutumque tempus rei perfici-
 endae. Sanseuerinatis habebant Miletum, Lauriaeque comi-
 tes, Altamurae principi, Neritonis dux, eius frater ipsiusq;
 ducis plerique filij. Cunque bello necessaria in suis quisq; su-
 nibus parauissent, in metum adductus Ferdinandus, mit-
 tendis legationibus eos ad sanitatem reuocare tentauit, id
 circo cum Alphonsus cum exercitu occurrisset Roberto San-
 seuerinati, qui coniuratis auxilio ueniebat, ad eos Fede-
 ricum filium misit. apud Milionicum in conuentu coniur-
 atorū de pace agi coeptum, in primisque a Ferdinando
 petiit, ut eius autoritate liceret quaedam regni statuta in
 communem omnium utilitatem reformare, eiusque pacis
 custodem Federicum designauerunt, adiecta conditione,
 ut eum pater Tarenti Principem constitueret, eamque
 rem Ferdinandus non agre concessit. Sed illi quidem dictis
 non steterunt, nam cum rursus apud Salernum conuenis-
 sent, Copulaque, & Antonellus ultra bellum prosequendū
 negarent

negarent, Antonellus Salerni Princeps anno salutis Milleſi-
mo quadringenteſimo octogefimoſexto Federicum, qui
per id tempus apud eos erat, cuſtodiae tradidit, & Anto-
nellum de Petrucijs. At illi paucis poſt diebus ope cuius-
dam militis ipſius Antonelli Principis auſugerunt, qua die
Federicus ab Antonello captus eſt. Innocentij Romani
Pontificis uexilla ſuſtulerunt, paſſimque toto pene regno,
uno tempore bellum exarſit, nam Ioannes de rure præſe-
ctus urbis, admota modica Pontifici manu Beneuen-
tum, Samnitesque uexabat, Salerni Princeps Lucanus,
Altamura Princeps, & Marchio Bituntorum Apulos, Mar-
chio Vaſti Marſos, Princeps Biſiniani Brutios, ipſe uero
dux Melphis, & ſi belli conſilia cum ijs communicabat, ut
quidam ſentiunt, aperto tamen ſtudio neutri parti faue-
bat. Inter hos tumultus Alphonſus Inſubrium, Florentino-
rumque confirmatus auxilijs, non modo Robertum San-
ſeuerinatem regni finibus arcuit, ſed etiam Romani iuris
oppida populabatur. qua de re neceſſe fuit Innocentio Fer-
dinando pacem dare, quæ conditionibus his Auguſti men-
ſe pacta eſt, ut per eumliceret Alphonſo Robertum San-
ſeuerinatem ab eccleſiæ ditione reiſcere. Facta poteſtate
Alphonſus Robertum coniecit in fugam, continuoque
reductis in regnum copijs coniuratos ad deditiorem com-
puli. Itaque pacato regno Ferdinandus coniuratos omnes
in carcerem coniecit, anno ſalutis octogefimo ſeptimo ſu-
pra milleſimum quadringenteſimum, quarto Iulij, præter
Antonellum Salerni Principem, qui priuſquam in conſpe-
ctum regis ueniret, abeundi poteſtatem ab eo impetrauerat,
quartoq; demum menſe ex quo comprehendit, omnes ad
unum

unum silentio noctis carnifici tradidit ad supplicium, uiolato iureiurando pacisq; conditionibus, inter quos etiam Io. Antonius Marzanus, quē triginta quatuor annos in uiculis habuerat, interemptus est. Animaduenterat ante iam Ferdinā dū in Franciscum de Petrucijs Antonelli filium, quē comitem Calenum uocabant, eiusq; fratrem Io. Antonium Policastri comitem, neq; simplici morte contentus, in frustra sedissime secari iussit, Antonellumq; eorum patrem, ipsumq; Franciscum Copulam in propugnaculis arcis Nouae securi percussit, eorumq; bona confiscauit. Ex omnibus, principis Bisiniani filios sedulitas materna seruaui. eius enim industria noctu clam cōscensa nauicula in fines Columnēsiū iuris in agrum Romanū se receperūt. Ii cū Salerni principe, de quo dictū toties est, aliquādiu in Italia cōmorati per Germaniā se cōtulerunt in Galliā. Ludouicus interim Sfortia q diu Mediolanēsiū gubernator, creari & euadere dux affectabat, Alphōsiq; uerebatur opes, qui oppressa cōiuratione, uictoriaq; elat⁹ aperte denūciabat in Ludouicū copias ducturum, nī Ioanni Galeazio eius genero debitam principatus administrationem restitueret, Carolum Francorum regem eius nominis octauum in Italiam multis largitionibus, atq; promissorum spe euocauit, ut regnum Neapolis ex Andegauensium successione sibi debitū repeteret. In ipso belli apparatu Ferdinandus obiit anno trigesimo septimo sui principatus, Alphonfus Calabriæ dux omnium faustis acclamationibus eo die quo pater naturæ concessit appellatus, exequijs, & pompa funeris adeo magnifice celebratis, ut neminem antea regum Neapolis tanto apparatu elatum fuisse constet, diem quo regni nobilitas populorumque legari

Neapolim

Alphon/
sus.

Neapolim conuenirent, ut in eius uerba de more iurati de
 communibus commodis agerent, edixit. his rebus peractis
 in maximo Neapolis tēplo a Cardinali mōtis regalis Ale-
 xandri sexti Pontificis legato coronatus est, maiori pompa
 q̄ alius unquam Neapolitanus rex. Vbi uero Carolum ad
 uentasse Romam cognouit, facinorum conscientia pertur-
 batus, quod a morte patris comitem Caputaquēsem, comi-
 temq; Compſæ, multosq; præterea non obscuro loco natos
 in carcerem cōiecisset, ultro se regia potestate abdicauit. Fer-
 dinādumq; filium pro se regnare iussit. Ipse cum secessisset
 in arcem quam dicūt Oui, paucis exinde diebus in Siciliam
 traiecit. ubi non ita multo post e uita decessit, cum uix inte-
 grum regnasset annum. Ferdinandus autem, cui uiuens Al-
 phonsus regno cesserat a Carolo Francorum rege, duobus
 fere mensibus exactus est. Sed de Caroli, Ferdinandiq; suc-
 cessibus alibi copiosius exposuim⁹. Ipse uero Carolus Nea-
 poli non diu regnauit, etenim Neapolitani in Galliam pro-
 fecto iam Carolo, redeunti Ferdinando portas aperuerunt.
 Isq; post multa, uariaq; certamina, cum Gallos in oppidum
 Lucani Atellam compulsos duce Mōtispenſerij domino fa-
 me domitos, in fidem recepisset, abeundi potestate facta, re-
 gnū pacauit, uxoreq; ducta Ferdinandi sororis eius aui filia
 ex secunda coniuge regis Castellæ sorore, nō ita multo post
 absq; sobole Neapoli diē clausit, quum duodeuiginti mensi-
 b⁹ regnasset. Itaq; Neapolitani Federicū Ferdinādī patruū
 ab obsidiōe Caietæ redeūtē, in regnū admiserūt. Is Gallorū
 reliqas, si q̄ adhuc in regno substiterāt impata facere cōpulit.

Ferdinan-
dus.

Carolus.

Attella.

Federic⁹.

LIBRI QVARTI DE REGIBVS NEAPOLIS
 ET SICILIAE FINIS.

Michaelis

MICHAELIS RI-

THI NEAPOLITANI, DE REGIBVS VN
GARIAE, LIBER PRIMVS.

Hunni
Vngri.

Cumania
hodie
Madouia

Longo-
bardi.

Dietrich
von Bern

VALENS in urbe rerum potieba-
tur, & Damasus erat Pontifex
eius nominis primus, uel ut alijs
sentiant Flauij Iustini principa-
tu, qui Iustiniano successit, an-
no salutis trecentesimo septua-
gesimo tertio, Scythia gēs Hun-
ni, quos aliqui uocant Vngros
assumptis Cheme, Chadichia-
q; Germanis, & Bela ducibus, relictis patrijs sedibus, ad ar-
matorum decies cētum & octoginta milia, cum liberis, uxo-
ribusque, & supellectili iumentisque & omni pecore, supera-
ta Mæotide, quo primum delati sunt, Gothorum fines oc-
cuparunt. deinde Bessos, Sudalos, & utramq; Cumaniam,
scilicet albam, nigramque quæ Madouia nunc appellatur,
& Rutenos in ditionem redegerunt, traiectoq; Tanai, iuxta
Pannoniam castra posuerunt, ad ripas amnis Titij. Tene-
bant eo tempore Pannoniam Longobardi, cum capti fa-
cie, locorumq; ubertate Hunni eam sibi perpetuam sedem
designant. Ea re comperta Macrinus, qui Pannonia, Dal-
matia, Thraciaque, & Macedonia præerat, is cum per lit-
teras ab imperatore petisset auxilia, Detricus Veronensis,
qui Germaniam unde oriundus erat, obtinebat, belli socius
ei datus est. Et iam conuenerant ad Potentiam secundum
fluminis

fluminis Danubij ripam, ciuitatem, deque ratione belli con-
sultando multos absumpsere dies, ab hoste nihil metuen-
tes, interiecto Danubio, qui non facile transitum dabat. In-
terim distentis utribus & spiritu plenīs Hunni Danubium
constrauerant, iniectaue materia ueluti per pontem traie-
cerant in alteram ripam, ac Romanos inopinantes adori-
untur, eorumque multos subita re percussos interemerunt.
Dietricus autem Macrinusque collectis ex fuga quae super-
erant copijs hosti se opponunt, conferraque manu dubio
Marte utrinque acerrime pugnatum est, usque ad uesperam,
cum Romani Barbaros in fugam uertunt, iterumque Danu-
bium transire qua prius arte compulerunt, amissis uno ex
ducibus Cheme, centumque uiginti quinque milibus in acie
desyderatis. Nec incruēta Romanis ea uictoria fuit. Nam
ducenta decemque milia suorum amiserunt. Postridie Ro-
manus exercitus Tulnam uersus iter fecit. Ea re comperta
Hunni traiecto Histro castra posuerunt unde Romani di-
scesserant. commilitonum pridiae caesorum cadauera more
Scythicorum tumulauerunt in uia militari, locusque ex re
Cheueoza dictus, hodieque mutatis syllabis Cheazo no- Cheueo-
za.
minatur. His rebus Hunni confectis aduersus hostes per-
gunt, instauratoque praelio fundunt, caeduntque in campo
Chesmaurilis, tantisque utrinque animis concursum, ut Ma-
crinus unus ex ducibus Romanis, Bela, Chemes, & Cadi-
chia ceciderint Hunnorum duces. Hunni tamen ex hac
uictoria tota Pannonia potiti sunt. Anno salutis itaque
quadringentesimo primo, post eorumque in Pannoniam
aduentum duodetrigesimo, Hunnorum omnium con-
sensu, Rex Atthila creatus est, quem Hunni gentiliter Atthila:
r 2 Ethele

**Insigne
Atthilæ.** Etheleuocant. Is Hunnorū primus in Pannonia Rex, acris ingenij uir, rei militaris peritissimus, ingentis animi, corpore robustus, in hoste fallendo callidus, habitu, cæterisque, domi, forisque splēdidus, insigne gestabat asturem ex accipitrū genere coronatum. Decies centena armatorum millia præter gregarios sub eo meruisse traditur. In epistolis, diplomatisque ita se inscribebat.

**Al's Ben/
detruc.** ATTHILA FILIVS BENDEVCVN NEPOS MAGNI NEMBROTH, NVTRITVS IN ENGADI. DEI GRATIA REX HVNNORVM, MEDORVM, GOTHORVM, DACHORVM, METVS ORBIS, ET FLAGEL

Buda. LVM DEI. Fuit Atthilæ frater nomine Buda, cui regni potentiam concessit quicquid ab amne Titio ad Tanaim usque interiacet, exercituque ducto, Mesiam, Achaïamque, & Macedoniam, ac utranque Thraciam redegit in potestatem. Motus ea re Gepidarum rex Ardaricus, Marcomanni, Sueuique, Sginadi, Erulique & Turingi ultro in Atthilæ ditionem uenerunt. Exinde Germaniæ fines ingressus, Atthilas obuiū ha-

**Sigismundus Con-
stantiæ
princeps.
Argētina
diruta.
Straß-
burg.** buit Sigismundum Cōstantiæ Principem, cum ualida Germanorum manu, quem tamen ad Basileam prælio uictum fugauit, expugnataque Argentina, muros urbis diruit, ac solo æquauit, ut inde Straßburg appellata sit. Excissæ per idem tempus Auxona, Bisontum, Cabilo, Lingonēsis, & Lugdunum sunt ab Atthila, qui profectus Aurelios urbem circumfedit, & si tertiam copiarum partem miserat aduersus Sol-

Ethius. danum Miromanum, qui Bethicæ fines attrectabat. Ethius interea patricius in Atthilam comparauerat ingētes copias, in eiusque belli societatem Theodericum Gothorum regem pellexerat, Atthilæ frustrato consilio, qui Theodericū sollicitabat.

citabat, omniq; studio conabatur ad se traducere. Vnde coactus Atthila ab Aurelijs abduxit exercitum in campū Cathalonicum, qui Campania nunc appellatur, in quo Cathalonensis urbs est. Eodem duxit agmen Ethius, qui prater legiones Romanas auxilia Cathorum, regisque Theodorici, Merouæum tertium Gallorum regē, Saxones, Sarmatasq; & Britones, aliosq; praterea multos in castris habuit. Atthila primo missitandis ultro citroq; legationibus specie petendæ pacis & induciarum rem differre tentabat, quo ad reliquam exercitus partem a Bethica reuocaret. Eius cōsiliū non sefellit Ethium, qui abscissa pacis spe, prælio decernere properabat, anteq; omnes Atthilæ copiae conuenirēt, & primo leuib; usi certaminibus, ira demum gliscente, cum non possent animi militum contineri, necesse fuit Atthilæ prater animi sententiam iniquo suo tempore manum conferere. Quod unum licuit auguriorum fidem secutus certamen adserum diei distulit, eo quoq; consilio ut si uictoria penes hostem fuisset, noctis interuentu, fugæ daretur occasio. Collatis itaq; signis, diu æquo Marte pugnatur, donec Atthilæ cessit exercitus. Occubuerunt in eo prælio Merouæus Gallorū rex, & Theodericus Gothorum. Publica opinio est ad hominū centum octoginta milia utrinq; cecidisse. Theorismū autem Theoderici filius audita morte patris ad intericionem persequi Atthilam iurauit. Quod ubi comperit Atthilas ephippiorum, sellarumue struem componi iussit, imperauitq; suis, ut si quando conscenderet eum rogum, facem subderent. mallebat enim suorum manu perire, quam uiuus in hostium potestatem uenire. Sed Ethius ueritus ne Theorismundus, Atthila deletō deficeret ab amicitia Ro-

manorum,

Campania.

Merouæi
cades.

Theorismundus.

manorum, suasisit ut antequā Theorismundus in Atthilam grassaretur, regni res constitueret, in quo fratris cupiditatem non iniuria deberet habere suspectam, quæ res effecit ut Atthila reparatis uiribus Gallos adoriretur, urbemque

Trece.

Trecarum ui coepit in Campania, intra quam ductus est a diuo Lupo episcopo. mouebatur enim Lupus Atthilæ titulo, quod flagellum dei se diceret. inde reuersus ad urbem Remorum, uastata prius omni regione expugnauit ac diripuit, ab eoq; Remorum Pontifex Nicasius, ac eius soror Eutropia sanctitate uitæ maximi crudeliter interempti martyrum, Diuorumq; numerum auxerunt, Sunt qui tradant Vrsulam regis Britanniae filiam cum uirginum undecim milibus dum secundo Rheno ueheretur, in Atthilæ milites incidisse, cum forte Agrippinam urbem quæ Colonia nunc dicitur obsiderent, ab eisq; trucidatas omnes, ideoq; relatas in cælum. Subegit insuper Atthila totam fere Galliam, Lothoringiamque, mox in Pannoniam redijt, eiusq; fratrem Budam sua manu iugulauit per causam, quod is in se nouas res molitus esset, armisq; depositis apud Sicambriam, quam Budam uocant, quinquennio quieuit. Inde mouens per Stiriam, Dalmatiamq; populabundus Salonas, Spalatinum, Iaderamq; & Sibinicum, ceterasq; maris Adriatici uastauit urbes, Aquileiam per tres obsedit annos donec edixit ut equitum suorum quisque ex quatuor ephippis ligneis sellis unam coniceret in fossam, congestoq; ingenti acervo immitti ignem iussit, eoque incendio labefactatis, corruptis que iam mœnibus, augurioque Ciconiæ confirmatus, undique inuadit urbem. Acriter aliquandiu ad mœnia pugnatum. Sed cum Hunni fessis integri succederent, oppidaniq;

Remi.
Nicasius.
Vrsula.

Aquilaia.

stauit urbes, Aquileiam per tres obsedit annos donec edixit ut equitum suorum quisque ex quatuor ephippis ligneis sellis unam coniceret in fossam, congestoq; ingenti acervo immitti ignem iussit, eoque incendio labefactatis, corruptis que iam mœnibus, augurioque Ciconiæ confirmatus, undique inuadit urbem. Acriter aliquandiu ad mœnia pugnatum. Sed cum Hunni fessis integri succederent, oppidaniq; nullam

MILITONEM

nullam alicunde sperarent opem, capta urbs est, atque in
 omnem sexum aetatemque sauitum, praeterquam si qua praes-
 tantia formae puella, uictoris libidini seruabatur. Id cum
 matrona quaedam honesto loco nata, pulcherrimaque au-
 disset, ex aedium fastigio in uortices subiecti amnis se praeci-
 pitauit, ne a turpissimo hoste uim pateretur. Excidium
 Aquileiae urbi Venetiarum dedit originem, scribunt enim **Venetia-**
 quidam, ciues Aquileiae, proximarumque urbium pleros- **rum origo.**
 que dum belli pericula timerent, cum omni familia ac su-
 pellectili ad Riuum altum traiecisse, securos Hunnorum.
 quippe quos usu nauigiorum carere probe scirent. Euerfa
 Aquileia Patauium, Veronam, Vicentiam, & Brixiam,
 Cremonam, Bergomum, Mantuamque, & Ferrariam, to-
 tam denique Aemiliam usque ad Rauennam Hunni im-
 perata facere coegerunt. Rauennates Atthilae portas ape-
 ruerunt, suasu Ioannis eorum Pontificis. Atthilas ab omni
 iniuria temperauit, nisi quod urbis portas derijci, certam-
 que moenium partem dirui iussit, qua ingredi, egredique
 posset. inde Mediolanum profectus occisis ad internitio-
 nem ciuibus, urbem deripuit, ac solo aequauit. Aequa Tici- **Ticinum**
 no clades illata, quod oppidum mutato priore nomine,
 Papiam uocant. Positis castris inter confluentes qua Min-
 cius influit in Padum, agitare secum cepit an Romam
 agmen raperet. Ardebat enim inexpiabili in Romanos
 odio, sed Alarici Gothorum regis exemplo terrebatur, qui
 non ita multo post urbem uastatam diem clausit. Interea
 Pontifex maximus uictus assiduus Romanorum preci-
 bus ad Atthilam ex urbe uenit, quem Rex obuiam progres-
 sus humanissime excepit, omniaque Pontifici quaecunque
 petijt

petijt ultro concessit, itaq; Pontifex in urbem redijt. Atthila
 Rauennam. Expressisq; a Ioanne Pontifice sexaginta mar-
 chis auri in eum, omnesq; Arrianæ sectæ capitali supplicio
 animaduertit. Ita q; Italica præda, opimisq; spolijs onustus
 in Pānoniam se recepit, uxoremq; superduxit regis Bactria
 norum nomine Milzolph, & si plures alias habebat in matri-
 monio. Cūq; nuptiales epulas apparatissime celebrasset, li-
 berius solito crapulatus, in cubiculum se recepit, erumpente
 q; e naribus sanguine in os dormientis extinctus est, anno
 ætatis centesimo uigesimo quarto, regni sui quadragesimo
 quarto. Ex pluribus Atthilæ iam defuncti filijs inter se de re-
 gni successione duo certauerunt, alter nomine Chaba, quem
 suscepit ex Honorij filia Constantinopolis imperatoris, al-
 ter Aladarius ex matre ducis Saxonie filia. Detricus Vero
 nensis inter primos Atthilæ præfectos, ac pleriq; omnes Ger-
 manie Principes Aladario fauebāt, Hunni Chabam regē
 salutauerant. Vterq; apud suos aliquandiu regnauit, donec
 magnis undiq; comparatis copijs, in Sicambrie finib; acri
 prælio cæsis externis militibus, Hunni inter se pugnaverunt
 ad dies fere quindecim cum maxima sua clade. Chaba, quā-
 uis Aladarius in acie ceciderat, ipseq; uictor initio uideba-
 tur, impar hostium uiribus cum sexaginta fratribus & Hun-
 nis uiginti quinq; reliquis ad Honorium cōfugit, apud quē
 moratus annis tresdecim, neglecta imperij parte, quam ma-
 ternus auus Honorius ei pollicebatur, ad antiquos maioru
 suoru lares in Scythiā redijt. ubi Bendetruc aui paterni con-
 ili o duxit uxorem ex Corosimouoru familia, duosq; susce-
 pit liberos, Edemen & Ed, nec ita multo post excessit e uita.
 Pannonie non magna manus Hunnorum substitit, hodie
 q; causa

Atthilæ
 mors.
 Chaba:

Aladari^o.

q; causa discriminis appellantur Siculi. Deinde siue quod *Siculi.*
 ea regio uacua cultoribus ob ingentes belli clades fuit, siue
 quod Marotus miles Pollonius bellica uirtute clarus, ab At
 thila Mesiae Vulgarisq; & Santepoluchi impositus, Vnga
 ris imperauit aliquandiu, proprium non habuit regem do
 nec anno salutis septingentesimo quadragesimo quarto, re/
 lictis Hunni sedibus suis rursus effusi cum liberis uxoribus/
 q; omniq; suppellectili septifariam diuisi, sub totidem Duci/
 bus in Pannoniam redierunt, ubi primo aduentu benigne
 recepti, nihil hostile moliebantur. Postea Santepoluchi ar
 mis eiecto fines occuparunt, ita tamen ut quisq; partem suā
 sortiretur. Ex septem ducibus quos diximus unus Seijta pri *Seijta.*
 mus ad fidem Christi traducere tētauit Hunnos, cum mul
 tos Christiani generis homines in exercitu haberet, & in his
 Adeodatum ex familia sancti Seuerini in regno Siciliae no
 bilissima, qui duo coenobia statuit in Pannonia, alterum
 cognomento de Tata, alterum de Parato, regemque Ste
 phanum eius nominis primum, qui postea consecratus est
 ab Alberto Racensi Pontifice baptizatum, die Lustrico de
 sacro fonte leuauit. unde Tata ab ipso Rege honoris causa *Tata.*
 appellatus est, & enim Tatam gentiliter illi patrem uocant,
 ex quo monasterium quod Adeodatus extruxit De Tata
 cognominatum dicitur. Sub elsdem ducibus in Germa
 nia, Gallia, & Italia plurima moliti, tantum praedas ex agris
 egerunt.

LIBRI PRIMI FINIS.

S

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI
 MICHAELIS RI-
 TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS VN-
 GARIAE, LIBER SECVNDVS.

Stephan⁹

ENTVM iam est ad annum nostræ salu-
 tis undeseptuagesimum supra nongen-
 tos, quo Stephanus ex Geichæ ducis ante
 dicti stirpe genitus, amisso patre, qui Si-
 migiensis erat dux, obuiâ Cupan progres-
 sus, implorato diui Martini numine, ui-
 ctor, ipsius hostis capti corpus quatuor in partes fœde di-
 scerptum, totidem portis urbium suis in finibus illustrium
 suspendi curauit, hac de causa, quod is Stephani matrem
 secundas ad nuptias compellebat. Stephanoque per insu-
 dias necem moliebatur. Itaque Stephanus omnem, quæ
 sub imperio erat Cupan regionem redegit in potestatem,
 regiumque nomen ultro deferentibus suis accepit. Mox
 eiecto Gyula Duce Vltrasymano, fecit etiam sui iuris
 Herdechelin quam uocant Prouinciam, quam Gyula pos-
 sidebat, mouit & aduersus Sclauorum, Bulgarorumque du-
 cem, quem difficili, longoque bello tandem uicit, abacta-
 que inde ingenti præda, quendam proauum suum geni-
 bus his imposuit, Albensemque Basilicam condidit, ubi Re-
 ges Vngariæ de more capitis insigne diadema accipiunt.
 Apud Budam præterea cognomento ueterem cœnobium
 sub titulo Petri Paulique statuit apostolorum. Fuit Sepha-
 no filius Emericus, honestate morum, regiisque uirtutibus
 indytus, quem cum successorem sibi destinasset, intempesti-
 uo fato

Emeric⁹.

uo fato subreptum pater acerbissime luxit. Ex eoq; mæro-
 re uir alioquin ætatis ingrauescentis paulo post diem dau-
 sit, cum regnasset annis triginta septem. Nec regnum Buda
 consequutus est Egruth patruelis sui filius, ut animo propo-
 fuerat. Nam Cheilla Stephani uxor, præter defuncti uiri
 uoluntatem, curauit ut Petrus eius frater, & Stephani tan-
 tum consanguineus, ut quem soror eius pepererat ex Gui-
 lielmo Sigismundi Burgundionum regis fratre regni habe-
 nas occuparet. Petrus itaque uoti compos, Vngaros omnes **Petrus.**
 sibi alienauit, cum superbe, crudeliter, auareque dominare-
 tur. Itaque communicato consilio nobilissimi quique uno
 agmine regem adeunt, hortanturque ut in melius imperan-
 di rationem commutet, Auunculumq; Stephanum sibi pro-
 ponat imitandum, cuius dignitatem affectasset. Sed quum
 nihil eo quoque modo profecissent, isq; perseveraret in pro-
 posito, regē declarāt Abbam, cui soror antedicti Stephani **Abba.**
 nupta erat, Andrea Bela, Leuantaq; sobrinis ipsius regis, re-
 pulsam passis, qui cum Cheilæ, Petrique sæuitiam formida-
 rent in Bohemiam se receperant. Abba collectis Vngaro-
 rum copijs in Petrum proficiscebatur. at is hostis aduētū nō
 expectato, supplex ad Henricum confugit imperatorem. **Henricus III.**
 qui per id tempus erat, Bauariæ. Potitus Abba sine cæde to-
 to regno nihil habuit antiquius, quam publico omnium de-
 creto, res a Petro gestas, ut irritas, inducere. Nec Henric⁹ ho-
 spitem Petrum neglexit. annoq; ex fuga tertio tētauit eum
 restituere. Sed Abba non expectandū sibi ratus, ultro cum
 copijs irruit in Austriā, factisq; maximis incursionibus onu-
 stus ingēti præda rediit in Pānoniā. Vnde Henricus infesti-
 or in eū factus apud Agrippinam Coloniā coacto concilio
 summo

Inducere
 id est, an-
 tiquare,
 oblitera-
 re. Iuriscō
 sulti tui
 uerbū est

Gothfre
 dus cōtra
 Henricū.

ad. 1044.

Petrus.

summo principum Germaniæ consensu statuit ulcisci iniuriam. Sed Vngari per legatos imperata se facturos pollicentur, modo Petri tyrannidem non reduceret. Interea Gothfredus Lothoringiæ dux aduersus imperatorem bellū mouet. Ad huius ergo conatus imperator omni studio conuersus, Vngaris pacē dat, his conditionibus ut ab armis utrinque discederetur. Vngari prædam, captiuosque restituerent. Exinde metu solutus Abba, cū nihilo minus sæuisset in suos, quæ Petrus, in eius eadem multos excitauit. Quorum comperita coniuratione per speciem conuētus Canadunum perduxit, omnesque, qui conuenerant in cubiculo quodā necandos curauit, reliqui confugiunt ad Henricum, apud quē Petrus adhuc morabatur. Iis hortantibus Henricus & Petrus cum ualida armatorum manu, aduersus Abbam pergūt, ingressisque Pannoniæ finibus, occurrit Abba in Mensen iuxta Taurinum, collatisque signis diu acriterque pugnatū est, donec Abba desertus (ut aiunt) a suis salutem fuga quærens in uilla Scobæ, captus, ab Vngaris occiditur, ibique primum tumulatus. Deinde corpus in monasterium de Saar, ex eo loco translatum fuit. Henricus exercitu uictore Petrum profectus ad usque Galbam urbem perducit, solennibusque de more celebratis, in pristinum regni fastigium restituit, ac Vngaris quo ad per eum fieri potuit, omni studio conciliare conatus est. Sed ea gratia diuturna nō fuit, quum Petrus ad priorē uitam redisset, Vngarique eius impotentiam non ferrent. Cūque Bela sancti Stephani sobrinus, Calui Ladislai filius eius de quo iam diximus, apud Palloniæ ducem moraretur eiusque filiam cum summa dote promississet uxorem ducere, Belæque fratres Andreas & Leuanta uenissent ad regem Romanorum

tenorum, nonnulliq; nobiles apud Petrum, quod his stude-
 rent, essent delati, capitaliq; supplicio affecti, Pānones exci-
 tato tumultu conueniūt ad Chanad. Andreamq; & Leuan-
 tām per legatos accersunt ad imperium, quod omnes Vn-
 gari summo studio deferrent. Nec in ijs quicquā moræ fuit
 exceptiq; sunt honorifice omni passim nobilitate plebeque
 obuiam effusa. Ab eoq; primo petierunt, ut eis liceret ad an-
 tiquam patriam religionem redire, secus, aduersus Petrū ne-
 gabāt arma sumpturos, nec id agre impetratum. Extemplo
 omnes sacris initiatos ad unum trucidauerunt, eorumq; cæ-
 de Basilicas & sacra templa polluerunt. Cūq; satis in Petri
 præfectos ubiq; debacchatum uideretur, in ipsum Petrum
 uerterunt impetum. is Albam contendebat, ab Vngarisq;
 præuentus, inde exclusus est. Cūq; honoris gratia Andreas,
 Leuantaq; pleriq; Pontifices occurrissent in traiectu Danu-
 bi, quem uocant Pesth, om̃ibus exemplis interempti sunt,
 & in ijs Girardus episcopus Camalinus, is qui relatus in cœ Girardus
 lum, martyrum auxit numerum, Petrus autē rex cum se reci-
 pere tentaret in Austriam, ab itinere retractus, occiditur, ac
 in Basilica Quinqueriensi, quā ipse cōdiderat, sepultus est,
 anno reditus sui uigesimo tertio. Nec ita multo post exces-
 sit e uita Leuanta, regnumq; redijt ad unum Andream, qui
 coronari uoluit ab Episcopis, si qui superfuerat ex cæde ca-
 tholicis, apud urbem Albam, Edictoq; iussit, ut omnes Vn-
 gari relicta superstitione redirēt ad uerum dei cultum Chri-
 sti q; fidem, qua diuus Stephanus eos instituerat, ultimūq;
 supplicium statuit in eos qui contra facerēt. Andreas igitur
 eo nomine primus, & in ordine regum quartus, Belam fra-
 trem ducis Polloniæ generum, cū tota familia reuocauit in
 Vngariam.

Andreas
 primus.

Vngariā, regniq; participem fecit, ut ipse duas regni partes obtineret, Bela tertiam ducis appellatione. Suscepit Andreas ex iusto matrimonio filia Ruthenorum ducis, Salomonem & David, ex Pellice uero Georgium. Bela genuit ex Geyfa Polloniae ducis filia Ladislaum exul apud Polloniam. Postque eius in Vngariam reditum, alterum nomine Anianus. Lampertum. Condidit Andreas cœnobium diui Aniani Pontificis Aureliorum, in loco qui dicitur Thion. Henricus autem rursus instaurato bello petit Vngariam persecutus recens illatam Petro iniuriam. Sed eius conatus irriti fuerunt ingruente tanta rerum omnium inopia, ut coactus Andreae, Belaeque pacem perpetuam dare fuerit, infectaque re reductis in Germaniam copijs Vngariam fratribus habendam reliquit affinitate contracta. Nam filiam despondit Andreae filio Solomoni, quem pater appellari regem se uiuente passus est, & si nondum quinquennium puer excederet, in quo fratri quoque Belae fecit iniuriam, cui spem succedendi post eius obitum dederat, & post inuitum compulit assentire coronationi Solomonis. Hac indignatione Bela motus, in Polloniam secessit, Andreas ad Imperatorem socerum Solomonem emandauit, una cum pluribus Vngariae Principibus. Interea Bela paratis ad bellum necessarijs, acceptas a socero copias in Vngariam ducit. Andreas ad nuncium tumultuario exercitu comparato, accersitisque auxiliarijs ab Henrico, duce Bohemiae, quem mercede conduxerat, obuiam Belae progreditur, ad amnem Titiam collatis signis demicatum, donec ad Belam belli Mars inclinauit. Andreas a suis desertus in fugam se coniecit, interceptus ab insequentibus equitibus occiditur, ac in monasterio diui Aniani, quod

1047.

Solomō.

ni, quod ipse condiderat humatus est. Bela uictoria cemen-
ter usus, Germanorum duces apud eum captiuos huma-
nissime tractatos, gratis dimisit. Albam profectus, regium
capitis insigne cepit, regnoq; pacato diu potitus est, omni-
umq; primus apud Vngaros ex argento monetā signauit,
forumq; & pretia rebus constituit, census ac tributa minuit.
Cunq; uno agmine magna uis Vngarorum cōcurrisset ad
eum dum Albæ morabatur, ac insano fremitu flagitaret, ut
abiurata CHRISTI fide ueteres cerimoniarum ritus instauraret,
ampliationem tridui postulauit. Interea subitariū mi-
litem iussit in eos irruere, multisq; repente oppressis homi-
num uecordiam compescuit. Obijtq; tertio ex quo regnare
ceperat anno, forte prolapsus ex regali solio, dū ius in ho-
minum conuentu diceret. Conditus est in cœnobio Salua-
toris Zeukzard ab ipso constituto.

Audita Belæ morte Solomon acceptis a socero copijs Vn-
gariam petit, unde Geysa Belæ filius, uiribus suis diffusus
Polloniā se recepit ex fuga. Sed ubi Solomon auxilia Ger-
manorum dimisit, Imperatorq; reuersus in sua. Geysa repa-
rato bello cōtra Solomonem mouet. Sed res ad pacem cer-
tis conditionibus uersa est, autoreque Desyderio episcopo,
conuenit, ut Geysa ducis appellatione contentus, eadē quæ
pater Bela possideret, ictum fœdus est apud urbem Quin-
queriensem, in qua Solomon præsentē Geysa diadema ac-
cepit. Insequētiq; nocte ea urbs incendio fortuito pene tota
conflagrauit. Precibus deinde Zolomeri Dalmatiarū Prin-
cipis uterque copias eo duxit auxiliares, aduersus Corin-
thos, qui Dalmatiæ quosdam fines occupabant. Re prospe-
re gesta, reduces quod cœnobium diuo Iacobo Palatinus
in Zechim

Solomō.

in Zechim erexerat, dedicandum curauerunt. Et Solomon eiusq; frater David, ex se nullam sobolem susceperunt. Ipse uero Geyfa filios habuit Colomanum & Almun, Cunque Boemi uiolato foedere irrupissent in Vngariam, cū magna sua strage repulsi cesserunt. Vngariq; Boemiæ fines ingressi, ferro igniq; omnia populati sunt. Eadem fortuna Cunos excepit, in Pannoniæ fines ausos irrumperere, magnamq; abegisse prædam. Mox exercitū Solomon & Geyfa duxerunt in Albam oppidum Bulgariæ, ex causa quod hostibus Vngarorum contra pacis conditiones, portas aperuissent. Trimestris obsidio fuit, donec ab Vngara quadā puella apud Albanos captiua, iniectus ignis ædificia corripuit, occasioneq; dedit Vngaris, ut transcensis mœnibus urbem caperent. ingens inde præda asportata in qua partienda inter regem, Ducemq; dissensio oborta est. Paulatimq; gliscēte ira, re ad eadem uersa, primo Rex ducem pepulit. Accedētibus dein de Boemis ad Geysam, instaurato prælio regem compulit in fugam, qui se recepit in arces Moson & Polon. Dux ergo Geyfa uictoria potitus, regiū nomen usurpauit, accepto de more diademate, statimq; templum Vacienſe cōstruxit. Interea Solomon imperatoris opibus Vngariam recipere tentauit, irritaq; spes eius non fuisset, nisi Germaniæ Principes a Geyfa corrupti, perduxissent imperatorem, ut infecta re domum rediret. Porro Geyfa ductus (ut aiebat) conscientia, uoluit in Zugard ereptum Solomoni regnum restituere. Res tamen effectu caruit. Geysaq; tertio quā Rex appellatus est anno morbo implicitus obiit, elatusq; est ad Basilicam Vacienſem.

Ladislau⁹. Successit ei Ladislauſ frater ei⁹ nominis primus ab Vngaris habenas

habenas imperij suscipere coactus, cum diceret alterum ne-
 fas esse coronari Solomone superstite, qui prior insignē re-
 gis acceperat, affirmabatq; si pax inter eos tuta futura esset,
 ultro Solomoni regno cessurum, ducatu contentum. Rege Zolome
rus.
 Zolomero cui nupta Ladislai soror erat, ab humanis absq;
 liberis exempto, Dalmatia, Croatiaq; Pannoniae finibus ac-
 cessit. Et cum Solomone rem composuit anno quam regna-
 re coepit quarto, pactus ingentem annuam pecuniam. Ve-
 rum comperta Solomonis in eū conspiratione, comprehen-
 sum cōiecit in carcerē Visegradi. unde postea emissus apud
 regem paucis admodum diebus moratus, ad ducem Hun-
 norum confugit. Hunc ad belli societatem perpulit, cum fi-
 dem dedisset eius filiā in matrimonio se habiturū, Transyl-
 uanamq; prouinciā dono daturum. Itaq; paribus auspi-
 cijs in Ladislaum mouentes, ab eo uicti, fuga uix euaserunt.
 Tandem Solomon uitam agens solitariā, e medio subla-
 tus est, sepultusq; apud oppidum Histriae Polam. Ipse uero
 Ladislaus aduersus Cunos frequenter incursionibus Vnga-
 riam uexantib⁹, prospere pugnavit, Rutenos insuper & Po-
 lonos domuit. Cūq; bellum moliretur in Santepoluch qui Santepo
luch.
 Pragā urbem occupauerat, ut eā nepoti Comado Bohe-
 morum duci restitueret, in aegritudinē lapsus, haud ita mul-
 to post obiit. Imperium non peruenit ad Almun Geysaē fi-
 lium, quem Ladislaus successorem sibi destinauerat, sed ad
 Columanum fratrem natu maiorem, Geysa aetatis uerecū/
 dia cedente.
 Colomanus ergo statura brevis, lingua blesus, & altero pe- Coloma/
nus.
 de claudus, ab Vngaris in regium fastigium euectus est. In
 de inter eum, Almunq; fratrem orta dissensione, autoribus
 t utriusq;

utriusq; amicis, ab acie discessum, uentumq; in colloquium
allatisque in medium cladibus acceptis, a domestica seditione,
Leuiq; de causa, patrum memoria, fratres inter se sobri-
nosq; & alia necessitudine coniunctos, paricidali praelio oc-
cubuisse, placuit ita rem componere. A bello abstinere, si
quid haberent inter se fratres quod expostularent, singula-
ri certamine deciderent. His conditionibus firmata pace,
Colomanus exercitum duxit in Ruthenos, qui mulieri tum
parebant. Ea supplex ad regem uenit, indementer reiecta,
a desperatione sumpsit animos & consilium. nam Hunnos
eius auxiliares in Vngarorum castra repente emittit. ij in-
cautos adorti uertunt in fugam, ingentique strage cadunt.
Habuit Colomanus ex priore coniuge Ladislaum Step-
hanumq; filios. Amisso Ladislao superduxit alteram, quā pau-
lo post dimisit in adulterio deprehensam, cum iam ex ea su-
scipisset filium nomine Borich, ex quo natus est Auito no-
mine Colomanus. Cuncq; res nouas subinde moliretur, Al-
mum fratrem eiusq; filium Belam captos luminibus priua-
uit. Rumor est Colomanum cum Vuradiensis episcopus ef-
set inauguratus, a Romano Pontifice reseratum, eiusq; per
missu deposito sacerdotio creatū regem. Misit & is in Apu-
liam copias a Venetis conductā classe, duobusq; maritimis
oppidis occupatis Monopoli, Brundusioq; Venerorū prae-
sidiū imposuit. Obijt anno salutis Millesimo cētesimo quar-
todecimo, cū regnasset ānis uiginti quinq; mēsis quinq;
Stephan^o Habenas regni Stephanus excepit, eius filius qui Roberti
Vuiscardi filiam duxit uxore. Copijs insuper auxiliariib⁹ in
Ruthenos immisit, ut opem duci ferret aduersus fratrē bel-
lum gerēti. Sed infecta re, duce mortuo, redijt a principibus
regni

Coloma-
nus.

Stephan^o

regni coactus. Bellū quoq; suscepit in Græcos, a quibus maximis affectus incōmodis, pacis conditiones accepit. Cūq; nihil liberorum suscepisset, Almi filium Belam sobrinū suū quem Colomanus (ut diximus) obcæcauerat, in spem successionis crexit, in matrimoniū data Comitissæ Seruiæ filiā, quæ Geylam filium peperit. Exinde lapsus in ægritudinem, defunctus est anno postquā regnare cœpit duodeuigesimo. Bela tam& si capto luminibus regnum stetit, ex eademq; cō Bela. iuge cui nomē Elena, tris alios habuit filios, Ladislauum, Stephanumq;, & Almu. Crudeliter animaduertit in eos, quorum cōsilio Colomanus Almū patrem, seq; occæcauerat. Interea Broycus ex adulterio secundæ Colomani coniugis æditus, affectans regnū, Ruthenorū Colonorūq; copiis adiutus, in Belam suscepto bello, parū feliciter ad locum cui nomen Sceo pugnavit. Anno deniq; principatus sui decimo Bela diē clausit, elatusq; est in Albensem Basilicā. Geysa pa Geysa. tri successit, in lucem æditus in priuata patris fortuna, qui fratres ex arce Posen, quā ex improviso occupauerant, res nouas moliētes facile pepulit. Imperatorē præterea Conradū, Ludouicūq; Francorum regē copias ad recuperandā Hierosolymā ducentes, hospitio suscepit. Exercitū quoq; duxit in Ruthenos ut illatam socero persequeretur iniuriam. Cūq; regnasset annis uiginti, mensibusq; tribus, ab humanis excessit, anno salutis Millesimo centesimo sexagesimo primo, situs in eodem cum patre conditorio.

Imperiū Stephanus excepit eo nomine tertius Geysa patre Stephan⁹ ortus. Is a Ladislao primum patruo, moxq; eo defuncto a Stephano Ladislai fratre bello petit⁹ est. Sed acie uictor, & superaro Stephano regnavit annis duodecim. Morte obita

- Bela.** Stridoni conditus est.
 Bela Stephani tertij filius ab humanis exempto patre, loco fratris habenas imperij suscepit. Hic externo nullo bello tentatus est. ocio potitus pacis, opibus intentus, mores acri censura correxit. in facinorosos animaduertens omnes undecumque compertos habuit ex sua ditione. nec praterea memorabile quicquam gessit, annis decem & septē, quibus in uita fuit. Apud Albam sepultus est, Emerico & Andrea superstitibus liberis.
- Emerico.** Res ad Emericum peruenit, eaque potitus est ociose & absque iniuria belli, annis circiter nouem, decessitque superstiti filio Ladislao, quem sustulit ex Constātia Aragonia, tumulaturque in Agriensi templo, anno salutis millesimo ducētesimo.
- Ladilla.** Ladislaus ab eo nomine tertius, amisso patre regnum breui tenuit. nam intra sex menses adolescens adhuc immaturus raptus est obitu.
- Andreas** Ladislai morte, Andreae secundo, Ladislai patruo ad principatum patuit aditus. Huic ex Gertrudis cōnubio, liberi fuerunt Bela, Colomanus, Andreas, & Elisabeth, ea quae post ubi hominem exiit, in caelum relata est. Gertrudis autem cum uni suorum fratrum, qui eam uisum uenerat, Bancabani fratris sororem produxisset, in se eandem conuertit, nam Bancabani comperto Germanae stupro debacchatus est in autorem, Gertrudimque iteratis uulneribus interemit. Andreas Hierosolyma duxit exercitum ex uoto quod Bela pater suscepit. Indeque protomartyris Stephani, Margaritaeque uirginis auexit capita, dexteramque Bartholomei, Thomaeque Apostolorum, hydriamque unam ex sex in quibus aqua de nostro in uinum commutauit. Annos triginta iam regnauerat

Diua Elisabeth.
 † Als Militis.
 Produce re, quod & producere dicitur est agere ministrum libidinis, zu gutem teutsch, cuplen, Productrices cupplerin,

uerat cum morbo solutus, elatus est in cœnobium de Egrus
ut appellant.

Eius liberum natu maximus ab suo nomine quartus, impe-
rium Bela suscepit. Hic ex Maria Constantinopolitani im- **Bela.**
peratoris filia genuit Belam, qui uiuo patre decessit, & Ste-
phanum. Belæ regno, Tartari cum maximis Vngariam co-
pijs inuadunt. Iis obuiâ Bela progressus, apud flumē Sceo,
cōmissa pugna uictus, ægre pedibus salutem quæsiuit, omni
fere regni iuuentute desyderata. Tartaros Vngaria triēnio
potitos in sua conuerti coegit, inopia comeatuum orta, bel-
lis interiuncta satione, ex qua multa hominum millia periis-
se constat, etiam postq̃ Tartari copias reduxerunt. Cū Bo-
hemis idem Bela prospere pugnavit. Apud insulam Buden-
sem, fato concessit anno regni sui trigesimo quinto, elatus in
basilicam de paræ uirginis, quæ curationis est eorum flami-
num qui se minores appellant.

Mortuo Bela Stephanus eius nominis quintus, fratrum na **Stephan⁹**
tu minimus, patri successit, auspicijs melioribus, nam domu-
it Bohemos, eorū superato duce Othocaro, secundū annē
Rapcha, Bulgaros imperata facere compulit. Et hæc omnia
intra bienniū quo regnavit, obiit & ipse mortem in qua pa-
ter insula Budesi, superstitibus liberis Ladislao, Mariaq; ea
quæ Carolo nominis eius secundo Sicilia regi, nupsit, La **Ladislaus**
dislaus itaq; sui nominis quartus, anno ab humanitate dei
nostri millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, regium
capitis insigne sumpsit, auxiliariisq; Germanorū copijs
Othocarum bello repetit. Eoq; in acie cæso uertitur in Cu-
manos, qui fines Vngariæ hostiliter ingressi, populabantur
duce Oldamur eadem belli fortuna fuit, quæ cū Bohemis.

t 3 Nam

Nam Cumanis ad internitionem cæsis, uix effusa fuga pauci elapsi ad Tartaros usque penetrauerunt, eosque ad repetendam bello Vngariam facile perpulerunt, omniaque aduersum locum qui Pest appellatur, igni ferroque uastarunt. Huic Ladislao Caroli filia sui nominis primi, nupta fuit. Sed ea dimissa plures ex Cumanis uxores superduxit, nec a legato Pontificis eo nomine Vngariam profecto perducere potuit, ut iniuriose rem uxoriæ non tractaret. A Cumanis, quorum affinitatem cæteris omnibus habuit potiore, miserabiliter interemptus est, anno principatus sui decimoquarto. Ex eoque regni fortuna relabi cœpit, cum nullam sobolem reliquisset. Iamque uentum est ad Andreæ nominis eius tertium, Andreæ secundi nepotem, eius qui fuit auus Ladislai, qui nouissime uita functus est. Vnde satis apparet Andreæ, & Ladislauum fuisse sobrinos. Andreas enim secundus dum rediit ab expeditione, quam susceptam demonstrauimus in Hierosolyma, Marchionis Estensis usus hospitio, eius filiam duxit in matrimonium, ex eaque genuit Stephanum, in lucem mortuo iam patre æditum, quæ uocant Posthumum. Huic Veneti generis matrona peperit Andreæ cognomento Venetum, quod matre Veneta ortus, Venetius educatus esset.

Andreas

Posthumus mortuo patre natus.

Andreas

Robertus.

Andreas igitur interempto Ladislao diadema sumpsit, annoque principatus sui secundo, bello domuit Austriam. Verum Bonifacius octauus efflagitantibus Vngariæ principibus, Carolum Robertum, Caroli secundi nepotem Mariæque regem Siciliae, qui Carolo Martello patre natus erat, in Vngariæ regem declarat, eo nomine quod Vngariæ regnum magis ad Carolum Robertum, quam ad Andreæ pertineret,

pertineret, quoniam Ladislai quarti soror Maria, fuerit auia Caroli, Ladislausque nulla relicta sobole decesserit. Sed ea res Andreae nihilo profuit. nam contemptis legatis, quos ob id ipsum Pontifex Vngariam miserat, Andreas ex quo regimen accepit annis undecim, populos in officio, suaque fide continuit. Obitaque die Budae conditus est ad aedem fratrum minorum.

Mortuo Andrea Carolum loco regis habebant ij, qui eum euocarant. Verum Colocensis Archiepiscopus, Agriensis, Voradiensisque, & Vacienfis, Canadiensis, Boznenfis, & Sepscenensis episcopi, Vuencelaum, quem genuit Othocarus, is quem Ladislaus in acie cecidit, Bohemiae regem frequentes adeunt, hortanturque ut Vngariae regnum capestat, quod ad se iure pertineret, erat enim Vuencelaus Annae, Belae quarti filiae Vuencelai, de quo toties iam diximus, amitae nepos. Is extra Bohemiae fines dum nollet egredi, paterno nomine filiū Vuencelaum regē dedit Vngaris. Ea res maxime mouit Vngariae proceres, ut Vuencelaum auellent, quod uerebantur ne Pontifex ius imponendi, regis usurparet. Ac ut facilius quo iure Carolus & Vuencelaus ad regnum niterentur, omnes intelligant, infra gradus & stemma descripsimus.

Andreas secundus stipes.

Ex Stephano { Stephanus natu proximus.
Ladislaus sine liberis &
Maria regina Siciliae.

Ex Maria { Carolus Martellus.
Carolus Robertus.

Ex Carolo

Vuence-
laus.

Anna Bohemorum regina.
 Ex Carolo Martello Vuencelaus filius.
 Vuencelaus nepos.

Otho.

Contententibus itaq; Carolo Roberto, quem simplici nomine Carolum uocāt Vngari, Vuencelaoq; qui Ladislau ab eis appellatus est, cuius res superior fuit, acceptoq; solio, cum non omnes etiam qui studiosē euocauerant, eius imperata facerēt, in Bohemiā se recepit ad patrem cum diadema. Quod occasionem dedit Vngaris, ut Othonem Bauariæ ducem regem salutarerent, is a Ladislao capitis insigni recepto, uenit Vngariam, annoq; a Christi natiuitate millesimo trecentesimo quinto inauguratus est in regē a Vespriensi Canadrensiq; pontificibus apud Albam. Cūq; regionem peteret Cedeln Bela filio comite comprehensus a Ladislao Vuaiuoda Transyluano cōiectus est in carcerem. In sequenti autem anno millesimo trecentesimo nono, frater

Gentilis
Cardinalis.

Gentilis Cardinalis a latere legatus totum annum morat⁹ Vngariæ, censuras, & a Pontifice diras in eos promulgauit, qui Carolo non parebant, & in Vuaiuodam Transyluanū quod ereptum Othoni diadema nō restitueret. Vngari neglecta religione dirarum securi fuerūt, ad annum millesimū trecentesimum decimū, donec in campū cui Raptum nomē aduocata undiq; concione, omnium consensus & studia inclinauerūt in Carolum, quē recuperata a Ladislao Vuaiuoda corona, de more ornauerunt. Exinde cum arcem Sarub obsiderent, Eo quod ab eo defecerat aduersus Vngaros, qui prefecto fauebant, immitte cruentumque prælium gessit, ex eo tamē excessit uictor. Vxores habuit trīs, Mariā, Kazmeri

Carolus.

ducis

ducis Polonorum filiam, Deinde Beatricē, cui pater Romanorum fuit imperator, sororem regis Bohemorum de familia Lucenburgenſi, tertiam Eliſabeth alterius Bohemorū ducis filiam Ladislai, quæ duos ei peperit filios, Carolū qui intra annum diem clauſit, Ladislaum quem pater amiſit exacto prope luſtro, Loysiumq; & Andream. Quidam Felicia Felician⁹ nus eques, regi, eiusq; coniugi & liberis necem parare per inſidias auſus eſt. Apud Vuilſegradum prandebant in regia Calendis Maij, cum Felicianus impetu facto, regem percuſit in dextera, quatuorq; reginæ digitos amputauit. Sed accurrentibus illico ſtipatoribus, ipſe trucidatus eſt, omneſq; coniurati per omnia exempla ludibriaq; excarnificati ſupplicio affecti ſunt. Mouit exinde contra Bazarad Vuaiuodam Bualachorum hortatu Vuaiuodæ Traſyluani, Dionyſijq; filij Ianchga, Principioque ultro a Bazarad pacis honeſtam conditionem reſoluuit. Eamq; paulo poſt exercitu comitum meatuum pœnuria laborante petere coactus eſt. Pactisque cum Bazarad inducijs exercitum reducebat. ubi uero quadam fauces præruptis utrinq; ripis anguſtas ingreſſus eſt Vualachi, qui ſubſidebant a tergo, fronteq; repente ſublato clamore ſarcinis impeditos Vngaros aggrediuntur iniquis locis, omneſq; ad unum pene trucidauerunt. Ipſe Rex ope familiarium, ſubinde mutata ueste, trepida fuga uix euasit. Egit etiā cū Ioanne uigeſimoſecundo Romano pontifice, ut Andream eius filium a maximo natu proximum, Sicilia regem declararet aſſentiēte Roberto, qui tum rerum in ea poteratur, quod Andreae Ioanna eius neptis nupta erat. Ipſe q; cum filio proſectus eſt ad regnum. Sed infecta re, ſe recepit in Pannoniā, Andreae filio ſine diademate principatuq; u sub ipſius

Vuala/
chi.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

sub ipsius Roberti potestate relicto. Reuersus in sua Carolus cum Bohemiæ Polloniæq; regibus in Visegrado in colloquium uenit, in omnemque uitam cum ijs pacem fecit. Ibi quoq; cum Carolo foedus iniit Lochka Rutenorum Dux, Kazmirus Polloniæ rex, anno salutis Millesimo trecentesimo nono regno cessit apud Visegradū Ludouico Caroli filio maiori natu, eius ex sorore nepoti. Ipse Carolus obtinuit etiam a patre acceptum Salerni principatum, montemque Garganum, regnaque Vngariæ, Dalmatiæ, Croatia, Ramiæ, Seruiæ, Gallatiæ, Lodomeriæ, Comaniæque, & Vulgaris quadraginta duobus annis, Annoq; salutis Millesimo trecentesimo quadagesimo secundo, decimoseptimo Calendis Augusti, uita functus est apud Visegradum. Cadaver uer Albam translatum magnifice sepultum est.

Ludouicus.

Patri successit annos agēs septemdecim Ludouicus. Is in finibus Transyluanis domuit Saxones, Alexandrūq; Vuaiudā Transalpinū, qui sublati animis, a patre deficiuerat, imperata facere compulit. Elisabeth eius mater in Apuliam uenit indeque Romam. mox in Vngariam euestigio relicto reuertit itinere. Ludouicus impetū Ioannis Bohemorum regis aduersus kazmirum Polloniæ regem per legatos expeditione facta compescuit, & Tartaros qui Transylanos attentabant, ingenti eorum ædita clade, Cum Stephano Bano Boznensi rege iunxit affinitatem, ducta uxore Elisabeth eius filia, cuius opibus elatos Crociæ principum spiritus contudit, coegitque dicto audientes esse, Profectos Iaderam cum copijs ut eam urbem eximeret, infecta re domum redit. Cunque eius frater Andreas Sicilia Rex resteserica suspensus apud Auersam fuisset a Ioanna eius nominis

minis prima Andreae coniuge, Ludouicus non minus ac debuit ea re permotus, collecto exercitu, Neapolim, persecutus iniuriam, pergit, ultro expeditionem sequutis Malatesta Ariminensi, Philippoque Mantuano principe, & Francisco Foroliuiensi. Diffusa rebus itaque suis Ioanna, cum Ludouico Tarenti principe, cui interempto Andrea nupserat, aduentum Ludouici non expectauit, sed tribus tantum longis nauibus appulsi Massiliam, inde Auinionem se receperunt. Itaque Ludouicus omnium summo studio exceptus, Neapoli totoque regno potitus est. Habitaque in conscios necis Andreae quaestioe, Dyrrhachij ducē ultimo supplicio affecit. Duosque Ludouici principis Tarenti fratres in caenis Vngariam deducendos curauit. Eo Carolum quoque Andreae impuberem filium misit. Ipse paulo post impositis regni praesidio Laczk Vuaiuoda Transyluano, Vuolfradoque de Vuolfrad equite Germano cui Neapolim praecipue credidit, in Pannoniam reuersus est. Cuncti Neapolitani, Campanique eiecto Vuolfrado defecissent, copiasque ducerent in Vuaiuodam, is obuiam progressus in agro Auerfano hostem confecit, exercitum quoque Ludouici Tarenti principis prope moenia Neapolis ipse Vuaiuoda cecidit. Sed Ioanna, Ludouicusque Tarentinus Auinione Pontifici uendita, ex ea pecunia reparatis uiribus Neapolim bello repetebant, cum Ludouicus Vngariae Rex, euocatis undique regni sui principibus, auxiliisque Germanorum peditum quatuor milium, per Adriaticum mare copias in Apuliae litus exposuit ad urbem Sipontum, quam Manfredoniam nunc appellant. Eaque statim deditione recepta Germani milites cum rex hybernaret apud oppidum Bari, cum diripere

Vuolfradus de Vuolfrad eques Germanus.

Sipontum, hodie Manfredonia.

u 2 Sipontum

Sipontum uellent, orta inter se ciuesq; & repugnantes Vn-
garos seditione, in eadē uersi, magna ex parte trucidati sunt.
Reliquiæ Germanorum a Ludouico dimissæ hac lege, ne se
hosti adiungerent. Ex Baro Ludouicus protinus in Canusi-
um duxit, in cuius expugnatione dum per scalas muris ad-
motas intrepido gradu nititur, ictu lapidis accepta plaga
prolapsus in arcis fossam, ope suorum, suaq; uirtute incolu-
mis euasit. Inde Neapolim per Luceriam petit, Auerfamq;
statim obsidione cinxit, ubi uulnus accepit in pede ex ictu
sagittæ, nec eo destitit urbem premere, tertioq; post mense
compulit ad deditionem pœnuria comœtuum. Nec op-
pidum solum, sed & arcis præfectus Iacobus Pignatellus in
regis fidem uenit. Appetente Ludorum sæcularium solenni
tempore, quod in melius conuerso ritu cærimoniarum, iubi-
leum nostri uocāt, cum regnum præsidio firmasset, ipse Lu-
douicus in urbem uenit, & inde paulo post Vngariam. Sed
triennio post uictus assiduus efflagitationibus Clementis Se-
xti, regno cessit ecclesiæ, Fratresq; Ludouici Tarentini, quos
apud Visegradum seruabat in uinculis dimisit, in Venetos
suscepto bello, pro recipienda Dalmatia, quā Vngari con-
turbatam occupauerant. Obseffoq; Taruisio cum plura citi-
cum finitima oppida ui cœpisset, legatos obsidioni, castris-
q; præfecit, ipse paruo præsidio domum rediit, & iā non tan-
tum Dalmatiam receperat, sed antiqui quoq; Venetorum
iuris aliqua redegerat in potestatem, sed ea postea pacta pa-
ce cum Venetis, restituit. Ab incursionibus etiam Lithuano-
rum Ruthenos exemit, eamq; gentem per suos aliquandiu
duces administrauit. Auxilia ter ecclesiæ misit in Italiam, cō-
tra uim tyrannorū, qui cōtrectabant ea quæ Pontificis erāt.
Barnabamq;

Ludi sæ-
culares a-
pud nos
in iubileū
cōmutati

Barnabamque, & Galeaz Vicecomites, infestos Bononiæ compescuit. Alberto præterea Austriæ duci suppetias tulit in Turegienses, qui ab eo defecerant, ij nostro tempore socij sunt Eluetiorum. Suscepit expeditionem quoq; in Vulgariam, & Strachmerum Vngariæ, ut semetipse nūcupabat imperatorē, imperata facere coegit, ac habuit in custodia apud arcem Gamnech. Demum recepta ab eo fide, iuramentoq; se dicto regis obedientem fore, nec unq; hostilia moliturū, dimisit in regnum. Mouit & aduersus Imperatorem Carolum uersus Morauinum, sed nulla memorabili re gesta reduxit exercitum. Eius Auunculo Raizmero uita functo, Poloniæ regē se gessit. Ab om̃ibus Vngariæ finibus Hebræos exegit. Iiq; se in Austriam Bohemiamq; receperunt. Condidit & Eremitarum cœnobîa, sacellaque deiparæ uirginis honorī dicata. Ludouici principatu, eoq; maxime adnitēte Cumanî Tartarorum carimonijs abiectis, ad uerum dei cultū Christianumq; dogma transierunt. Eorum sequuti sunt exemplum in Bozna Patrini, Sclauiq; sed in religione diu nō perstiterunt. Per idem tempus Olachi Modauiam uacuant cultoribus occuparunt. Habuit Ludouicus in matrimonio Margareram quæ nullo ædito partu, mature decessit, ac Elisabetheth, ex qua tres tantum puellas suscepit, quarum Catharinam natu maximam uirginem, innuptāq; extulerunt. Alteram nomine Mariam Sigismundo Brandeburgensi Matichioni collocarunt, cum spe successionis in regnum Pannoniæ. Tertia fuit Adiuga, cui Polloniæ regnum cessit in partē paternæ hæreditatis, quæ principum cōsensu Iagulæ nupsit Lithuanorum regulo, qui nuper acceperat Christi religionē cum duobus fratribus, ipsoq; die lustrico sacri baptismatis

Turegienses.

Diui Pauli primi Eremitæ monasteriū auxit, ossib⁹ ei⁹ ex urbe Venetiā rū allatis. Patrini. Olachi.

Adiuga. Iagula.

u 3 pro Iagula

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

Maria.

Sigismū/
dus.

pro Iagula Ladislaus est appellatus. Obijt autem Ludouicus tertio idus Septēbris, āno salutis Millesimo, trecētesimo octogesimo secundo, conditus in sacello iacet, quod ipse uiuens in Basilica diuæ uirginis apud Albam construendū curauerat, regnauit annis quadraginta, mēse uno, diebus xxij. A morte Ludouici Pannoniæ regnum recidit in Mariam Ludouici filiam, quæ bienno postquam capitis insigne sumpsit, ab ijs qui maxime sibi debebāt, a Ludouico patre summis affecti beneficijs, inita con spiratione ualde laborauit. Euocatus enim Carolus Andræ filius, e regno Sicilia per episcopum Zagrabiensem classe delatus oram Signia tenuit, inde Zagrabiam profectus Budam transijt, per speciem componendi tumultus, ex commodo sororis. Ab utraque regina matre filiaque obuiam progressis honorifice exceptus arcem occupat. Elisabeth cum filia Maria metu periculi elapsæ, a fuga retrahuntur, Albamque cum rege deductæ sunt, ubi Carolus accepto diademate Budā reuersus. Haud ita multo post Elisabeth, & Nicolai Palatini Degara per speciem colloquij circumuentus insidijs, a Blasio Forgach accepta letali plaga comprehensus, in carcerem coniectus est, ubi uel ex uulnere, uel indito ueneno uitam miserabiliter exhalauit. Ipsæ uero Reginae forte extra Budæ muros egressæ, modico familiarum comitatu, uix oppido cui nomen Diaco propinquauerant, & ecce Ioannes Banus de Horuath eas adortus Nicolao Palatino, Blasioque obtruncato, captiuas agit, proximæque nocte Elisabeth in proximū flumen mergitur, Mariam Banus in Croatiam deduxit, ibique in uinculis habuit in arce Cupræ, donec aduentu Sigismundi Marchionis ipsius Mariæ sponsi, qui nunciabatur ualidam

invalidam Bohemorum manum ducere, territus, adactam iurare reginam iniuriam non ulturam, dimisit ad Sigismundum Budam. Salutis igitur anno Millesimo trecentesimo octogesimo sexto, regni principes habito conuentu, referente regina apud Albam decreuerunt, ut Sigismundus celebrato connubio Pannoniae regnum capefferet. Ornatus itaque corona, contractas undique copias in Banum Ioannemque de Horuath ut iniuriam coniugis, eademque focus ulcisceretur educit. At ipse Banus ubi Posegheuuar oppidum, quod se receperat obsidione premi uidit, amne proximo Zauetranato fuga peruenit in castrum Dobor, insequente Sigismundo magnis itineribus, etiam positis ad oppidum castris, ad solitas artes conuersus Banus elabi tentauit. sed in hostes incidit, ad Sigismundumque deductus est, qui Dobor expugnato, Bosnaque & Croatia coactis imperata facere, Ioannem Banum omnibus exemplis antea cruciatum ultimo supplicio affecit apud urbem Quinqueriensem, contentus episcopum Zagrabiensem quoad uixit exilio multauisse. Modauiam deinde domuit, Stephanoque Vuaiuodae ueniam petenti dedit, coactumque iurare in eius uerba tributum quotannis de more persoluturum, dimisit in honore magistratus. Sextus agebatur annus ex quo regno potitus exercitum conduxit in Vualachos, qui Turcas euocauerunt in auxilium, rebusque prospere gestis, ac hostibus profligatis oppidum Nikod obsidione cinxit, ac ui coepit. Interea regina diem clausit, & Ladislaus cui nupta Reginae soror erat Polloniae rex, Ungariae regnum iure hereditatis ad uxorem suam trahebat, ingenti manu Ungariae fines ingressum Ioannes Strigonienfis Pontifex quo ad maiores aduenirent copiae, moratus est. Interea
 Turcarum

Almura-
tes.

Pasahites

Moesia
inferior,
hodie
Bulgaria.

Turcarum princeps Amurates, qui Græcis inter se super im-
perio dissidētibus ex Asia traiecerat in Europam, magnam
q; Thraciæ partem subegerat obiit diem, eiusq; filius Pasa-
hites incredibili successu omnem Thraciam, Thessaliā, Ma-
cedoniāq; Phocidem, & Bœotiam occupauerat, & iā Moe-
siam, quam Vulgariam uocant Vngariæ contributam bel-
lo petebat. Vnde Sigismundus ab eo missio caduceatore pe-
tijt ut ab eo conatu desisteret. Is astuto, callidoq; consilio, re-
sponsum distulit, quoad tota prouincia potitus est. Post ar-
morum uaria genera conferri iussit in quādam suæ domus
aulam, accersitoq; caduceatori hæc inquit possidentis Moe-
sia finibus habeo iura, arma digito monstrans. Ex quo Si-
gismundo necesse fuit anno regni sui decimo, collatis undi-
q; uiribus expeditionem suscipere contra Turcas, Habuitq;
uolūtarios belli socios ex Anglia, Galliaq; plurimos illustri
loco natos, & in ijs Burgundiæ Ducem, qui studio defendē-
dæ religionis ultro suis sumptibus ad id bellū properabant,
& iam Mœsia fines agmen Sigismūdi tenebat, oppidaque
Oriszum, & Biolinium Turcorum præsidio firmata, ui cœ-
perat, cum castra circa Nicopolim posuerunt, anno salutis
Millesimo trecentesimo nonagesimo sexto, intra Calendas
Octobris. Ea re Turcarum principi nunciata, quā maximis
potuit copijs Vulgariam proficiscitur. ad diem prælio costi-
tutum, dum Galli primam aciem sibi expetunt, primūq; ho-
stium impetum sustinere pulchrum ducunt, auidius inchoa-
to prælio priusquā omnis acies explicaretur, ab equis desilie-
runt, ut æquo Marte cum Turcis experirentur, cunq; equi si-
ne custodibus in castra redissent, Vngari Gallos ab hoste
caesos rati, tumultuari cœperunt, ordinibusque turbatis a-
Turcis

Turcis grauitè inſiſtentibus in fugā coniecti, Sigismundū quoq; traxerunt. Is primo Conſtantinopolim, deinde Rhodum, demum Croatiam, Dalmatiāq; peruenit. Interea Panoniae quidam principes, uerſis in Ladislai iam defuncti filium ſtudijs, e regno Neapolis euocant. ſed is infelici patris euentu monitus, appropèrandum minime ratus, aliquādiū rem diſtulit. Interim Ioannis Strigonienſis Pontificis, illorumq; de Camiſa, Ioannisq; de Maroth ope Sigismundus in regnum receptus eſt. ſed nō ita multo poſt a principibus in carcerem coniectus, in oppido Sodos cuſtoditur. Tū Ladislai uexillum per Vngariam circumfertur, latisq; multorum acclamationibus abſens rex appellatur. Ad ea Ladislai iter in Vngariam capeſſit. Interea Sigismundus ſtrictis uinculis elapſus eſt, opera cuiuſdam uiduae, quae Nicolai Palatini fuerat uxor, eorumq; mater, quibus cuſtodia Sigismundi credita erat. Ab ijs itaq; Morauiam deducto Sigismundo, dedito iam ſuae fugae rumore, diuerſarum partium factiones inſterna bella excitauerunt. Ipſe uero Sigismundus exercitu propere coacto popularibus ſuis obnixè nauatibus operam, fauentibus etiam nonnullis Vngaris, Vngariam redijt. nec multo poſt ſua recuperauit. Ad eam ſamam Ladislaus, qui iā Dalmatiam magnis itineribus appulerat, e ueſtigio Neapolim redijt. Sigismundus aduocato totius regni conuentu Stephanum Vuaiuodam ultimo ſupplicio affecit, apud oppidum Keuuceuſum, ſociosq; coniurationis partim egit in exilium, partim capite damnauit. Eoq; terrore continuū omnes in officio, nec inſterno bello ſollicitatus eſt in tota uita. Cūq; regnaſſet annis uiginti tribus, Romanorum rex creatus eſt. Iterumq; bellū mouet in Turcas, ob-

x ſeſſaq;

Supstitio
loā. Huz.
Ioan. Vui
kleff Ada
mitæ.

seffaꝝ arce Calabocz accepta clade multis desyderatis do-
mum redijt. Per idem tempus supersticio quā uocant Huf/
sitanorum in Bohemia a Ioanne Huz, in Anglia a Ioanne
Vuikleff instituta est, & coetus Adamitarum, qui primi pa-
rentis exemplo nudi degebant in speluncis, omnia quaren-
tes in commune, cunq; maximus eorum natu rem diuinam
suo ritu perfecisset, ad plebem conuersus, illa Geneseos effa-
tus uerba, crescite & multiplicamini, restinctis luminibus
omnes passim discurrebant ad amplexus illius quamcunq;
fors obuiam, proximamq; dedisset. Is hominum furor cum
breui tantum conualuisset, ut non modo se ab aliorum iniu-
ria tueri, sed ultro etiam bello peteret eos, qui non idem sen-
tirent, Sigismundus ex Pannonia, Germaniaꝝ collectis co-
pjis in eos mouit. Il uero duce Sijskalusco, qui altero captus
erat oculo, raptis armis obuiā progressi, Imperatorem uer-
tunt in fugam, tanto ardore impetuq; ferebantur, insigne ca-
licis in uexillo portantes. nam & hic error eos tenebat, ut cō-
tenderent in utraq; specie communicandum. Cunque Si-
gismundus concilio Constantiensi interesset, ij quibus pro-
ficiscens Vngariæ gubernacula cōmiserat, aduersus Heruo-
am Spaleti ducem, qui specie uendicandæ libertatis Vnga-
riæ res nouas moliebatur, infelicer pugnauerunt, Anno
que trigesimo quarto quam regnare cœpit in Vngaria Si-
gismundus, insigne diadematis accepit ex regno Bohemiæ
& si longe prius eo potitus erat, Vuencelao fratre sublato.
Tumultus insuper excitatus est Aurispicis affectantibus, ut
iactabant, regnum, qui diu uagati longe lateque, igne, ferro
q; uastatis omnibus, ægre tandem superati sunt. In capita
coniurationis ultimo supplicio animaduersum, alios effulsis
oculis

oculis, aut præcisīs manibus ad unum dimisit. Exinde Sigis-
mundus in urbem uenit, ubi ab Eugenio quarto Pontifice
maximo Imperiali corona coronatus est. Vngariamq; ma-
gno cū plausu quasi triūphans ingressus, ad compescendos
Bohemiæ tumultus recta pergit, subitaque ui morbi corre-
ptus, apud oppidum Pragā, grauis etiam annis, ut Vnga-
ros illuc eum sequutos a faucibus Hussitanorum eximeret,
aggrauante etiam morbo extra Bohemiæ fines efferri uo-
luit. Sed nondum peruenierat in Pannoniam, cum fessus
ætatē, ægritudineque & itineris labore, apud Zuoimam
migrauit e uita, cum regnasset apud Vngaros annis quin-
quaginta uno, in Bohemia septemdecim, Rexque Roma-
norum fuisset annis uiginti septem, imperatorque quinque
ætatis agens annum septuagesimum, elatusque ad Basili-
cam Varadiensem, conditus in ea iacet. Vngariæ Bohemiæ
que regnum Sigismundi gener Austriæ dux, excepit, Eli-
sabeth unicam Sigismundi filiam, ex secunda coniuge no-
mine Barbara Ciliæ comitis Hermannī filia, habens in ma-
trimonio, quam Vluo patrē cum spe successionis ad utrun-
que regnum sponderat. is Albertus anno salutis Mil-
lesimo quadringentesimo duodequadragésimo Calendis
Ianuarijs apud Albam coronatus est. Eius principatu Pan-
nones res omnium Teutonicorum, qui negociabantur,
aut alia de causa sedes habebant in finibus Vngariæ, di-
ripuerunt, ædita ingenti eorum cæde. Copias etiam du-
xit Albertus in Hussitanos, qui se receperant ad oppi-
dum Tabor, ab se conditum, natura loci & opere muni-
tissimum, cunq; tribus mensibus obsidione frustra cin-
xisset oppidum, infecta re domum rediit. Exercitum

Albertus
Dux Au-
striæ.

Germani
direpti in
Vngariæ.

x 2 quoq;

quoq; numerosum coegit aduersus Turcas, qui cū diu morarentur, occupati expugnandis Rascia, Epiro, Etholiaque, Pannonibus longa in castris expectatione grauati, cū Luppogentili lingua condamassent, inuito rege ad propria redierunt. Albertus aduersa ualitudine correptus, itinere non intermisso cum Viennam contenderet, inualefcēte morbo diē clausit in oppido Nesinæ, cum biennio fere regnasset, Anno salutis Millesimo quadringentesimo undequadragesimo, relatusq; Albam, ibi sepulturæ honorem sortitus est.

Elisabeth Elisabeth uxor Alberti ferēs uterum, post uiri mortem rem tenuit. Ambigentibus Vngaris utrius sexus, æditura partū foret, Elisabeth in deteriorem magis inclinabat, & puellam fore certis argumentis augurabatur. Itaque ea autore regni

Vladisla² principes missis legatis euocauerunt Vladislaum Litaniæ ducē, fratrem Kaizmeri Polloniæ regis. Interim regina puerum peperit, cui nomen Vladislaus etiam fuit, uerum sero reuocatis senatoribus Vladislaus dux, in Vngariā magnis itineribus raptō uenerat agmine plurimorum studijs exceptus ad regnandum, nec eo secius Elisabeth cum suæ factionis hominibus infantem quatuor a partu mensium detulit Albam, coronaq; de more ornatum peractis solennibus Viogradum rediit. Tenebat Vladislaus Budæ arcem, sponte a præfecto facta deditio, diadema secum regina seruandum asportauit, elusisque proceribus & filiū & coronam

Federic^o
Cæsar III. emandauit ad Federicum Stiria ducem, qui creatus Romanorum rex erat, & pueri consanguineus. Cūq; uaria fortuna diu certassent Vladislai factio superior fuit, opera præcipue Ioannis de Hunyad a quo Matthias Vngariæ rex originem traxit. Vladislausq; rex appellatus insigne capitis ac

cepit.

cepit. Per eosdem dies ipse Ioannes de Hunyad Vuaiuoda
 Transylvanus aduersus Turcas feliciter saepe pugnauit. age
 batur de cōditionibus pacis inter Elisabeth & Vladislaum
 per legatum quendam de latere, cum repente Elisabeth e ui
 ta excessit, induciæq; annorum decem Turcas inter & Vn
 garos pactæ sunt, quas Vngari graui sua clade uiolauerunt
 Nam commisso prælio rex Vladislaus in acie desyderatus,
 & ipsi fusi, fugatiq; maxima accepta clade, uix euaserunt an
 no principat⁹ Vladislai quarti. Rebus afflictis Vngari ani
 mum appulerunt ad Vladislaum puerum Alberti filium, **Ladisla⁹**
 quem apud Federicum educari demonstrauius. Habito
 q; solenni conuentu totius gentis in campo kacos, anno sa
 lutis Millesimo quadringentesimo quadregesimo sexto,
 uno cōsensu regem creant Vladislaum, tutoremq; impube
 ri dant Ioannē Hunyad Vuaiuodam, moderaretur omnia
 quousq; rex integræ esset ætatis. Is Ioannes accepta tutela
 nihil habuit antiquius, quam Drakul ulcisci, & eum quoque **Drakul.**
 Vuaiuodam, qui Ioannem detinuerat in uinculis, adusque
 superioris Vladislai mortem, expletoq; eius pena animo, re
 busq; pro tempore compositis Ioannes & Vngaria, a Fede
 rico diadema, regemq; suum reposcunt, optimatesque una
 cum Ioanne Viennam regem salutatum profecti sunt. Ipse
 q; Ioannes titulo comitatus Bistricensis honore, iureq; do
 natus est a rege, necnō insignibus rubri Leonis in albo cam
 po. Per eosdem dies Nicolaus quintus Romanus Pōtifex
 omnes cruce signatos euocauit, duceq; Ioanne Capistrano **Ioannes,**
 uiro summæ sanctitatis, eius sectæ quæ minorum dicitur, in **Capistran**
 Pannoniam finitimaq; loca misit, ut bellum contra Turcas **nus.**
 gererent, Nam Maunetus Amirati filius obsidione Con
 stantinopolim

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

Ladislau⁹. Constantinopolim cinxerat, & anteq̃ nostri auxilio irent expugnauit. Ladislaus annum agens quartumdecimum Christiani natalis anno Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio uenit in Vngariam, biennioq; post, Maumetus uictoria Constantinopolis elatus, Vngariæ fines ingressus, obsidione cinxit oppidum Nandoralbenſe, cunq; rex **Vdalric⁹ Ciliæ Comes.** Vladislaus & comes Vdalricus Vladislai maternus auus, cuius consilio gerebat omnia, Viennam fuga petissent aude retq; nemo cum tam numeroſo horrendoq; hoste congregi, Ioannes Vuaiuoda comes Biſztricensis, ultro nomen dedit, & ab omnibus desperatam Ducis prouinciam sumpsit, hortatuq; Ioannis Capistrani plurimi mortales eum sequuntur, primumq; nauali prælio fortuna fauit Vngaris, deinde machinis tormentisque mœnibus intra quindecim dies ex quo uenerant adeo concussis, ut leui momento casura uiderentur, circa arcem acri pugna diu certatum, uersaq; fortuna ab Vngaris ad Turcas aliquoties est, ad ultimum fusus, ac in fugam uersus omnia opera, machinasq; amisit. His ita gestis Comes Biſztrienſis incidit in aduersam ualeitudinem, ex qua paulo post moritur, Vladislao Matthiaque superstitibus liberis. Haud ita multo post & ipse Ioannes Capistranus ab humanis excessit. Ladislaus interea quem Viennam cum Vdalrico profectum demonstrauiſus, in regnum rediit, cunq; comes Vdalricus in caput filiorum Ioannis Vuaiuodæ nefaria moliretur, ab Vladislao Vuaiuodæ liberum natu maximo præuentus, in arce Nandoralbenſi susceptus hospitio, ab Vladislao trucidatus. Ea cædes admiratione formidineq; regem simul & principes Vngariæ perculsit. indeq; statim mouerunt uersus oppidum Temesuar ipseq;

Vdalric⁹ trucidat.

ipseq; Matthias Vladislai frater alter Vuaiuodæ filius, & Elisabeth Matthiæ mater obuam progressi regem benigno hospitio susceperunt, ab eaq; ueniam cordis Vladislao facile impetrauerunt, affirmante inuito rege, se nō persecuturum comitis Vdalrici mortem. Verum cum Budam uenisset, assiduīs quorundā suasionibus instigatus, ab Vladislao poenas sumere statuit, sed expectabat occasionē ut uno tempore unaq; causatione, & Vladislaum ultimo supplicio afficeret, & Matthiam fratrem in carcerem cōijceret. Interea crebris nuncijs afferebatur adesse Turcarū copias, ac Vladislaus exemplo patris in eas iturus, cū bello necessaria pararet, hortantibus ijs qui maxime eius optabāt necem, dedit operā, ut Matthias ad regem quoq; ueniret, ut per eius absentiam, uicem personāq; suā sustineret, oblitus mandatorum patris, qui moriens uetuit utrunq; simul apud regem uersari. Simulac itaq; Matthias Budā uenit ambos in uincula cōiecit, tertioq; exinde die Vladislaus securi percussus est. aiūt adhuc post tertium ictū, ut erat manibus post terga uinctis sese in pedes erexisse, atq; multis audiētibus expresse loquutū. Cōmouit Vladislai casus multos, qui propere correptis armis aduersus fontes, infontesq; iuxta debacchati, praestatis igne finibus, ingētes addiderūt strages. In ijs Michael Zilgij de Horogzeg auunculus Vladislai comitis Trāsyluanos aggressus, omnia breui redegit in potestātē. Cūq; fracto carcere euassissent aliqui, q cū Matthia seruabantur in uinculis, ex eo abducto secū Matthia Viēnā petijt, ibiq; Matthiā Paulūq; Modrat custodiēdos reliquit, ipse Bohemiā profectus est, Pragæq; moratus aliquādiu, subita morbi uī correptus, paucis exinde dieb; obiit nō sine datī ueneni suspitiōe

anno

anno ætatis duodeuigesimo, quoto tempore regnasse dicē-
 dus est, quia Posthumus a partu Alberto patri successit, an-
 noq; salutis millesimo quadringentesimo duodesexagesi-
 mo, apud Basilicam Traiensem traiectus est. Allato nuncio
 mortis Vladislai, Pannonēs uniuersæ gentis indicto cōuen-
 tu, apud urbem Postēsem de creando nouo rege agere cœ-
 perunt, unoq; consensu ad Matthiam cōuenerunt. Accepta
 q; Michaelis Gilasgij spōsione Matthiam fratris Vladislai
 necem non ulturum. Itaq; eum absentem regem appellarūt
 hac lege ut quinquennio Michael Vngariæ rem guberna-
 ret, quousq; Matthias imperio maturior esset. At Bohemi
 Georgium de Podebra regem sibi creant, eum qui pro Vla-
 dislao puero iam defuncto, Bohemiæ præfuerat. Hic Gre-
 gorius, incertum quomodo, Matthiam tamen habuit in po-
 testate, seu uiuēte adhuc Ladislao ex arce Viennensi dedu-
 ctum, siue post Vladislai mortem falso regis nomine signa-
 tis litteris. nō antea certe dimisit, quam filiam eius uxorem
 duxit. Cōnubioq; iam celebrato, acceptaq; a socero magna
 pecunia, uenit in Vngariam, primoque ingressus oppidum
 Straznice plura domi, forisq; egregia ædificauit facinora, sexto
 q; demū quā regnare cœpit āno apud Albā capitis insigne
 cœpit. Oppidum Zaięza ab obsidione Turcarum exemit
 comitatumq; Sirmiesem ab eorū depopulationibus, Bohe-
 mum quoq; Suuihlam uirum bellicosum, Federicumq; Ro-
 manorum regem, qui regnum Vngariæ affectabat, acie su-
 perauit, Transyluanos qui alio creato rege ab eius fide de-
 fecerant recepit, & imperata facere compulit. Stephanum
 Vuaiuodam cum magna manu contra se uenientē noctis si-
 lentio fudit, fugauitq;. Sumpsit expeditionem contra Bohe-
 mos

Matthias

Georgius
Podebra
tius,Matthiæ
facinora.

mos Hussitanos, quibus cum continenter bellum septennio
 gessit, magnamque Bohemiae partem suo subiecit imperio,
 Bohemiaeque rex appellatus in urbe Colomucensi de Bohe-
 mia coronatus est. Archiepiscopus interea Strigoniensis, &
 Pontifex Quinquiriensis, Caijzmirum Caijzmiri Polloniae Caijzmi-
 regis filium priuatis consilijs euocant ad Vngariae regnum rus.
 capeffendum, qui potitus arce Nitriensi obsessus a Matthia,
 uix fuga in Polloniam euasit, ipseque Matthias non conten-
 tus recepiſſe sua, missis in Polloniam copijs omnia caedibus
 impleuit. Cuncq; Caijzmirus in finibus Slesianis, res nouas
 moliretur, utrinq; comparatis ingentibus copijs, ad urbem
 Vratislauensem castra castris contulerunt. Sed antequam de
 summa rerum dimicaretur, agi de pace ceceptum qua firma-
 ta, a bello disceſſerunt. Inde Matthias exercitum reducens,
 oppidum Sabacz Turcarum praesidio firmatum, obsedit, at
 q; ui cepit. Iterumq; bellum contra Federicum gessit, multa
 q; iuris eius oppida redegit in potestate, & in his urbem Au-
 striae Viennam. Habuit uxorem secundo matrimonio Mat-
 thias Aragonem Beatricem Ferdinandi regis Siciliae natu-
 minorem filiam, cuncq; Turcae maritimos Apuliae fines occu-
 passent Matthias auxiliares Vngarorum copias misit. Obijt
 nulla superstite sobole trigesimo septimo quam regnare coe-
 pit anno.

Vngariae regnum competitores ad se quisq; trahebant Maxi-
 milianus Romanorum rex, & Vladislaus Caijzmiri Pollo-
 niae regis filius, quem mortuo Georgio de Podebrad, Bohe-
 miae regem sibi creauerat, ea lege sineret Hussitanos ex insti-
 tuto uiuere, quem Matthias, ut iam dictum est magna regni sui
 parte spoliauerat. Cuncq; statim post obitum Matthiae Vla-
 y dislaus

Maximi-
 lianus.

Vladisla⁹

dislaus Bohemiæ regnum, Maximilianusq; Austriæ occu-
passet, uterq; reginæ Beatricis, eius enim maxima apud Hū-
gariæ principes, ob naturæ liberalitatem, autoritas erat, gra-
tiam captabat. Cum uero Maximilianus cunctaretur eā du-
cere, prauenit Vladislaus, adiuncta q; sibi matrimonio Bea-
trice, superior fuit. Ipse q; paulo post omnibus iam pacatis
Vngariæ rex appellatur, insigne capitis accepit, cum Maxi-
miliano pactus, ut si decederet absq; legitima prole, Vnga-
riæ Bohemiæq; regna ad eū, eiusq; successores peruenirent,
Sed haud ita multo post diuortium cum Beatrice fecit. nā
regno priuatam, compulit assentiri futuris cū altera nuptijs,
affirmans nunquam secum matrimonium traxisse, grandi-
q; pecunia ab Alexandro sexto Pontifice maximo impe-
trauit, ut ei liceret aliam superducere. Itaque filiam domini
de Gandala Vasconis uxorem sibi iunxit.

LIBRI SECVNDI DE REGIBVS
VNGARIAE FINIS.

BASILEAE, APVD IOANNEM PRO-
BENIVM. MENSE IVLIO. AN-
NO M. D. XVII.

CONTENTORVM INDEX

A Bbañ nomen Syrũ.	fo. 10	Andreas.	fo. 51
Abbis.	Folio. 22	Anianus pontifex.	fo. 71
Abba.	fo. 70	Anna ducitur a Carolo.	fo. 19
Abstētus pro excom/		Anglorum assertio.	fo. 17
municato.	fo. 45	Antibertus.	fo. 5
Acabath.	fo. 25	Aquileia.	fo. 67
Adamitæ.	fo. 81	Argentina diruta.	fo. 66
Adiuga.	fo. 79	Aribertus.	fo. 6
Agila.	fo. 23	Arpinus.	fo. 11
Alphonfus castus.	fo. 26	Attila insignē.	fo. 66
Alphonfus magnus.	eodem	Attila rex.	eodem
Alphonfus quartus.	eodem	Attila mors.	fo. 68
Alphonfus quintus.	fo. 28	Athaulfus.	fo. 22
Alphonfus. fo. 29. & 30. bis		Atanagildus.	fo. 23
Alphonfus.	fo. 25	Athanaricus.	fo. 22
Alphonfus nonus.	fo. 30	Attella.	fo. 65
Alphonfus decimus.	fo. 31	Asylum.	fo. 5
Alphonfi tabula.	eodem	Auenio expugnatur.	fo. 13
Alphonfus undecimus.	fo. 32	Aurelius.	fo. 25
Alphonfus rex Aragonum.	55	Austriæ dux.	fo. 37
Alphonfus Siciliæ rex.	fo. 63		
Alphonfus Calabriæ dux.	64		
Alagarbus.	fo. 31	B Althi.	Folio. 22
Albertus dux Austriæ.	fo. 82	Balduinus.	fo. 36. & 38
Aladarius filius Attilæ.	fo. 68	Balduinus de Burgo.	fo. 36
Almaricus.	fo. 23. bis	Balduinus tertius.	eodem
Alaricus.	fo. 22	Balduinus quartus.	eodem
Alaricus secundus.	fo. 23	Balduinus quintus.	eodem
Almericus.	fo. 36	Bamba.	fo. 24
Aluarus.	fo. 34	Belegardus.	fo. 40
Amalasinthia	fo. 23	Bellazis.	fo. 25
Americus.	fo. 37	Bela.	fo. 72. & 74
Amurates rex Turcarum.	80	Bela Stephani tertij filius.	fo. 74
Andreas I.	fo. 71	lio.	74
Andreas II.	fo. 74	Bela tertius.	fo. 75
Andreas III.	fo. 75. bis		
		y 2	Biscardus

INDEX

Bilcardus.	fo. 40	Calestinus tertius.	fo. 49
Bituricensium rex.	fo. 17	Ceruus torquatus.	fo. 16
Boemundus.	fo. 41	Certamen pulchrum & christia-	fo. 15
Bronchildis.	fo. 5	num.	fo. 15
Brachius.	fo. 54	Chaba filius Attilæ.	fo. 68
Bronchildis crudelitas.	fo. 6	Cheueaza.	fo. 66
Bronchildis cædes.	ibidem	Chilpericus.	fo. 5. & 7
Bulgaria olim Moesia dicta.	80	Childebertus.	eisdem
Buda frater Attilæ.	fo. 66	Childericus.	fo. 4. & 7 bis
Burgundia ad Francos.	fo. 11	Chilbertus.	fo. 4. bis
		Cindus.	fo. 14
		Clemens quintus pont. max.	14
C Aijzmirus.	fo. 85	Clodoueus.	fo. 7
Campania.	fo. 67	Clodoardus.	fo. 5
Carolus Siciliae.	65	Clodius capillatus.	fo. 3
Carolus I. Neapolita-		Clotarius.	fo. 5. bis. & 6. bis
norum.	fo. 48	Clodomiris.	fo. 4. bis
Carolus Caluus.	fo. 9. ter	Cœnobiū sanctimonialiū.	9
Carolus maleferiatus.	fo. 10	Coloman ⁹ rex Vngariæ.	73. bis
Carolomanus.	fo. 8	Conradinus.	fo. 46
Carolus magnus.	eodem	Conradus.	eodem
Carolus. 9. bis. & 10. & 16. & 17		Conradini cædes.	fo. 48
Carolus simplex.	fo. 10	Conradus.	fo. 37
Carolus Siciliae rex.	fo. 13	Conciliū daromontanum.	41
Carolus II.	fo. 15	Confarrandū quid?	fo. 4
Carolus pulcher.	eodem	Comitia pontificatus.	eodem
Carolus sapiens.	fo. 16	Concilium quod omnes appel-	
Carolus septimus, qui octauus		larent.	fo. 60
dicitur.	fo. 17	Costa.	fo. 25
Carolus rex Vngariæ.	fo. 76	Crotildis.	fo. 4
Carolus Vallesius.	fo. 50	Cumania quæ Madouia dici-	
Carolus secundus.	fo. 49	tur.	fo. 65
Catipanus.	fo. 39	Cypri reges.	fo. 37
Caroli Burgundiæ cædes.	19	Cyprus ad Venetos.	eodem
Carolus octauus aut nonus.	eo.		
Catholici cognomen unde?	25		

CONTENTORVM

D Agobertus. 6 bis. & 7	Federicus Caesar tertius. fo. 82
Daniel sacerdos rex	Federicus secundus. fo. 45
fit. fo. 7	Federicus imperator. fo. 59
Deuotio excommuni	Federicus patruus Ferdinandi.
catio. fo. 40	folio. 65.
Delphinatus ad Francos. 16	Federicus filius. fo. 44
Diris execratio. fo. 40	Federicus barbarossa. fo. 43
Dietrich uon Bern. fo. 65	Ferdinandus. fo. 28. & 29. & 30
Dominicus autor predicatorum. fo. 30	Ferdinandus Calabriæ dux. 60
Drakul. fo. 83	Ferdinandus filius. fo. 65
Drogo. fo. 39. bis.	Ferdinandus tertius. fo. 30
	Ferdinandus quartus. fo. 32
	Ferdinandus quintus. fo. 35
	Ferdinandus catholicus. eodem
	Ferdinandi fatum. fo. 32
	Ferdinandus numerosæ prolis
	pater. fo. 34
E Lisabeth uxor Alberti. Folio. 82.	Felicianus. fo. 77
Elisabeth diua. fo. 74	Flandrenses uicti. fo. 17
Emericus. eodem	Franco. fo. 3
Emericus filius Stephani. 69	Fanci Galli a Franconibus Ger-
Egipza. fo. 25	manis dicti. eodem
Elionora Maximiliani mater. folio. 59	Francofordia. eodem
Eliura. fo. 28	Fredegonda. fo. 5
Enecus seu Innicus. eodem	Fulco comes. fo. 36
Eringius. fo. 24	
Ethius patricius. fo. 66	
Expeditio in Sphortiam. fo. 20	

F Aramundus. Folio. 3	G Alli. Folio. 3
Fames. fo. 17	Gallus. eodem
Familia mendosa. 29	Gallorum cades. 48
Federicus Caesar secundus. fo. 44	Gargoris. fo. 22
	Garlas. fo. 26
	Germani direpti in Vngaria. 82
	Gentilis Cardinalis a latere lega
	tus. fo. 76
	y 3 Genfalaricus

INDEX

Gensalaricus.	fo. 23	Henricus III.	eodem
Genfericus.	eodem	Henricus III.	fo. 34.
Geriones.	fo. 22	Henricus Casar.	fo. 39. & 70
Georgius Podebratius.	fo. 84	Henricus.	fo. 44.
Geyla.	fo. 72. bis. & 74	Henricus Luximburgus.	50
Gibellini & Guelfi.	fo. 45	Henrici imperatoris mors.	51
Gillo.	fo. 4	Hierosolymitana expeditio.	41
Girardus episcopus.	fo. 71	Hierosolymitani reges.	fo. 36
Glodoueus.	fo. 4	Hiero.	fo. 9
Gondebaldus.	eodem	Hispania reges.	fo. 22
Gontrannus.	fo. 5	Hispalus.	eodem
Gondamiris.	fo. 24	Hispaniarum diuisio.	eodem
Goti.	fo. 22	Hugo.	fo. 10
Gothfredus Bullonus.	fo. 11	Hunfredus.	fo. 39
Gothfredus dux.	fo. 36	Hunni.	fo. 65
Gothfredus Apulia.	fo. 39		
Gothfredus dux Lothoringia.			
Gratia male facta.	fo. 57		
folio.	70.	I Agula.	Folio. 79
Guelfi & Gibellini.	fo. 45	Interpontificium.	fo. 46
Guinomadus.	fo. 4	Inducta pro relaxata & re	
Guido.	fo. 37	missa.	fo. 40
Guilelmus ferrabat.	fo. 38	Inducere iuriconsultitium uer	
Guilielmus Rogenij filius.	fo/	bum.	fo. 70
lio. 42. & 43.		Innicus.	fo. 28
Guilielmus secundus.	fo. 43	Innocentius in Galliam.	fo. 42
		Ioannes de temporibus.	fo. 12
		Ioannes.	fo. 16
H Ebertus uiromandus.		Ioannes monteforus.	eodem
Folio.	10.	Ioannes de Bregna.	fo. 37
Heluetij.	fo. 19	Ioanna.	fo. 51
Henricus.	fo. 11. bis	Ioanna secunda.	fo. 53
Henricus rex Hispania.	fo. 23	Ioannes primus.	fo. 33
Henricus Lothoringia comes.		Ioannes secundus.	fo. 34
folio.	29.	Ioannes de Hunyad.	fo. 53
Henricus I.	fo. 30	Ioannes Capistranus.	eodem
Henricus II.	fo. 33	Ioannis Huz superstitio.	fo. 51
		Ioannes	

INDEX

Ioannes Vuikleft.	fo. 81	& 10. & 11. & 13. & 51	
Iudaorum expulsio.	fo. 12	Ludouicus pius.	fo. 8
Iudaorum reditus.	fo. 13	Ludouici filij.	fo. 9
Iudices.	fo. 26	Ludouic ⁹ Aurelianēsis capit ⁹	19
Iubileus annus pro ludis secula		Ludouicus duodecimus.	29
ribus apud nos est.	fo. 78	Lodouicus Sphortia capit ⁹ .	21
		Ludouic ⁹ Neapolim recuperat.	21
		Ludi seculares apud nos in Iubi	

L Aicus græca uox. Fo. 8	leum commutati.	fo. 78
Ladislaus primus. 72	Lutetia.	fo. 12
Ladislaus tertius. 74	Luyba.	fo. 24
Ladislaus quartus. 75	Lymba.	fo. 23

Ladislavus rex Vngariæ. fo. 83

Ladislaus Caroli filius. fo. 53 **N** **N** Arcomirus. Fo. 3

Laynus. fo. 26. | Martellus. fo. 7

Leonogildus. fo. 23 | **V** | Martelli facinora.co.

Longaui reges. fo. 12 Malica. fo. 35

Longobardi. fo. 65 Maguntinus archiepiscop⁹. 44

Lotharius Cæsar. fo. 42 Manfredus. fo. 47

Lotharius. fo. 9. & 10 Margarita. fo. 19

Lovsius Franciscanus. fo. 49 Margarita de Austria. fo. 35

Lucretia amica Alphonfi. 59 Maria Iudouici filia. fo. 79

Ludovicus Caroli filius. fo. 77. Matthias. fo. 84.

Ludouicus Andegauensis tertius Matthias facinor. eodem

Eudouleus Andegavensis tertii/ *Mastinae* lachnora.,. eodem

Ludovicus octavus fo. 12 Mauritius

Eudouletus octadactylus. fo. 13; *Mauregatus*. fo. 28
Ludovicianus novus. eodem; *Maximalianus*. fo. 29

Ludovicus nonus.	eodem Maximilianus.	to. 85
Ludovicus nonus.	eodem Maximilianus.	to. 85

Ludovicus junior, fo. 12. *Malia inferior quæ Bulgaria di-*

Ludouici uictoria. eodem citur. fo. 80

Ludouicus Vtinus, fo. 14. & 15 Mendosa familia. fo. 29

Ludouici Aureliani cades. 17 Meroeus. fo. 4

Ludouicus undecimus. 17. & 18 Meroue⁹ rex Gallorū cædit. 67

Ludouici fuga. fo. 18 Metenses Theodorico in ditio.

Ludouicus Balbus. fo. 9 nem uenerunt. fo. 6

Ludouicus Carlonus. eodem Minius. fo 26

Ludouicus. fo. 6. & 9. Missa. fo. 10.

Neustria

y 4 Incunabula

18

7.

RADISCHE

**BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK**

LANDESBIBLIOTHEK

INDEX

- N** Euſtria Normandia dicta. Folio. 10
 Neapolitanus rex. 17
 Neapolis capitur. 20
 Nicaſius Pontifex. fo. 67
 Normandia Neuſtria dicta. 10
 Normandia recepta. fo. 18
 Nomen dare. fo. 42. & 83
- O** Lachi. Folio. 79
 Oleū coelit^o dimiſſū. 4
 Ordonius. fo. 26
 Ordonius II. eod:
 Ordonius tertius. fo. 27
 Ordonius malus. eodem
 Otho dux Saxonie. fo. 44
 Otho dux Bauarie. fo. 76
- P** artite hiftoriarū liber. 31
 παρθένων loc^o uirginū. 9
 Pares Francie. fo. 8
 Parhiſius. fo. 12
 Parhiſienſes cenſi. fo. 18
 Pauli I. Eremitæ cœnobiū. 79
 Patrini. eodem
 Paſahites. fo. 80
 Pelagius. fo. 25
 Petrus. fo. 70. bis
 Petrus primus. fo. 32
 Phafilla. fo. 25
 Philippus. fo. 11. & 14
 Philippus quintus. fo. 15
 Philippus Auſtrius. fo. 35
 Philippus ab epifcopo Magun
 tino coronatus. fo. 45
 Philippus Adeodatus. fo. 12. bis
- Philippus pulcher. fo. 14
 Philippi Valeſij parentes. 15
 Philippus Vallefius eius nomi
 nis ſextus. eodem
 Philippus archidux Auſtrie. 20
 Phroilla. fo. 26
 Pipinus. fo. 7. & 8. & 9
 Poſthumus dicitur. fo. 75
 Præcipitati duo de turri. fo. 32
 Producere quid. fo. 74
 Productrices. eodem
 Puella Francie. fo. 17
- R** Achimiris. fo. 24
 Raymiris. fo. 26
 Raymiris II. eodem
 Raymiris III. fo. 17
 Recifmundus. fo. 24
 Renatus. fo. 57
 Recharedus. fo. 24. bis
 Remi populi. fo. 67
 Rethiarius Sueuorum rex. 23
 Remiſſa peccatorū apud Cypri
 anum. fo. 11
 Reſponſorium. ibidem
 Rex Neapolitanus. fo. 17
 Rex qualis placeret hodie. 15
 Reges Hiſpanie. fo. 22
 Reges Caſtellæ. eodem
 Reges Hieroſolymitani. 36. 45
 Reges Cypri. fo. 37
 Reges legionis. fo. 22. & 28
 Reges Sicilie. fo. 38
 Robertus. fo. 10
 Robertus Calarie dux. fo. 50
 Rodericus. fo. 25
 Rodericus

INDEX

Robertus Caroli nepos. fo 75
 Rodericus Cydus. fo. 29
 Rogerius. fo. 41
 Sueui ex Hispania eijciuntur. folio. 23
 Suintilla. fo. 24. bis
 Superstitio Ioannis Huz. 81
 Sycambria. fo. 3

S Antepoluch. Folio. 73
 Sacellum sanctum Parhi
 liense. fo. 13
 Sanctius Crassus. fo. 27
 Sanctius maior. fo. 28
 Sanctius secundus. fo. 29
 Sanctius tertius. fo. 30
 Sanctius quartus. fo. 32
 Senja dux. fo. 69
 Sigismundus Constantia prin/
 ceps. fo. 66
 Sigismundus rex. fo. 53
 Sipontum hodie Manfredi/
 nia. fo. 78
 Sifecundus. fo. 24
 Sillo. fo. 25
 Sigilbertus. fo. 5
 Sicilia reges. fo. 38
 Siculi. fo. 69
 Sigismundus Marchio. fo. 79
 Singericus. fo. 22
 Sissebuta. fo. 24
 Solomon Andreae filius. fo/
 li. 71. & 72
 Stralburg. fo. 66
 Stipendia augere. fo. 58
 Stephanus. fo. 69
 Stephanus rex Vngaria. fo. 73
 Stephanus tertius. fo. 74
 Stephanus quintus. fo. 75
 Sueui. fo. 22

T Abula Alphoncina
 Folio. 31
 Tancredus. fo. 43
 Tata. fo. 69
 Templarij. fo. 14
 Tendius. fo. 23
 Tendefilius. eodem
 Theodoricus rex Hispania. 23
 Theodoricus secundus. eod.
 Theodosius. fo. 22
 Theodericus. folio. 4. bis:
 & 6. & 7
 Theobertus. fo. 5
 Theorismundus. fo. 67
 Threca. eodem
 Theodeberti fuga. fo. 6
 Theodeberti cades. eodem
 Torismundus. fo. 23
 Ticinum. fo. 68
 Tulga. fo. 24
 Turegieneses Eluctij. fo. 97

V Dalricus Cilix comes
 Folio. 83
 Vdalricus trucida. co.
 Veremundus. fo. 25
 Veramundus. fo. 26
 Veremundus

CONTENTORVM INDEX

Veremundus II.	fo. 27	Vrsula uirgo.	fo. 67
Veremundus III.	fo. 28	Vuandali.	fo. 22
Venetiarum origo.	fo. 68	Vuencelaus rex.	fo. 76
Vladislaus Litaniae dux.	fo. 82. & 83	Vualia.	fo. 32
lio		Vualachi.	fo. 77
Vladislaus rex Vngariae.	fo. 85	Vuolfradus eques Germanus.	folio. 78
Vitiza.	fo. 25		
Victericus.	fo. 24		
Vngri.	fo. 65		
Vniuersitas Parisiensis.	fo. 8	Zolomerus rex.	folio. 73
lio.			

FINIS.

Erratum Folio 70 In margine lege, Inducere id est, antequare, obliterare, iuriconsultitium uerbum est, pro Iuriconsulti tui uerbum est.

xxvi d

11st Annist Febr. 78, Hr.

